

"Rarament s'ha vist un exemple de resistència tan obstinat com el dels habitants de Barcelona, i calgué tot el valor de les meves tropes juntament amb les d'Espanya, per a poder-los subjugar". (Carta del rei francès al Cardenal Noailles, referint-se als fets de 1714).

Sir Wiston Churchill que digué en "A History of the english speaking peoples. "Els catalans, induïts a fer la guerra pels aliats, i especialment per Anglaterra, i que donaven suport amb una admirable tenacitat a l'Arxiduc, que anomenaven Carles III, varen ser lliurats, amb frases diplomàtiques molt corteses, a la venjança del bàndol guanyador a Espanya. (Consideració de cas dels catalans a cura de Michael B. Strubell).

L'ESTEL

PRENSA
COMUNITAT

LA NOSTRA WEB: <http://www.balearkom.es/usuarios/estel/>

A.P.P.E.C
 ASSOCIACIÓ
 DE PUBLICACIONS
 PERIÒDIQUES
 EN CATALÀ

ANY XVIII. NÚMERO 419

15 DE SETEMBRE DE 1999

PREU: 225 PTS - 1,35 euros

En Tomeu Carrillo és l'amo jove del Bar Gran Via d'Artà. A la foto amb el seu cambrer Julià Sansaloni i l'electricista Joan Mislata. Són del Barça. Tlf. 971 835 009

Fa 6 anys que na Bel Morei regenta el Restaurant s'Estació a Artà. Despatxa menús a 900 ptes. A la foto amb n'Aïnes i en Gonzalo, els seus ajudants. Tlf. 971 835 985

En Miquel Morei és l'amo jove del Bar can Matamales a Artà. És un lloc del Mallorca. Tlf. 971 835 977

Na Margalida Lliteres és la madona del Restaurant Ca Na Creu d'Artà. Despatxa la cuina mallorquina a una mitjana de 3000 ptes a la carta. Tlf. 971 836 350

Fa 5 anys que na Bàrbara Matamales de Felanitx regenta un lloc de Flors al Mercat Municipal de Felanitx. Abans, na Bàrbara feia de perruquera, però un dels seus fills va caure en la droga, per fugir-ne va anar a viure a Montuiri. Això va salvar el seu fill, que avui ja la feta padrina. Tlf. 971 583 299

Fa 5 anys que en Biel Femenies i n'Ampar López regenten la Constructora i Immobiliària Femenies a Artà. Tlf. 971 835 908

Fa mig any que na Diana Puiggròs i n'Àngel Morei han obert la Botiga d'Animals de companyia "Mascotes" a Artà. Tlf. 971 829 137

Fa 12 anys que en Miquel Torres regenta la carnisseria de la Plaça des Mercat d'Artà. La va obrir son pare, quan s'inaugurà el mercat, ara fa 22 anys. Tlf. 971 835 343

Fa 6 anys que la dissenyadora Britta Zurbel d'Alemanya regenta la botiga de Moda i Joies Xaloc a Cala Rajada. Na Brita te el taller de moda a Walvies, a la vora del Llac de Constança. Tel. 971 818 717

Fa 3 anys que na Magdalena Coll regenta la Botiga Expert d'Electrodomèstics a Sant Llorenç des Cardassar. Tlf. 971 838 434

Fa 14 anys que en Joan Massanet va obrir la Marmoleria Massanet a l'entrada d'Artà. Els seus socis són en Julià Massanet, na Maria J. González i n'Antoni Riu. Tlf. 971 836 728

Fa 4 mesos que n'Antoni i na Maria a qui veiem amb ella seva filla, obren la Botiga de juguetes Kipeto a Artà. Tlf. 971 835 380

El matrimoni Estallé, amb son fill Arnau, de Segura de Calafell (Tarragona), han passat 15 dies a un hotel de Cala Millor. És la primera vegada que venen a Mallorca i els ha agradat molt. Els trobarem dinant al Restaurant Ca Na Creu d'Artà.

Fa 9 anys que na Teresa Fortesa regenta la Botiga de Figurins a Felanitx. Ven moda juvenil i de senyora. Tlf. 971 580791

Fa 6 anys que na Margarida Sureda regenta la Perruqueria Margaestil a Sant Llorenç des Cardassar. Tel. 971 838 266

Especial dedicat ELS TERMES DE ARTÀ, SANT LLORENS i SON CERVERA
 Si vos ha agradat, telefonau al **971 26 50 05**
 i el vos enviarem cada quinze dies.

Foc i Fum

MATEU MARIÓ DE SANT JOAN

Jaume Montcades.

Morí jove, com els elegits dels deus en **Jaume Montcades** i **Boieres**, patriota, sempre a l'executiva del PSM, a la secció de propaganda. Un manobre de la política, que diu en Joan Mir. Un infart el se'n dugué a l'altra món. A la parròquia de l'Encarnació de Ciutat de Mallorca, un funeral de primera, amb lectura de *Lo Pi de Formentor* a càrrec del nostre col·laborador Cil Buele, i el cant de *La Balanguera* amb un llar aplaudiment al final de l'acte. I una gran quantitat de gent a combrregar, perquè llavors diguin els de dretes que els esquerrans som uns incréduls!

La premsa es fa ressò que els sol·licitats d'ingrés a l'exercit espanyol són, a la Catalunya Central, pràcticament una raresa. Es constata així, el nul interès dels catalans per tenir res a veure amb

l'exèrcit ocupant, ja sigui de lleva o professional.

Després de desaparèixer el bust del monarca espanyol de la sala de plens de l'Ajuntament de valls el passat mes d'abril, els seus raptors fan públiques les condicions de rescat: la independència de Catalunya, l'expulsió de les forces d'ocupació, un TGV en miniatura i la festa de la calçotada d'agost. En cas de no ser satisfetes

tre la denúncia interposada pel feixista ha anat endavant i el resultat ha estat la sentència que ara esmentam, les denúncies dels joves agredits encara esperen data de judici. Una vegada més la víctima és criminalitzada i els agressors troben l'empara de jutges i policies.

La casa de n'Antoni Palmer "Fabio" a la Pedruscada de Capdepera fou tirotejada el passat 20 d'agost per uns desconeguts amb una escopeta carregada amb perdigons dels grossos, que foradaren al seu Citroen dos cavalls. En Fabio fa la revista del terme, Faxdepera, una revista castellana i castellanitzant a tope.

En Fabio mostrant els forats dels perdigons al seu Citroen dos cavalls

aquests peticions, asseguren que "enviaran el rei a bocinets a na Sofia". La premsa comarcal és fa ressò de la notícia.

Som un país ric, i la riquesa engreixa l'egocentrisme. De cada deu catalans que treballen com a voluntaris a ONG's, sis guanyen menys de 100.000 ptes al mes. Són els més pobres i els més generosos. Com aquests albanesos miserables que han obert les seves humils cases al refugiats kosovars.. Instal·lareu una família kosovar a ca vostra. Crec que jo tampoc.

La nit de cap d'any de 1997 una colla de joves de Xàtiva (Costera) van ser agredits per un grup de feixistes. Un d'aquests feixistes va tenir al barra de denunciar un dels joves, militants de Maulets, i ara s'ha fet pública la sentència: el maulet es condemnat a pagar una multa de 45.000 ptes. La resolució només ha considerat el testimoni de dos policies, que abonaren la versió del feixista.

D'altra banda, el judici per agressió ha estat ajornat una altra vegada, de tal manera que men-

L'any 1999 ha estat l'any més eixut d'aquest segle que s'acaba, des de l'any 1913, any que no varen segar perquè el blat i les faves no havien crescut. Aquell any, milenars de mallorquins emigraren a Bons Aires. Ocom l'any 1613 que no va ploure. D'aquí ver la dita: *Ha quedat espantat, com l'anyada de l'any tretze*. Aquell any, milenars de mallorquins, sobretot de santa Margalida i Lluçmajor partiren a cap a les terres d'Alacant, que el rei Felip III havia buidades dels seus habitats, deportats al nord d'Àfrica sota pena de mort si no ha feien. Enguany els turistes nord europeus ens han salva la situació, que 40 anys enrera hagués estat catastròfica. El pagès de les illes, enguany, ha perdut **en tots els cultius**. Altres anys, si fallaven les ametlles, quedava compensat pels cereals, o els melons, o les garroves... però enguany, sigui per la sequera o pels preus, cap cultiu no un s'ha salvat, llevat és clar de la mica de terra de reguiu que encara queda a les nostres illes. Ω

L'IBATUR discrimina la nostra cultura

PERE FELIP I BUADES

L'IBATUR, un ens depenent de la Conselleria de Turisme del Govern Balear, el pressupost anual del qual supera els dos mil milions de pessetes, te, segons sembla, la missió de promoure les Illes Balears a l'exterior de la nostra Comunitat Autònoma, amb la finalitat de donar a conèixer als possibles turistes i altra gent interessada, el patrimoni de que disposam, així com els llocs polits que hi ha per aquí: platges, muntanyes, fora viles, pobles, ciutats, gent, cultura, història, música, balls, etc.

El que passa, però, es que, a l'hora d'utilitzar aquests dos mil milions de pressupost per a divulgar i donar a conèixer les illes i la seva vida (l'actual, la passada, i potser, la que vendrà, ho fa en clau forastera, molt forastera. Segurament, perquè forasters són aquells que administren aquests dos mil milions de pessetes, que surten de la butxaca dels mallorquins, menorquins i eivissencs-formenterers. Tan forasters són que, a l'hora de presentar i divulgar *la nostra cultura*, ho fan promocionant *bailadoras i bailaores*, o presentant espectacles de *danza española*, o artistes del *cante* i els *fara-laes*... I a més se gasten els diners dels illencs en promocions d'aquest estil, suplantant de manera escandalosa, la cultura autòctona per la forastera.

I ho fa, en promoure de manera exagerada, els esdeveniments esportius molt sospitosos d'intervenció de guany empresarial, tals com el tennis, el ciclista, etc. També se gasta caramells de milions en bravetjar per altes nacions: Xina, Taivan, Senegal, Xile..., sempre i quant en aquests llocs s'organitzi una fira exposició turística. I destina centenars de milions a convèncer ciutadans alemanys, que per divuit mil pessetes, que és els que els costa passar 15 dies a les illes, viatges inclosos, així com manutenció i entrada lliure a la discoteca, amb dret a engatar-se al Balneari 6 de s'Arenal (no han de quedar-se a Alemanya per emborratjar-se, perquè els sortirà més car, encara que ho facin només un dia. Aquí pel mateix preu, poden esta borratxos 15 dies.

Però, en fi, que se gastin dos mil milions en promoure el turisme, perquè segons sembla, encara n'estam mancats, no és tan sagnant. Tampoc ho és que només aconseguixin convèncer, amb els seus arguments, el que venguin els turistes als qui de manera generosa subvencionam perquè venguin, i a vegades, que se quedin aquí, i que ens costen un ou. Ou de degradació ambiental, circulatòria, acumulació de deixalles, manca d'aigua, augment dels impostos, augment de preus, etc.. No, senyors d'IBATUR, això no és tan sagnant. Però allò que si ho és, i que no te perdó, el fet immoral i provocatiu, que estén intentant suplantar una cultura autòctona per un altra de forastera. Serà que vostès ho són forasters?, que tindrà tota al *grazia* que vostès vulguin, però que no és la nostra. Una cultura que vostès marginen i menyspreen. Per això, ja està be, senyora i senyors. I no s'escudin vostès en que la cultura andalusa és més coneguda pels turistes. Perquè si és així, ho és pel fet que vostès mateixos ho estan treballant. Perquè són vostès qui s'han gastat milers de milions en promoure-la i difondre-la. I això no els ho perdonam a vostès.

Senyora i senyors de l'IBATUR: és dediquin a promoure i difondre la nostra cultura catalana, la autòctona. I ho facin ja. Perquè diners per fer-ho en tenen. Al cap i a la fi, vostès disposen, de manera oficial, de dos mil milions de pessetes per fer-ho. Ω

Nota de la redacció: En nou Govern Balear del Pacte de Progrés encara no s'ha posat a fer feina, ni ha canviat a tots els funcionaris que cal canviar. Donem uns mesos de confiança al nou Govern Balear!

ÒMNIUM
CULTURAL

PER
QUÈ?

La Constitució
espanyola imposa el
deure de conèixer
el castellà?

QUAN

a Europa cap
constitució exigeix
aquest deure que
vulnera els drets
individuals més
elementals.

?

Auto Escola
CANOVAS
"Lliri"

C/. Joana Roca, 33
Teléfono 971 56 79 90

SON SERVERA

ARTICLES HISTÒRICS

Espanya i les joventuts catalanes

DANIEL CARDONA I CIVIT. 1934.

Al juny de 1928, en plena dictadura espanyola, Francesc Cambó Batlle publicà a la "Revue Bleue", un article molt interessant titulat "La réalité hispanique", en el qual refutava unes apreciacions d'Antoni Rovira Virgili referents a la necessitat que tenia Catalunya d'orientar vers el Mediterrani i l'Orient la seva política. Les conclusions del Sr. Rovira Virgili eren aquestes: "Catalunya, per raons de recíproca conveniència, pot establir un lligam federalista amb Espanya. Però aquest no pot ésser imposat per raons de naturalesa i geogràfiques. Car demostren, ben al contrari, que l'ideal de Catalunya seria entrar en una gran confederació llatina i mediterrània on conservés plenament la seva personalitat".

En aquestes objeccions, el Sr. Cambó, en el seu article esmentat, responia amb arguments històrics. Segons Cambó, una de les equivocacions més lamentables de la diplomàcia catalana fou de tornar-se d'esquena a les terres peninsulars, talment fou la política de Jaume I el Conqueridor i portar l'expansió catalana vers les terres mediterrànies. Creia el Sr. Cambó que, malgrat les diferències profundes entre Castella i Catalunya, diferències que també existien entre Euskadi i Portugal, i entre aquest i Castella, diferències essencials entre aquests agrupaments ètnics, no destrueix el fet d'una unitat geogràfica, la valor política de la qual ha augmentat en el decurs de molts segles d'unitat històrica. El Sr. Cambó resumia el seu article tot retraient aquesta absència, que qualificava de lamentable, de la política catalana, dintre de la política peninsular.

Ens sembla que no costaria gaire de recollir, en els fets històrics dels períodes en què Catalunya ha romàs sotmesa, per la força, a la política de Castella i que ha hagut de conviure amb ella trossos d'història comuna per trobar-hi tots els símptomes de la rebel·lió permanent entre l'esperit català i l'esperit de Castella.

Davant de la monarquia austríaca a Espanya, l'esperit català es mantingué en completa tibantor amb el govern espanyol, malgrat que la política religiosa de la monarquia pogués ésser acceptada per Catalunya.

Abats de Poblet, la influència dels quals en la política catalana fou per molt de temps molt forta, tingueren ja en aquella època lluites acarnissades amb el poder de Madrid. Més que una convivència geogràfica i política, la convivència de Catalunya amb l'Espanya de la monarquia austríaca fou una con-

vivència religiosa.

La monarquia borbònica, arribada amb menys arrels tradicionals i potser menys comprensiva de les diferències de les nacionalitats de les terres hispàniques, féu pujar a la superfície la discòrdia permanent dels dos esperits i portà la resistència assimilista de Catalunya a les masses populars. Fets que es poden resumir en els de 1640 i 1714.

Quan la invasió francesa, cal jutjar l'aportació dels catalans al costat de les tropes espanyoles, contra les forces dels generals de Napoleó, pels mateixos motius que durant la monarquia austríaca, a Espanya feien semblar uns mateixos catalans i espanyols: un idèntic esperit religiós. No podríem dir una mateixa concepció religiosa, car si repasséssim els llibres dels nostres teòlegs i tomistes d'aquella època no gaire brillant, hi trobaríem també elements notables que es diferenciarien dels escriptors, religiosos castellans.

Les proclames i les sàtires contra l'invasor francès, a les quals els catalans anomenen "partia" a Espanya, no signifiquen altra valor que la de la més completa desnacionalització en què estaven sumits els nostres avantpassats en aquell període gris de la nostra història. Mossèn Jacint Verdaguer, també ens ha parlat d'Espanya, en un llenguatge imprecís que es contradiu amb les seves poesies patriòtiques més abrandades.

La realitat històrica d'Espanya envers Catalunya ha estat sempre aquesta: o assimilar-se o la guerra. Si Catalunya vol seguir els camins infinits de la seva eternitat, no pot mirar Espanya amb altres ulls que els d'un enemic. No diem ni mirar Espanya. Diem esguardar-la sempre amb ulls de temença. En tot això altre, val més girar-nos-hi d'esquena.

I tampoc no diem girar-nos d'esquena, en el sentit de rancor i de menyspreu.

Els sentiments deslliuradors de la pròpia pàtria no estan mai en pugna, a cops ben al contrari, amb ideals humaníssims de fraternitat. Ho diem en el més estricte sentit polític. Aquesta força que el Sr. Cambó creu que trau en la Catalunya metròpoli de les terres ibèriques i que és imprescindible per a accions exteriors, seria una força insòlita, purament fictícia i que fallaria en els moments en què precisament Catalunya en tingués més necessitat per a les seves expansions exteriors.

La fortalesa bàsica de Catalunya, l'han de construir els catalans mateixos, sense ingerències ni suports estranys a la nostra essen-

cialitat nacional: Nosaltres Sols, Nosaltres mateixos!

Si donem un cop d'ull a la política contemporània, veurem, com han anat fallant totes les temptatives catalanes de reconciliació amb Espanya.

Els trenta anys de política catalanista evolutiva, duta quasi exclusivament pels homes de la "Lliga Regionalista", avui "Lliga Catalana", fallaren completament durant els temps de la monarquia, malgrat haver-la apuntalada aquests homes en els seus moments més difícils. La monarquia no respectà res de Catalunya i li tragué, finalment, allò que després de molts esforços pogué aconseguir: la Mancomunitat de Catalunya.

Del canvi de règim espanyol als nostres dies, veurem com els homes de la República [espanyola] s'apressaven, al cap de dos dies de proclamada per Macià la República Catalana, venir a Barcelona a fer-la desaparèixer, malgrat els convenis contrets amb els catalans, a les Juntes revolucionàries d'avant-República.

L'Estatut [d'autonomia] és una ombra del que s'havia promès a Catalunya, com el mínim de les seves reivindicacions. I no obstant, l'Estatut [d'autonomia] que elaborà Catalunya, ja disminuït de si, en vistes a llimar possibles oposicions espanyoles, fou encara retardat i trossejat, essent tasca àrdua i difícil, per no dir impossible, posarlo en marxa. Les dificultats d'aquesta marxa de reconstrucció d'aquest feble règim econòmic seran augmentades pels obstacles que sorgiran indefectiblement per part del poder espanyol.

Té l'Estatut encara un altre aspecte. L'Estatut [d'autonomia] és el narcòtic, és la letargia de tota vibració nacional. El 14 d'abril [de 1931] podia ésser un dia de grans possibilitats catalanes i avui ens és una trista data. El pensament català es deixà subornar a la visió espanyola de la nostra autonomia. I ha estat Espanya la que ha especulat del moment únic i oportú, no nosaltres els catalans. Creure conquestes del catalanisme el que uns Guàrdies d'Assalt parlin en català, és una cosa idiota. Donar a entendre al poble que l'Estatut [d'autonomia] és un avenç innegable per al reconeixement de la personalitat, sols ho poden fer els polítics que per perdre essent-ho els cal allunyar tota possibilitat violenta i de sacrifici.

Les dretes espanyoles s'han mantingut en la seva actitud rectilínia, inflexible, tradicionalment espanyola, de franca oposició. Les esquerres han jugat amb Catalunya el paper de bons amics. En la seva sinceritat, no s'hi pot creure. Si realment aquestes esquerres

haguessin estat liberals, el dia 14 d'abril [de 1931] hagueren estat d'acord que Catalunya recobrés plenament la seva llibertat nacional. El seu deure era fer justícia a Catalunya.

Fem apel·lació als sentiments patriòtics de la joventut catalana, perquè s'iniciï, a Catalunya, un nou i vertader renaixement nacional. Que la joventut tingui un pensament catalanista íntegre, en la tasca de reconstrucció interior. Deixar el parlamentarisme espanyol, que definitiva col·laboració és deixar aquests partits catalans que van sostenint un estat que sistemàticament no ha fet justícia a Catalunya, plantejar la nostra qüestió nacional en els seus termes vertaders i reals: lluita contra l'estat que reté la nostra completa llibertat i la nostra sobirania. Que els doctrinarismes socials no s'oblidi, per causa de la nostra defensa nacional, que no s'abandoni aquesta pels postulats d'estament copiats d'inspiració jueva i fermentats en altres països, inaplicables, exòtics a la psicologia catalana. Aquí a Catalunya, la joventut sentirà també les estrebades de la formidable reacció feixista que s'aixeca en tots els estats.

Segons Keyserling, tal com Sainte-Beuve, cal esperar tot el temps per influir damunt d'ell. Vaga reacció de feixisme, d'estatisme, de racisme, d'antiindividualisme, antiespiritualisme. Tot això passarà. Recollim-ne ara el que sigui aprofitable per al nostre enfortiment nacional.

Ja que Paul Valery confessa que els pobles no s'han pogut deslligar de les tradicions i que aquesta ona racista n'és una prova de la seva eternitat immoridora. Nodrim la pàtria amb la nostra pròpia saba, del seu propi pensament, de la seva pròpia política i àdhuc de la seva pròpia economia. Siguem racistes d'una pàtria democràtica, ja que la nostra tradició ho és, d'essencialment democràtica. Que el nostre racisme sigui nacionalisme íntegral. Íntegre en la reconstrucció interior. Íntegre, complet en la reivindicació nacional duta a l'exterior.

Hem dit que les joventuts europees s'aixecaven al crit de "La pàtria en perill!". Si la joventut catalana vol participar en aquesta revolució vital, en aquest ressorgiment d'energies nacionals i no vol morir en l'atuïment i en la depauperació present. Si la joventut catalana no es vol sumir en l'enviliment i en l'esclavatge, en la indignitat i en el deshonor. Si vol sentir els batecs vibrants de l'hora que passa, ha de sumar-se al nostre crit: "Nosaltres Sols!"

Perquè ella reviurà sota els plecs d'aquesta bandera nostra o no. Però sí que li caldrà forçosament emprar la nostra doctrina. Ω

Fa un any que na Mercè Garcia regenta el Bar Nou a Sant Llorenç. El va llogar a n'en Jaume Puiggròs quan se va retirar. Aquest lloc és la seu de l'Associació de Caçadors del Terme. Tlf. 971 569 023.

Són els alumnes i les mestresses de l'Escola de Sant Llorenç. Tlf. 971 838 416

Fa 15 anys que en Xesc Umbert regenta el Taller de reparació de cotxes Can Xesc a Sant Llorenç des Cardassar. Tlf. 971 569 505

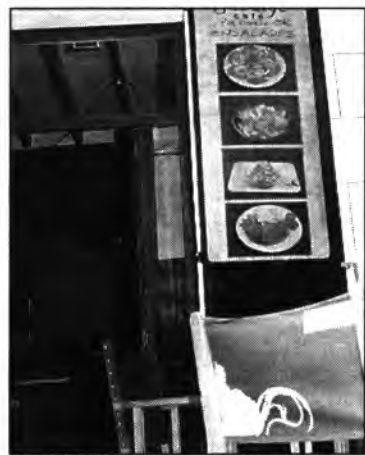

Fa un anys que na Maria Ortiz i na Joana Nadal regenten el Restaurant sa Cova a Sant Llorenç des Cardassar. Recomanen l'arròs brut, l'arròs sec i la porcella rostida. Se menja a la carta per una mitjana de 2.000 ptes. El menú dels dies feiners en va 800. Tlf. 971 838 626

Fa 3 mesos que n'Antònia Cecília de Granada ha obert el Saló d'Estètica Gaia al carrer d'en Calvo Sotelo de Son Cervera. Tlf. 639 626 741

Fa mig any que en Joan Andreu ha obert s'Oratge Cafè a la Plaça de Son Cervera.

En Pere Tomàs, en Biel Cervera i el seu germà Sebastià i en Raul Garcia organitzen activitats al Casal de Joves de Son Cervera. Organitzaren el Correllengua i tenen el projecte d'organitzar excursions, conferències. També volen escriure a la revista local que se diu Sa Font. Tlf. 971 567 050

Va 9 anys que na Caterina Cervera i Cervera de son Cervera, va obrir el Saló de Perruqueria i Estètica Tardor. A la foto amb la seva ajudant Joana Guerrero. Tel. 971 567 476

Durant 44 anys, n'Antònia Vives ha estat la madona del Forn Can Ceba a Son Cervera. Ara l'amo és el seu fill Joan. Aquest forn era dels repadrins. Tlf. 971 567 047

Dites relacionades amb el vi

Després de Sant Martí, deixa l'aigua i beu el vi.
 Després del cep, el vi.
 Després del préssec i el meló beaurà el vi millor.
 Déu n'hi do de pa al sarró i de vi a la bóta.
 Dona bonica i vi bo no duren gaire.
 Dona jove i vi vell.
 Dona que estima el marit, darrera la sopa un tragueta de vi.
 Dona que li agrada el vi, tant és per tu com per mi.
 Dones i vi donen goig i fan patir.
 Dones i vi fan perdre el camí.
 Dones i vi, més que goig donen que sentir.
 Dones, vi i foc: són la perdició dels homes.
 El barber de Llevorsí, fa la barba i paga el vi.
 El bevedor fi a glops a glops beu el vi.
 El bon abric és el bon vi.
 El bon bevedor de vi té poc mirat en vestir.
 El bon pa i el bon vi, escurcen el camí.
 El bon vi crida els veïns.
 El bon vi dos gustos pot donar: un al nas i un altre al paladar.
 El bon vi entra molt bé i després esgarrapa.
 El bon vi es beu sol.
 El bon vi és el que s'orina.
 El bon vi és or fi.
 El bon vi fa dormir.
 El bon vi fa pair.
 El bon vi fa sang i l'aigua fa fang.
 El bon vi i l'home valent no solen durar molt temps.
 El bon vi i la sopa bullida allarguen la vida.
 El bon vi mata la cuca. Ω

L'encert d'equivocar-se

QUIM GIBERT, DEL DOCTORAT DE PSICOLOGIA DE LA UNIVERSITAT DE GIRONA

Al'escola primària ens van ensenyar que si En Cristòfol Colom no hagués errat en els seus càlculs de navegació, els espanyols no haurien arribat a Amèrica l'octubre de 1492.

Els mateixos que enaltien la grata sorpresa colombina com un dels moments més gloriosos de la història d'Espanya, repartien suc de bastó a la més mínima pífia escolar.

Hem crescut convençuts que equivocar-se era absolutament negatiu, salvant per nasos la gesta de l'almirall Colom. En aquest cas, no hi havia cap inconvenient perquè el malentès quedés absolutament justificat: el projecte transoceànic era l'inici del gran imperi espanyol, la qual cosa el convertia en una potència mundial indiscutible.

La penicil·lina també sorgeix a causa d'un descuit fortuït d'Alexander Fleming. Aran de la positivitat dels resultats d'aquest badada garrafal impròpia d'un doctor, l'home és nomenat Premi Nobel de Medicina al cap dels anys.

Tant En Fleming com En

Colom canviaren sobtadament el rumb de la història universal sense ser-ne massa conscients. La seva recerca els tenia el cor robat. Eren homes amb un fe immensa en tot allò que tenien entre mans. Vivien plenament implicats en els seus desafiaments, malgrat els riscos que se'n poguessin derivar.

"Faràs molt millor, facis el que facis, quan t'alliberis de la necessitat de fer-ho bé. Lliura't plenament al que facis, gaudeix al fer-ho. Aleshores, està bé", he llegit a les memòries d'un xamà andí.

L'any 1978, En Lange i En Jakubowski enllestien *The assertive option: Your rights and responsibilities*. Vénen a ser una mena d'afirmacions entre les quals destaca el punt 12, que parla del dret a cometre errors i ser-ne responsable.

Les relliscades són un senyal d'atenció, una oportunitat a l'hora de clarificar dubtes, opcions a seguir o iniciatives en perspectiva. Saber destriar el gra de la palla, però, no és gens fàcil. La intuïció i el bagatge personal, amb l'assessora-

ment d'altres vivències, és la clau de volta de molts forrellats.

Quan la patinada es viu com una reacció en positiu per tal d'evitar repetir-la i, en contrapartida, extreure'n un aprenentatge, el procés de maduració enfila per bon camí.

En aquest sentit, l'escriptor quítxua Chamalú, no se n'està d'especificar: "La vida és una seqüència interminable d'ocasions per a seguir creixent. Quan trobis en tot un ensenyament i siguis capaç de riure-te'n de les adversitats, pots estar segur d'haver trobat la vida".

El doctor Càndid Genovard, del departament de psicologia de la U.A.B., quan acabava aprovant algú a contracor, li deia: "En tot cas, la vida ja et suspendrà". Al capdavall, l'escola més fidedigna és la pròpia experiència. Si som honestos amb nosaltres mateixos, estarem disposats a adonar-nos del costat del qual anem coixos. Feraquesta reflexió ens permetrà resoldre aspectes personals que encara no van a l'hora amb la convicció que estem fent un pas en ferm.

"Dels homes és errar, de bèsties no esmenar", puntualitza el refranyer popular.

Així i tot, l'home és l'únic animal que ensopega dos cops en la mateixa pedra. No diuen això? Ω

La bandera espanyola

No ha onejat a Eivissa. És un descans que hi hagi un indret nostre prou lliure d'aquestes colors sota les quals s'amaguen la corrupció, la brutal colonització cultural (a fi d'assegurar l'espòli fiscal), les tortures sistemàtiques, les mentides ultranacionalistes dels Ansons-Milosevic que ens volen anorrear, la injustícia, el racisme anticatalà. Crec que, en saber-ho, molta gent oprimida i enfastigada hem descansat una mica.

Mentre cremar un drap amb els colors *españoles*, està penat, si un espanyol crema una senyera o una *ikurrinya* no li passa res. Ja sabem com mesuren els espanyols: amb un gros embut, heretat dels fariseus, la Inquisició i els genocides Felipe V i Franco. Ja sabem que són els majors experts mundials en genocidis (sols a l'Amèrica es carregaren més de 100 milions d'indígenes). Experts en colonització, manipulació *menjades de coco* i terrorisme psicològic (i també dels altres). Ja sabem de llurs patracols secrets amb París i el Vaticà per a engarjolar-nos sense judici.

Potser el Ministeri de l'Interior paga a cases de cotxes perquè incloguin banderetes espanyoles al darrera, o a fàbriques tèxtils a fi que ens neguin amb sama-

retes amb els colors obsessius de llur decrepit Imperi genocida. Fins i tot ens omplen de toreros, toros i folklòriques bramant, histèriques, com a tonyines en zel en alta mar. I fa anys pagaven de fons reservats a mafiosos terroristes i al Reial Madrid (per a fitxatges i potser per a comprar àrbitres). El cas és espanyolejar i matxucar la gent pacífica.

Hágase el milagro, lo haga Dios i el diablo, és llur lema. O com els nazis, *Spanien über Alles*. Tot els val per a imposar llurs mentides caníbals. N'hi ha que voldrien que els USA, en comptes de la NBA hi haguessin places de toros que *tó zea Appaña, tor mundo entero appañó*. Tenen el cervell lbericida, xenòfob, racista. Són al·lèrgics a la diversitat i la llibertat. Volen viure de llurs esclaus colonitzats en comptes de treballar honradament.

Molts de nosaltres vam ser segrestats a la flor de la vida per gent uniformada amb tal bandereta. D'entrada ja ens llegiren una vintena de coses per les quals, a partir d'aquell moment, podíem ser afusellats sense més. Alguns van anar a raure a places africanes, niu de corrupció. Blas Piñar entrava a donar mítings dins la caserna de la *Legión Española*, lloc

de refugi de delinqüents, assassins i SS nazis fugits del III Reich. Sols hi podíem llegir *Fuerza Nueva i El Alcazar (i ABC)*. Lloc ple d'oficials alcohòlics, de maltractes, d'esclavització de la tropa (els feien fer de paletes a llurs xalets, etc.), de contraban i narcotràfic (els tancs de la *Legión* venien plens de marihuana i haixix quan venien de maniobres i a desfilar a la Península, ja que l'Exèrcit no passa duana). El nostre tinent ens **feia de duana** per a passar els barats electrodomèstics que hi compràvem, però val a dir que preferíem pagar a la duana oficial que no pas a aquest alcohòlic maltractador.

En fi, allí ens obligaren, segrestats, a jurar bandera. La bandera de l'Estat que ens vol exterminar, la de la Dictadura franquista i l'estimada per Tejero i Milans del Bosc, per Anson el racista anticatalà. Aprofit per a dir que abjur totalment d'aquesta **jura** ignominiosa, car m'estim del drets humans, la veritat, al justícia i la meva pàtria vilment ocupada pels estrangers.

Gràcies, Eivissa! Gràcies a Déu per aquest espai de llibertat, sense l'obsessiva bandereta! Ω

Jaume Tallaferró

Eivissa

PER JOSEP SERRA. PRES. D'ESQUERRA
REPUBLICANA-MALLORCA

És muntanyosa i dretanosa, més o manco com Mallorca i a l'inrevés que Menorca i Formentera tradicionalment.

La fama de *far west* i de territori "desintegrat" se la mereix a mitges, però allò que és evident és l'imparable avanç en el camí de la valencianització o la perpinyanització lingüística i cultural.

Sabem que els immigrants espanyols són i seran majoritàriament impermeables a la integració mentre se sentin membres militants del grup nacional dominant en el conjunt de l'Estat espanyol; sabem també que si no canvien radicalment les relacions de poder en el si d'aquest Estat, si no som una nació plenament independent, autònoms com ells, no hi ha gran cosa a fer per canviar les seves actituds i també -és clar- les nostres.

Ara bé, en el cas d'Eivissa, la majoria dels nombrosos treballadors de nova onada (magrebins, centreafricans, centreamericans, filipins...) i els residents de procedència centreeuropea, que s'hi han instal·lat fonamentalment com a jubilats, comerciants o professionals liberals, han suposat un reforç numèric i ideològic important a l'espanyolitat, disfressada de solidaritat i entesa entre diferents cultures i venuda com a exemple d'integració entre gent de diferents pobles. La integració i la solidaritat esmentades són l'eix del discurs progressista, especialment consolidat entre els que van de verds, i fomenten un procés de substitució lingüística i de transculturalització que curiosament té sempre com a gran beneficiari l'espanyolitat i com a gran perdedor la catalanitat tradicional d'aquesta terra.

Per això, no és estrany que el PP centrà la seva campanya en els atacs al PSOE pel seu pacte preelectoral amb ERC, ni resulta sorprenent que en l'afer de la crema de la bandera espanyola durant la nit del Dia de la Terra -el vuit d'agost- el PP organitzà una campanya de laments i d'acusacions contra el PSOE, mentre que

el robatori (venjança?) de la senyera local eivissenca en la mateixa jornada fou ocultat pel mateix PSOE als mitjans de comunicació, als ciutadans. Els uns i els altres saben prou bé que malgrat haver protagonitzat una campanya electoral a sang i fetge, la participació ciutadana ha estat de les més baixes que mai s'han donat, amb els votants tradicionals del PP abstenint-se per càstig i per vergonya i els del PSOE i els altres partits progressistes per desconfiança, indiferència o rebuig del pacte. La baralla entre el PP i el PSOE respon al cap i a la fi a l'interès de fer-se amb el gruix del vot de l'àrea espanyolista, ho sigui per espanyola o bé per espanyolitzada.

La dreta local s'ha desentès tradicionalment del sector foraster, numèricament minoritari fins fa poc, fortament abstencionista i amb escassa representació en els cercles de poder més rellevants. El PSOE, d'altra banda, havia centrat pràcticament tots els seus esforços a aconseguir i mantenir el vot dels forasters, per oposició a les élites locals i al secular tradicionalisme dels indígenes.

Quan el PSOE entra en el Pacte, ERC i ENE aporten la credencial indigenista que permet accedir a un sector de votants amb un projecte que podia ser guanyador i que podia captar vot útil, vot pràctic. De fet, el Pacte ha millorat sensiblement els resultats globals allà on les llistes han estat menys PSOE.

Amb el Pacte al Consell i a l'Ajuntament de Vila, el PP intenta minar la base d'aprovisionament de vot del PSOE a la vegada que maldrà per mantenir la seva hegemonia entre els indígenes.

És una guerra entre dos partits espanyolistes, comptat i debatut, la qual cosa no és motiu per posar-se a picar de mans, ja que suposa que entre ells s'ho couen i entre ells s'ho mengen, però ens pot permetre treure profit d'un estira i arronsa que sistemàticament menysprea els catalanoparlants. Ω

El comerç del VI. Panoràmica actual

MIQUEL PALOU GARCÍA

El mercat de vi de taula va desapareixent a poc a poc. Els hàbits alimenticis han anat canviant al llarg dels anys i allà on abans es consumien plats greixosos de carn de tocino i llegums, ara es fan petits dinars a base d'una amanida i quelcom més. Plats forts com els cargols, encara són dels que mantenen el consum de vi que els acompanya; ja que amb aigua són més aviat indigestos.

Els oficis han canviat, i ara una dieta que depassi les 3000 calories diàries ocasiona fins i tot malalties greus. Ja no es treballa amb les mans i l'esquena, suant; sinó amb el cap i les màquines, cada cop més complexes, i això, si bé necessita de més microelements a la dieta, com el fósfor, deixa de banda les calories, que ja no es creman sinó que s'acumulen.

La Coca-cola, i sobre tot l'aigua mineral, van ocupant el lloc a taula que abans era ocupat pel porró de vi. De vi se'n continua bevent, però més aviat els caps de setmana, quan hi ha més temps per cuinar o per anar al restaurant.

La cultura vitícola va augmentant, puix que cada vegada es tendeix més a demanar vins amb denominació d'origen, sigui aquesta qualificada o no; això sí, amb contraetiqueta i una presentació impecable, i, cada dia més, les instruccions per al seu consum.

En els vins negres triomfen els de criaça, i no tant els de reserva o gran reserva, que si el plat no té un gust fort, com és el cas de la caça, es noten massa a la boca; i com més negres millor, ni rancis ni marronosos, sinó rojos.

En els vins blancs i rosats es van imposant els afruitats, encara que no agradan a tothom. Hi ha qui prefereix un vi àcid com el Ribeiro o l'Albarinyo a un Chardonnay suau.

Les varietats de raïm autòctones van essent substituïdes per d'altres que donen més rendiment (encara que necessiten més aigua), més color (sense regustos herbàcics) com el Cabernet Sauvignon, o més aromes primaris, com el Chardonnay.

Les zones del pla amb reg es van cobrint de vinya, mentre a les terres àrides o de pendent es van arrencant les plantes per tal de cobrar la subvenció corresponent.

Així mateix, per a bastir una empresa que pugui afrontar les exigències del mercat en quant a presentació, envelliment (diners immobilitzats), normes sanitàries i tamany dels nous clients (grans cadenes i hipermercats); cada dia es necessiten més diners d'inversió. Conseqüència lògica: les peti-

tes empreses han de tancar i el capital a amortitzar és enorme. Les conseqüències al mercat de tot això tampoc no són pas poques: La concentració dels envasadors en grans empreses deixa al petit productor indefens a l'hora de valorar el seu producte. És el comprador qui fixa el preu i la qualitat que vol comprar.

Els vins que ja no tenen comprador a l'engròs han d'esser venuts al detall pel mateix pagès a aquells consumidors nostàlgics dels "vins d'abans". Fins i tot reventant preus en mercats de destí propers a on resti algun comerç de barri que detalli vi. I dic si en resta algun, puix que les grans superfícies han fet tancar a la gran majoria d'aquests; amb una política de preus i d'ofertes cada dia més agressiva. Això ha provocat l'aparició d'un nou especimen al mercat dels vins; el vi de cartró (brics).

Quan una gran superfície compra un producte "de marca blanca", amb l'anagrama de l'empresa; fixa el preu, les condicions de pagament, el lloguer de les capçaleres d'estant i les ofertes que ha de subvencionar el productor, amen del primer camió de franc. De la qualitat no diu res.

Vet ací que tot un exèrcit d'alquimistes s'esforcen en aconseguir les condicions del comprador tot i procurant que el producte final es pugui beure.

El resultat de la ingesta d'aquest "vi de taula" augmenta el nombre de gent que ja no beu vi de taula. I com que el vi bo és car, no se'n pot beure tots els dies. Per molt que els cardiòpates recomanin un consum moderat de menys de mig litre al dia de vi negre o blanc "brisa".

I encara hi ha un altre perill en la sofisticació del consum. Els sibirites ho volen tastar tot, vi d'Àustria inclòs. I com que els vins d'ací els estem fent amb varietats que també planten allà, ens podem trobar, un dia, que un vi d'importació fet amb aquestes varietats "millorants" surti més barat portant-lo de fóra, que la còpia local, passant així d'exportar vins a importar-los.

A on anem? No ho sé. El panorama és força complicat per a l'agricultura en general.

Només, penso jo, potenciant els productes propis i agrupant interessos per tal de fer les coses ben fetes es pot subsistir. S'ha d'investigar el mercat i s'han d'adaptar els productes a les noves exigències. I productors i envasadors han de pactar una política de preus que permeti guanyar-se la vida a tots sense que cada any li toqui perdre a algú; segons hagi plogut o no.

Els canvis freqüents de preus no són gens comercials. Ω

N'Antoni Lliro és el cap de l'oposició pel PSM a Son Cervera amb 4 regidors, el PSOE en te 3 i el PP governa amb 6. Fins quan? Qualsevol dia els socialistes mallorquins i els socialistes espanyols se poden entendre i fer una moció de censura a l'actual batle del PP. El PSM passà de 475 vots la passada legislatura a 1.100 a l'actual, degut a fer una oposició responsable i efectiva.

Fa 40 anys que en Jaume Vaquer de Ciutat se va casar amb na Caterina Cervera i va començar a estiuajar a la casa dels seus sogres a Cala Millor. Ara la casa és de la seva dona i hi passen els caps de setmana i les vacances. En Jaume que és advocat, fou inspector en cap de la policia secreta fins fa 4 anys que el jubilaren i és donà d'alta de misser. Ara defensa d'ofici als xoriços. També defensa plets matrimonials. Tlf. 971 585 144

Na Caterina Curiel d'Ariany i en Jaume Vives de son Cervera regenten el Bar de la Llar dels Padrins de Son Cervera. Despatxen berenars i begudes. Tlf. 971 567 205.

Voluntat basca, cofoisme i fluixor catalana

JAUME TALLAFERRO

Personalment crec que al País Valencià amb prou feines hi ha una dotzena de nacionalistes.

Hi ha cultureta, folklòrics, progress, moderns, professors, acadèmics, catalanistes, barcelonistes... però difícilment nacionalistes o independentistes conseqüents.

De vegades, prou sovint, regal llibres, revistes, calendaris, etc. de tota mena a suposats **nacionalistes i simpatitzants**, generalment amb més doblers

que no jo. Ningú no m'ha donat mai cap calé **per la causa**, ni han fet cap altra cosa (com subscriure's enlloc): No hi ha voluntat.

Al País Valencià ACPV ho centralitza tot en el pla cívic cultural, i BNV (barallat si fa no fa amb ACPV, car ACPV es recolza en el PSOE - i també el recolza sovint) en el polític.

Els **nacionalistes** és dediquen a guaitar tots els homenatges als patums de torn a passejar en les processons (manis) **de guardar** o de precepte. Es dediquen a les escoles i les fes-

tes de carrer però deixen als *mèdia* en mans de l'enemic.

Si els dius de prendre cap iniciativa, del que sia, invariablement abdiquen en ACPV (Acció Cultural del País Valencià) o BNV (Bloc Nacionalista Valencià) o grups semblants, com qui abdica en un cacic: Caciquisme dur.

Encara que al Principat i a les Illes hi ha premsa, sobretot comarcal, en català i de vegades catalanista (cosa quasi inexistència al País Valencià, la situació mental i espiritual, el tarannà tampoc no hi és radicalment

millor. No hi ha gaire nervi, sinó conformisme, cretinisme idiota de colonitzats cofois, **pensament únic** de patums i dinarots, academicista elitista i selecte, i d'altres patètiques evidències de decadència de les élites pseudonacionalistes dels Països Catalans: Enganya-babaus panxcontents.

Mentre, a Euskal herria, els *mèdia* nacionalistes són una xarxa ben dinàmica i eficaç, les fotos dels presoners son arreu els bars i carrers i, fins i tot, burlen, pacíficament la policia de Sevilla, i se n'entren, disfressats

de **Giraldillas**, per reivindicar un dret lògic -han mort ja uns 40 familiars de presoners en accidents de trànsit per visitarlos- que l'immobilista imperial **Oreja-Mayor** (ell que ens espia), i el fastigós PP neguen.

Amb coratge, els han deixat en evidència davant tot el món, cul a l'aire.

Tal com són: carcamals sàdics.

Dos camins distints, és clar, el del coratge voluntariós i el del tarquim autoexculpatori i abdicador de la pròpia dignitat humana. Ω

S A C A P O L A D O R A

Repartir feina (progressistes)

Isidor Torres, progressista de la COP, és batle de Formentera, diputat al Consell d'Eivissa i Formentera i senador espanyol.

Joan Buades, d'Els Verds, és regidor de l'Ajuntament de Sant Josep, diputat i Honorable Conseller al Consell d'Eivissa i Formentera i secretari de la mesa del Parlament.

De ben segur que ja n'hi ha que esperen la vacant de Papa de Roma.

Ecotaxa

Resulta urgent i imprescindible invertir un percentatge important dels beneficis que s'obtenen del turisme en la preservació del territori i els seus valors estètics, culturals i naturals.

Segurament som els ciutadans que més impostos *per càpita* pagam en el conjunt de l'Estat, sobretot pels elevats ingressos derivats de la indústria turística, i som l'autonomia (sic) que aporta més proporcionalment a la hisenda espanyola (devers uns 250 mil milions).

Així, per què no centram els esforços polítics a recuperar immediatament un mínim d'un 5% de l'espòli fiscal que patim per invertir en medi ambient? Per què no deixam constància que la solució a bona part dels problemes de finançament vendria determinada per la consecució d'un Concert Econòmic? Per què s'han d'establir encara més impostos?

Diada d'Eivissa

El 8 d'agost, celebrat a Eivissa com a "Dia de la Terra", va donar als mitjans de comunicació espanyolistes la primera oportunitat per marcar límits al Pacte progressista. Segons sembla, a la processó tradicional (estil 31 de desembre

a Palma) només hi foren presents les banderes quadribarrades, cosa que fou justificada amb l'indiscutible argument històric que els espanyols allà pel 1232 no tingueren res a veure amb la conquesta d'Eivissa i ni tan sols tenien bandera nacional.

Ara bé, sembla que la bandera espanyola també va desaparèixer de l'asta "oficial" que ocupava a la zona alta i visible del castell. El PP va exposar maliciosament que esperava que això no respongués a qualque acord secret del PSOE amb ERC; Aznar també va expressar des de Mallorca el seu malestar per aquesta absència i Antich trobava que aquestes coses no estan bé, ja que cada senyera ha d'ocupar el lloc que legalment li correspon.

Si fou el Pacte que va adoptar la decisió de retirar la bandera espanyola de la seva asta oficial durant la celebració del Dia de la Terra, enhorabona als seus representants. De tota manera, circularen versions que indicaven que la bandera espanyola fou cremada, que també podria ésser cert. També es va sentir que tota la història era una maniobra del PP per desestabilitzar el Pacte. Sigui com sigui, no hi hagué *rojigualda* i les centrals del PP i del PSOE ja en deuen haver pres nota de la injúria i de la "desigualtat" que això pot crear entre les diverses comunitats "autònomes".

El que no s'ha divulgat tan detalladament és que la senyera d'Eivissa, que fou brodada per les monges de clausura i que s'utilitza tradicionalment a l'homenatge que es fa a l'estàtua de Guillem de Montgrí, també va desaparèixer. A la sala de plens de l'Ajuntament d'Eivissa, l'11 d'agost foren retirades les banderes mallorquina-balear i espanyola quan es va descobrir que mancava la pròpia local catalana. Des del *Pacte*, ni "piu": amagaren els fets als mitjans de comunicació; així de greu.

Visca el Rei!

¿Tenen els consellers del Govern Balear l'obligació d'assistir a les recepcions amb el rei d'Espanya o bé l'imperatiu legal només el fan servir alguns per fer la gracieta de dir qualque cosa per contentar els fidels?

Les imatges que hem vist deixen prou clar que en Grosske i en Sampol es divertien d'allò més... ¿o ha estat na Maria Antònia que els ha quadrat i els ha imposat la penitència d'un somriure profident?

Comprar

Esperem que els nous responsables del Govern "blindaran" de qualque manera les adquisicions de terres d'especial interès paisatgístic, natural o cultural que es puguin fer. S'ha d'evitar que un futur canvi d'orientació política en el Govern pugui desembocar en una venda al millor postor d'uns béns que s'han aconseguit amb els doblers dels ciutadans -com sempre, és clar.

No es pot jugar amb els fons públics, ni tan sols en època de bonança econòmica, perquè finalment resulta molt fàcil justificar que el deute públic institucional es deu al llast que suposa el manteniment i la gestió d'un patrimoni excessiu i una plantilla de funcionaris sobredimensionada.

Xerrar

Premissa 1: És de bona educació xerrar en espanyol si algú t'hi parla.

Premissa 2: La majoria dels periodistes pregunten en espanyol.

Premissa 3: Els polítics *progressistes* són gent de bona educació.

Conclusió: No cal.

Ja veurem com s'ho fan des

del Govern actual per dignificar el bilingüisme, quan hem assistit des del canvi (sic) a moltíssims actes en què els responsables polítics utilitzen fonamentalment l'espanyol: si els governants han d'ésser exemplars... bon exemple!

De tota manera, això no és cap novetat, ja que durant la campanya electoral es va veure quin tipus de bilingüisme es practica sovint des del PSOE.

Per primer cop hem tingut un president del Parlament monolingüe i un senador que tampoc és massa partidari de les "modalidades regionales".

Internet

Segons MallorcaWeb, 41 dominis inclouen la paraula Menorca, 500 Mallorca, **208 Ibiza**, **5 Eivissa** i 9 Formentera.

208 a 5: no està gens malament la qüestió del bilingüisme.

Mèrits del PSOE (1982-1996)

- Vinculació de líders del partit al GAL, el terrorisme d'Estat.

- Afavorir la consecució de beneficis fabulosos per part dels banquers, tenint en compte que el mercat de capitals és en mans dels antics terratinents i usurers espanyols, la vella aristocràcia castellanoandalusa, en contraposició als mercats de béns i de serveis que són patrimoni dels perifèrics, amb nosaltres els catalans al capdavant.

- Aprovació d'una legislació laboral que la dreta francesa no aconseguí de tirar endavant pel que suposava de concessió a la gran empresa i a les multinacionals.

- Impuls a les ETTs, amb un vergonyant tractament discriminatori per als usuaris d'aquesta nova via d'ocupació.

- LOGSE, abocant l'educació pública al caos que actualment està

patint i afavorint l'escola privada.

- Creació de grans infraestructures que són infrautilitzades a territori mesetari i construcció d'obres amb quota de peatge a territori perifèric estatal nacionalment no espanyol.

- Afavoriment de la sanitat privada.

- Llei Corcuera de la "patada en la puerta", que restringia les llibertats individuals.

- Càstig als objectors de consciència, amb un període de prestació de serveis més llarg que per als soldats de l'exèrcit espanyol.

- Marginació dels homosexuals en l'impuls de nova legislació adequada a les demandes d'aquest col·lectiu.

- Risc de potenciació de la conflictivitat social amb l'impuls d'un neonacionalisme espanyolista, contra els nacionals no espanyols d'aquest estat que ens correspon per imperatiu constitucional.

El PP, amb tot aquest rosari de desbarats, s'ho ha trobat tot perfectament lligat per governar tranquil·lament amb un política de dreta neoliberal dura, sense que els "progressistes" del PSOE puguin fer massa cosa més que llepar-se les ferides i intentar que el temps passi per aconseguir que part del poble els deixi de recordar com els polítics prepotents de les grans corrupcel·les.

Molta feina per a n'Antich, des d'un partit que té els seus grans barons atrinxerats a Ferraz i que ens pot tornar a maltractar i a marginar tot d'una que arribi novament a tocar poder real al Govern central de Madrid.

Na Munar ha considerat que el PP tornarà a governar a Madrid després de les properes eleccions espanyoles i ha optat per un pacte amb el PSOE perquè aquests dos partits espanyolistes es barallin entre ells, ja que al cap i a la fi això que en diuen Espanya és cosa seva. Ω

Funcionaris

JOAN CABOT CALÇAHEU

"Los funcionarios siempre hemos hecho lo que nos da la gana". La frase no és inventada: la va pronunciar en un claustre, ara fa poc més d'un any, un professor de l'IES Xarc de Santa Eulàlia del Riu (on la dissort m'ha destinat), i feia referència al "dret" dels docents a passar-se el Projecte Lingüístic pel forro. El dit professor treballa en un departament de l'institut que es distingeix per una curiosa originalitat pedagògica: la de fixar mínims d'ensenyament en espanyol. Per tant, convendria completar la màxima del dit professor amb una cua que podria fer així: "pero ese de ahí dará las clases en castellano porque lo digo yo".

Aquest cas, i molts d'altres que tothom coneix (i que han donat lloc a acudits ja vells i tòpics, però no pas mancats de fonament), conviden a repensar la funció del funcionari i, sobretot, la punxeguda qüestió de l'estabilitat laboral d'aquests treballadors -entre els quals m'incloc.

Sembla prou clar que, en democràcia, el funcionari no fa "el que li dóna la gana", sinó que executa unes funcions que la societat, democràticament, li encarrega. El funcionari, doncs, no és lliure de fer el que vulgui: ha de fer allò que la societat disposa, i ha de fer-ho amb diligència i cordialitat. El funcionari està subjecte al compliment d'unes normes que es couen democràticament, i que serveixen per garantir que la voluntat popular es traduirà en polítiques tangibles, en fets reals. Aquesta limitació de la capacitat decisòria del funcionari es rescabala per la banda de l'estabilitat laboral. Una cosa va per l'altra. Si hom vol tenir més "llibertat" a costa de seguretat, té al seu abast un munt de professions liberals. Qui opta pel funcionari, però, s'ha d'atènyer a les normes.

El *fes-el-que-vulguis* funcional, per contra, és característic de les societats totalitàries. L'arbitrarietat funcional és inversament proporcional a la qualitat democràtica d'una societat: com més gran és l'arbitrarietat dels funcionaris, menys garanties democràtiques hi ha en la societat que els manté. Per exemple, durant el franquisme els funcionaris gaudien d'una gran llibertat per decidir quines normes els abellia complir i quines s'estimaven més ignorar. La manca de control de l'activitat dels funcionaris era el correlat lògic de l'excés de control sobre la societat. La "llibertat" dels funcionaris operava contra la llibertat dels ciutadans. Eren dues cares de la mateixa moneda.

Això no vol dir que aquells funcionaris no tenguessin una clara funció assignada. La hi tenien. L'any 1939, a la Catalunya central, el nou règim va foragitar mil mestres catalans de les escoles, i els va substituir per "docents" afectes al règim, que procedien generalment de les Castelles. L'objectiu era clar: "inculcar a los jóvenes catalanes los sagrados principios del Movimiento Nacional: el amor a España, la obediencia al Caudillo, el temor de Dios, el odio a las hordas judeo-masónicas, el repudio del comunismo y del separatismo, y el apego a la lengua nacional". Un cop assumits i escenificats els "principios del Movimiento Nacional", però, els funcionaris tenien butlla per fer allò de sempre: "lo que nos da la gana". La solidesa del règim depenia de la fidelitat dels seus funcionaris, i convenia tenir-los contents. Per això, en la pràctica, anaven a lloure, i la població els suportava i els patia amb estoïcisme.

Ara, teòricament, les coses han canviat. Però episodis com el que comento en aquest paper (i molts altres) indiquen que encara no han canviat prou, que encara hi ha molta feina per fer. L'estabilitat vitalícia dels funcionaris és un dels anacronismes que encara resten per corregir. És del tot il·lògic que la societat hagi de mantenir un treballador públic que no compleix en la seua feina: que no es recicla, que no es renova, que no s'esforça a fer la feina ben feta, que fa "el que li dóna la gana".

Cada vegada són més els països (Itàlia, Estats Units i altres) que obliguen els seus funcionaris a demostrar que mereixen la feina que tenen. Generalment, cada cinc anys s'avalua la qualitat professional dels treballadors públics (es tenen en compte les actituds, la feina feta i els esforços dedicats al reciclatge) i s'obté informació contrastada al respecte. Si un funcionari no compleix, se'n va al carrer -per moltes oposicions que hagi aprovat.

Esper que aviat s'obri un debat obert i seriós sobre aquesta qüestió, i que no serem els últims a llevar-nos del damunt aquesta llosa: l'estabilitat vitalícia, peti qui peti, dels funcionaris. Mentrestant, i per anar corregint disfuncions, fóra bo seguir l'exemple de l'Ajuntament de Petra, que ha rebaixat en 42.000 pessetes el sou del secretari del consistori perquè (entre altres coses) no sap català. Aplicar una mesura tan senzilla (a més de justa i raonable) com aquesta provocaria una ràpida normalització lingüística de les administracions municipal i autonòmica. Ves... Ω

Dites relacionades amb la lluna (II)

- 45) La lluna i el ploure a mar, no serveix per a res.
- 46) La lluna nova del dijous, la millor per tallar bosc.
- 47) La lluna octubrina, set llunes endevina.
- 48) La lluna roja la collita s'emporta.
- 49) La lluna setembràl és la més clara de l'any.
- 50) La millor lluna és la lluna negra.
- 51) La nit del Sopar, la lluna plena ha d'estar.
- 52) La punta de l'arada en lluna de Nadal vol ser tallada.
- 53) La veritat és com la lluna: com més a prop més enlluerna.
- 54) La vinya per són menester, cavada i podada en la lluna vella de gener.
- 55) Llum de lluna ni eixuga ni madura.
- 56) Lluna ajaguda, mar remoguda.
- 57) Lluna ajaguda, mariner de peu.
- 58) Lluna amb banyes cap al mar porta vent i tempestat.
- 59) Lluna amb banyes, terra mullada.
- 60) Lluna amb cèrcol porta vent.
- 61) Lluna amb corona, aigua dóna.
- 62) Lluna amb estrella no et fiïs d'ella.
- 63) Lluna amb rotlle pluja porta.
- 64) Lluna amb rotlle de colors, senyal de temps xubascós.
- 65) Lluna amb ull de perdiu, vent de garbiu; si fa ull de gat, vent de llevant.
- 66) Lluna apagada, mar esvalotada.
- 67) Lluna banyuda, forta ploguda.
- 68) Lluna blanca o vermella, no et fiïs d'ella.
- 69) Lluna blanca, bon temps canta.
- 70) Lluna blanca, cobrellit i manta.
- 71) Lluna blanca, jornada franca.
- 72) Lluna blanca, mar en calma.
- 73) Lluna blanca, samarra i manta.
- 74) Lluna brillant, bon temps per endavant.
- 75) Lluna cinquena, lluna fixa.
- 76) Lluna clara, mar en calma.
- 77) Lluna coberta tot ho encerta.
- 78) Lluna coronada, terra mullada.
- 79) Lluna coronada, vent i ruixada.
- 80) Lluna creixent, muda de gent.
- 81) Lluna creixent, part diferent.
- 82) Lluna d'abril tardana, pagès, no deixis la cabana.
- 83) Lluna de gener girada, mar avalotada.
- 84) Lluna de gener i l'amor primer.
- 85) Lluna de gener tombada, maror i marinada.
- 86) Lluna de gener, lluna raïmera.
- 87) Lluna dimecrera i dona barbuda, de cents anys una.
- 88) Lluna dimecrera, lluna ventolera.
- 89) Lluna drete, aigua certa; lluna decantada, fred i gelada.
- 90) Lluna drete, mariner ajagut; lluna ajaguda, mariner dret.
- 91) Lluna enroglà, el temps mudarà.
- 92) Lluna entelada, mar avalotada.
- 93) Lluna grogosa, aigua abundosa.

L'antifranquisme a Mallorca. VI LLIBRE

(Les lluites dels anys noranta)

El final del PP a les Illes. L'esquerra i el nacionalisme al poder polític (I)

MIQUEL LÓPEZ CRESPI

Gaspar Salom, en una carta al director publicada en el *Diari de Balears* (i en altres diaris de les Illes) el 2 de setembre de 1998, demanava, per a salvar Mallorca de la destrucció, de la depredació capitalista, de les malifetes del PP, "una àmplia Coalició Electoral amb la presència de noms com Maria del Mar Bonet, Llorenç Capellà, Miquel López Crespí, Antoni Serra, Carles Moià, Gabriel Janer Manila, Pere Bonnín, Jordi Calafat". Aquest mallorquí preocupat pel nostre esdevenir com a poble, per la nostra cultura escrivia:

No passa dia sense assabentar-nos de greus atemptats contra el millor del nostre patrimoni, de noves malifetes dels governants, d'abusos de poder, d'atropellaments dels nostres costums i formes de viure.

"Aquesta carta va dirigida als qui, en llegir les notícies de la premsa diària, se'ls posa la pell de gallina i dolor al cor. No passa dia sense assabentar-nos de greus atemptats contra el millor del nostre patrimoni, de noves malifetes dels governants, d'abusos de poder, d'atropellaments dels nostres costums i formes de viure. Massa sovint ens sentim estranys a ca nostra. De continuar així, prest no tndrem res per oferir a ningú, ni tan sols a nosaltres mateixos".

Ens ha arribat l'hora de la veritat. No ens podem permetre mitges tintes: cada un de nosaltres ha d'assumir el seu compromís ara, o ja no hi serem a temps.

"Som molts o pocs els qui així pensam i sentim? I, en tot cas, podem fer alguna cosa?"

Manifestació contra la política del PP a Eivissa. La unitat en el carrer entre socialistes, nacionalistes, comunistes i ecologistes ha estat bàsica per acabar amb el poder de la dreta antiesquerra il·lenca.

Estic convençut que el temps se'ns acaba. El ritme tan frenètic de les coses i el pes tan immens que ens està caient al damunt, ens faran arribar a curt termini al punt sense retorn. Vull pensar que encara no hi hem arribat. Sent lamentacions, veig gests preocupats, endevín intents organitzats de presentar oposició a aquesta dura i difícil realitat nostra d'avui.

"Però la meva conclusió és que ens ha arribat l'hora de la veritat. No ens podem permetre mitges tintes: cada un de nosaltres ha d'assumir el seu compromís ara, o ja no hi serem a temps. No podem esperar que algú ens arregli les coses i ho hem de fer ja."

Vull donar aquí noms de mallorquins coneguts públicament que poden tenir un paper molt concret en la defensa d'aquesta causa. Maria del Mar Bonet, Antoni Serra, Joan Mir, Carles Moià, Llorenç Capellà, Gabriel Janer Manila, Miquel López Crespí, Pere Bonnín, Jordi Calafat...

"És hora que, els que així sentim, fem causa comuna

en la defensa de la nostra supervivència i pactem en allò que és essencial. I vull donar aquí noms de mallorquins coneguts públicament que poden tenir un paper molt concret en la defensa d'aquesta causa. Biel Majoral, Maria del Mar Bonet, Antoni Serra, Joan Mir, Carles Moià, Llorenç Capellà, Gabriel Janer Manila, Miquel López Crespí, Pere Bonnín, Jordi Calafat... Alguns d'ells van ésser presents a una situació històrica que requeria un compromís, i l'assumiren: el final de la dictadura. Ara es dona una altra conjuntura que exigeix la supervivència de nosaltres mateixos com a comunitat, com a poble."

És, per tant, tasca dels partits amb implantació i actuació a la nostra comunitat autònoma pactar les grans actuacions en qüestions essencials per a la nostra supervivència i prescindir ara de tot allò que no ho sigui.

"En situacions límit només són bones les grans solucions que siguin capaces de capgirar la situació ràpidament. Aquest és ara el nostre cas. Tots hi podem i hem de participar

al màxim de les nostres possibilitats. Els partits polítics PP i PSOE actuen i pensen a nivell d'estat. La nostra realitat actual i els nostres problemes són, però, ben distints dels de la resta. La nostra situació exigeix amb urgència solucions adients als nostres problemes. És, per tant, tasca dels partits amb implantació i actuació a la nostra comunitat autònoma pactar les grans actuacions en qüestions essencials per a la nostra supervivència i prescindir ara de tot allò que no ho sigui. Però, tots sols, aquests partits no poden dur a terme la tasca. Poden, en tot cas, posar la seva maquinària al servei de la necessària **Coalició Electoral Àmplia**, amb presència de noms com els que hem citat més amunt, si estan disposats a comprometre's, o de tots aquells que per la seva significació en distints camps de la vida social, posin davant els ulls dels mallorquins la candidatura que volem i necessitam, per a les properes eleccions autonòmiques, amb les persones que puguin dur a terme un programa urgent a quatre anys, que ens permeti continuar anomenant-nos mallorquins." (Gaspar Salom. Carta publicada en

el *Diari de Balears* el 2 de setembre de 1998)

Els sectors més dinàmics de la nostra societat feia temps (ho havíem demostrat en centenars i centenars de manifestacions contra el PP i la seva nefasta política) que deien Prou!

Era tot un símptoma. Els sectors més dinàmics de la nostra societat feia temps (ho havíem demostrat en centenars i centenars de manifestacions contra el PP i la seva nefasta política) que deien Prou! Però la carta del dos de setembre era una prova evident que alguna cosa començava a canviar. La gent, l'esquerra, el nacionalisme -que des de feia anys havia fet la unitat popular per la base, al marge de les burocràcies dels partits- EXIGIA per escrit, amb cartes als diaris, en la unitat en les manifestacions anti-feixistes i de defensa del nostre territori o la nostra cultura, passes efectives en aquesta direcció. El clam a partir de l'estiu del noranta-vuit es començava a fer insistent, imperiós. Aquesta lloable exigència popular d'unitat enfront la depredació de la dreta antiesquerrana i centralista creixia i creixia sense aturar.

Un altre fet remarcable que indicava el camí a les burocràcies partidistes va ser la manifestació en contra de l'assassí Pinochet

Un altre fet remarcable que indicava el camí a les burocràcies partidistes va ser la manifestació en contra de l'assassí Pinochet. Novament la unitat de forces sindicals, partits d'esquerra i nacionalistes, organitzacions veïnals i ecologistes, moviments de solidaritat amb el Tercer Món i contra el racisme, els més diversos col·lectius en defensa de la llengua catalana, es reunien -per davall- per a fer pinya contra la dreta, contra el feixisme.

Ho record com si fos ara mateix. Érem centenars de persones aquella nit del 27 d'octubre de 1998 davant la delegació de Govern de Ciutat per a demanar que l'assassí Pinochet, exdictador de Xile, fos jutjat per crims contra la huma-

L'ANTIFRANQUISME A MALLORCA VI LLIBRE

de M. López Crespí

Cada quinze dies a L'ESTEL (d'agost de 1999 fins a l'agost de l'any 2000)
Per demanar números endarrerits, telefona al **971 26 50 05**

Carritx
ASSESSORS

ASSESSORIA
FISCAL,
LABORAL
I JURIDICA

Carrer Prínceps d'Espanya, 23-B Tlf.: 971 60 53 45
Es Figuerol 07141 MARRATXI Tlf.: 909 68 98 98
MALLORCA Fax 971 60 53 44

Francesc Antich Oliver

nitat. Nombrosos ciutadans xilens residents a Mallorca eren a la concentració. Els crits dels manifestants titllaven -com és lògic- d'assassí al general feixista que acabà amb la vida de milers i milers de revolucionaris xilens i de tot el món.

Com en els darrers anys, el poble mallorquí, les diverses col·lectivitats progressistes integrades en la nostra cultura, feien pinya com un sol home, com una autèntica mata de jonc. Entre els nombrosos participants en aquesta gran mostra d'esperit internacionalista, solidari i antifeixista poguérem veure -com hem escrit més amunt- nombrosos militants de partits d'esquerra illencs, sindicats, ONG, associacions de veïns i personalitats de la cultura mallorquina. Hi trobarem, en primera línia de lluita contra el feixisme, **Miquel Ferrà**, i **Marina Ferrà**. També hi eren presents **Eberhard Grosske**, **Sebastià Serra**, **Cecili Buele** i **Guillem Ramis**; aquest darrer, de l'organització **Revolta**. Altres militants de **Revolta** que participaven activament en aquesta manifestació eren **Domingo Morales** i **Antonio Muñoz** (exmilitants d'OEC). També hi havia molts antics dirigents del comunisme mallorquí com **Jaume Obrador** i **Margalida Chicano Sansó**.

Les organitzacions sindicals que eren a l'avantguarda d'aquesta petició d'extradició del dictador dretà eren la CNT, USO, CCOO i UGT. També ens trobarem amb nombrosos militants d'Izquierda Unida, del PSM, del PSOE i de molts altres grups esquerrans de les

Illes. La manifestació representava, en definitiva, un gran èxit de l'esperit combatiu i solidari del nostre poble. Una nova batalla antifeixista en la qual *L'Estel*, la revista de l'esquerra nacionalista dels Països Catalans, hi era en primera línia.

Una època on l'oportunisme, la mentida, la calúnnia i el cinisme dels penedits és paisatge quotidià

Al capdavant d'aquesta important mostra d'internacionalisme solidari, d'antifeixisme militant, d'unitat popular del poble treballador de les Illes, hi era Jaume Serra (al costat dels escriptors Miquel Ferrà i de qui signa aquest article). Dies després ens assabentàvem de la mort d'aquest històric heroi de la lluita antiimperialista: Jaume Serra ens deixava als setanta-sis anys. Detingut per la dictadura de la dreta franquista -torturat l'any 1948-, en Jaume va ser sempre un autèntic defensor de la llibertat i del socialisme. El seu compromís permanent amb el poble treballador mallorquí el va obligar a exiliar-se a Algèria i París. En tornar a Mallorca, i després d'una llarga militància al PCE, va afiliar-se al PSM. Tots recordarem la seva alegria davant l'èxit de la manifestació contra la dreta feixista xilena que comentam i el seus ànims revolucionaris en una època on l'oportunisme, la mentida, la calúnnia i el cinisme dels penedits és paisatge quotidià. Lluny de qualsevol aspiració a poltrones i sous fàcils, el seu treball en pro

del socialisme i la llibertat de la classe obrera serà sempre exemple per a nosaltres.

La revista *Mallorca Ara* (full informatiu del PSM-EN) va escriure de Jaume Serra (vegeu pàg. 8 de desembre del 98): "Des del primer dia vàrem comptar amb el seu suport, especialment els joves. Sempre guardarem el seu record com a exemple d'activitat política entregada a les idees i a les persones".

El Manifest pel futur dels mallorquins

Però va ser la manifestació contra el capitalisme, la dreta i l'especulació que ha destruït la nostra terra i la nostra cultura la que expressà més a la perfecció aquests desigs de canvi profund entre la part més combativa i conscient del poble mallorquí. El crit de guerra l'aixecà (entre molts d'altres manifestos i accions en contra l'especulació) el que signaren Rafel Estaràs, Miquel López Crespí, Joan Moll, Gabriel Janer Manila, Climent Garau, Jordi Calafat i Mercè Truyols. Era el *Manifest pel futur dels mallorquins*, i sortí publicat, dies abans de la manifestació, en tots els diaris de la Illes

El manifest -en la línia de donar suport a la concentració convocada pel GOB-, deia, en un intent de sumar més forces a la lluita contra l'especulació capitalista:

"A tots els qui sentim una punxada cada vegada que veiem un nou indret de ca nostra envaït pel ciment i ens produeixin íntim rebuig els arguments que pretenen justificar-ho, no ens és permès callar ara.

'Potser el silenci en que molts s'han mantingut, hagi donat peu a malentesos. Aquells que estan omplint Mallorca de ciment han cobrat coratge, en creure en una aparent indiferència dels mallorquins. Per

això ha arribat el moment de dir el que cal. Els límits de saturació s'han sobrepassat ja fa temps i no podem consentir que es segueixi per aquest camí.

'Denunciem i rebutgem les cerimònies de la confusió que s'estan orquestrant. No és possible estar dient que es vol participar en una manifestació contra el ciment i a la vegada estar aprovant dia a dia mesures que l'afavoreixen. Aquells que actuen així, el que senten davant el ciment és satisfacció en veure els seus plans acomplerts.

'No és necessari intentar establir una línia entre els uns i els altres ja que aquesta línia ja existeix. L'únic que cal és acabar amb el que seria un silenci irresponsable i expressar-ho públicament. El proper dia 12 de novembre, a la manifestació convocada pel GOB i a la qual s'ha unit, a nivell institucional, el Consell Insular de Mallorca, hi hem de ser tots els qui volem Mallorca lliure de ciment i amb un futur obert pels mallorquins. Els encimentadors, aquells que han aprovat a correuita plans urbanitzadors per poder seguir fent-ne de les seves, hi sobren. El seu paper no pot ésser el de protagonistes, sinó el d'espectadors atents, per veure el que els mallorquins exigim al respecte.

'Fem una crida a tots els que fins ara han callat, però que senten com nosaltres, per unir les nostres veus en un crit de: PER UNA MALLORCA AMB FUTUR, A BAIX EL CIMENT!

La nit del Dotze de Novembre va ser un clam contra el ciment i els especuladors

El poble mallorquí, unit per la base, de bracet amb totes les forces d'esquerra, revolucionàries i progressistes, nacionalistes, s'aixecava contra la

brutal especulació capitalista que patim. I com era d'esperar, la nit del Dotze de Novembre va ser un clam, una exigència, l'expressió del desig d'acabar definitivament amb la política de destrucció de la nostra terra que portaven endavant els successius governs de la dreta. Es tractava de lluitar contra el desmesurat i desordenat creixement urbanístic que ha convertit les Illes en víctimes dels grans monopolis especulatiu europeus. Novament el poble s'unia per davall i formava una poderosa mata de jonc, una allau antidretana de neu que res podria aturar (i de fet no va aturar fins acabar amb el poder polític de la dreta a totes les nostres institucions!).

La manifestació va ser un èxit grandios, una fita històrica. El poble mallorquí sortí novament al carrer per a demostrar clarament el seu rebuig a la bestial especulació capitalista. Milers d'homes i dones eren al carrer per a rebutjar el bestial pla de carreteres del PP i contra les salvatges urbanitzacions. Com deia el president del GOB: "El PP ha arribat a aprovar un nombre d'urbanitzacions tan gran que la població de Mallorca podria arribar fins als dos milions i mig d'habitants".

Entre les moltes personalitats que poguérem veure en la manifestació destacaren els escriptors **Gabriel Janer Manila**, **Miquel Ferrà Martorell** i **Antoni Serra**; l'ex-president de l'OBC **Climent Garau**, els arquitectes **Pere Nicolau** i **Neus Inyesta**; l'advocat **Gabriel Feliu**; els vice-rectors **Maria Petrus** i **Eduard Cesari**; tota la plana major de l'avantguarda comunista (OEC) que encapçalà la lluita anticapitalista i per la llibertat de Mallorca en els anys setanta com, per exemple, l'exbatle nacionalista d'Esporles **Pere Tries**, l'exregidor del PSM **Jaume Obrador**, les conegudes dirigents antifeixistes **Josefina Valentí**, **Margalida Chicano Sansó** i **Àngels Roig**. Hi eren també l'expresident del Consell de Mallorca **Maximiliano Morales**, el capità del vaixell "Sirius" **Peter Swartz**, el metge **Nofre Pons**, els dirigents de **Revolta** **Guillem Ramis** i **Domingo Morales**, el director de *L'Estel*, **Mateu Joan Florit**. Igualment hi havia nombrosos militants dels diferents partits i sindicats de les Illes: CNT, CCOO, UGT, CGT, USO, una nombrosa representació del Col·lectiu Llibertari **Estel Negre**, del GOB i d'Unió de Pagesos. Ω

Manifestació antifeixista del 27 d'octubre de 1998. En la fotografia, d'esquerra a dreta: Jaume Serra, Miquel López Crespí i Miquel Ferrà. Aquests històrics lluitadors per la llibertat i la cultura catalana han estat sempre a l'avantguarda del nostre alliberament nacional i social.

CRONOLOGIA DE LA HISTÒRIA DE CATALUNYA (XXXIV)

Regnat d'Alfons el Magnànim: Expansionisme, crisi i absentisme (1416-1458)

PER RICARD COLOM -TLF. 964 207607

“Assolida l'alienació del sotmès per mitjà (bàsicament) de la coerció física, la tasca del colonitzador es concreta en mantenir aquest estat d'alienació i convertir-lo en el seu (nou) estat “natural”, per ço la colonització significa sempre la falsificació de al història, àdhuc la seva anatematització. Heinz Dietrich. Emancipació i identitat d'Amèrica Llatina 1492-1992

1445: Ordenança gremial dels teixidors de llana mallorquins. El 25% del consum local de teixits del mercat de Tolosa de Languedoc són comerciants catalans.

Fundació del convent de la Trinitat de València, on ingressa Isabel de Villena.

Enceten el procés de canonització de Fra Vicent Ferrer. Preu mínim dels cereals al Principat.

1445-1447: Situació summament enrarida a Mallorca.

1445-1454: **Nova guerra de Castella contra Nafarroa-Aragó**, per discòrdies aristocràtiques, les capes populars se'n mantenen a banda, només en pateixen les conseqüències. Guerra fronterera, amb més treves que no accions militars.

1445-1450: La guerra és a les muntanyes entre Conca i Calataiut.

1445-1452: Retaule de la Transfiguració, gran obra d'en Bernat Matorell.

1445-1453: Dictadura d'Alvaro de Luna, qui condueix la guerra contra els seus enemics de sempre, els Trastàmara de Llevant.

1445-1455: Crisi econòmica, que s'allarga en la deflació de la segona meitat del s. XV, al Principat.

1445-1490: Immobilització deflacionista, ruïna quasi definitiva del Principat.

1445-1470: Cap vaixell genovès de la ruta de Flandes no fa escala al port barceloní.

1446: Els castellans fracassen davant el castell d'A-tienza.

Mor l'ex papa Climent VIII, bisbe de Mallorca.

Nou tractat amb el soldà d'Egipte.

Ca. 1446: Construït la major part del Castell de Centelles a sant Martí.

1446-1447: Caresties.

1446-1448: Corts a Barcelona.

Corts valencianes, per tercera vegada durant el regnat del Magnànim, poc agraït, sembla, envers els valencians. És fan a València.

4.1447: Situació caòtica a Mallorca: el rei entaula negociacions directes amb les faccions.

1447: Treva amb Castella: Noces de Juan II de Castella amb Isabel de Portugal i Juan de Nafarroa amb Juana Enriquez (d'on naixerà Fernando el Catòlic). Filla de l'Almirall de Castella.

Cremen 20 Bibles de gran valor a la Plaça de la Seu. Retaule de la *Transfiguració*, d'en Bernat Matorell.

Encarregat al pintor valencià Jacomart (Jaume de Baco) el tauler de la col·legiata de Xàtiva (transició entre el gòtic flamenc i el renaixentisme italià).

Barcelona té uns 20.000 habitants (50.000 un segle abans).

Expulsió del florentins que controlaven bona part de les activitats financeres a Catalunya-Aragó: la banca catalana i el capital financer propi, refets de la crisi, cobreixen les necessitats de l'Imperi confederal.

Estiu 1447: els pagesos de la Catalunya Vella s'apleguen, amb indignació de l'oligarquia, reunida en Corts a Barcelona.

2.8.1447: Sentència de Tíbuli: el rei retornarà els diners que li donaren els bàndols mallorquins per guanyar-se'l.

4.8.1447: Els braços de les Corts catalanes redacten un memorial contra els intents del rei i les reunions de pagesos.

14.8.1447: El Magnànim signa a Tíbuli el privilegi de sac i sort; elimina el sistema de votació als òrgans polítics i administratius mallorquins, i és substituït pel d'insaculació, controlat pel rei.

8.1447: Mor Visconti, Duc de Milà. El Magnànim pretén succeir-lo i els milanesos proclamen la República Ambrosicina. Comença la guerra per Milà.

1447-1452: L'administració de Barcelona, contrau un deute exagerat amb la Taula de Canvi a causa del blat. Els pagesos des del Vallés a l'Ebre preferien conrear safrà, i el blat s'ha d'importar.

1447-1455: Papat de Nicolau V, humanista. Transforma la ruïnosa Roma medieval en una bella ciutat renaixentista i funda la Biblioteca Vaticana, Nat a Sarzana.

11.5.1448: El Magnànim juga fort: ordena llicenciar les Corts de Barcelona. Comença l'**ofensiva antioligàrquica de la Monarquia (1448-58)**. Ω

La llarga nit del franquisme que s'acabà fa més de vint d'anys, i les exigències de sobirania dels pobles sotmesos al terror durant quaranta anys se fonien amb les exigències del treballadors de tot el país.

La reivindicació que unia, era la democràcia, i volia dir, acabar amb el franquisme i la seva herència, proclamar la llibertat dels pobles i deixar que s'expressés la sobirania popular.

La Constitució de l'any 1978, tancà un fals clamor dels treballadors i els pobles: imposava un rei, comandant de les Forces Armades, negava el dret d'autodeterminació, desviava les exigències obreres, obria una dinàmica que ferriaria els obrers al carro de la subvenció estatal.

Al poc tems, s'advertí que aquesta mal anomenada transició a la democràcia no tenia sortida: Qualsevol exigència seria xocava amb les institu-

cions heretades del franquisme. Així passà amb l'oposició a l'entrada de la OTAN i amb la lluita contra la reconversió industrial.

El règim monàrquic basava la seva força el pacte amb els partits i la seva dependència de l'imperialisme nord americà i les institucions europees.

La Constitució Monàrquica va anar més enfora: organitzà la tómbola de l'Estat de les Autonomies. Apadrinà aquesta operació la Comunitat Europea, que promovia les regions com instrument ideal per a desmantellar els obstacles que els estats, nacions, institucions i serveis públics representaven per a la explotació sense fronteres que pretenien les multinacionals i el capital especulatiu.

Els nacionalistes d'antany, que els dies de festa deien que

el seu futur era la independència política, trobaren en aquest regionalisme un bon arbre per fer el seu niu, evitant d'aquesta manera el protagonisme que el moviment obrer hagués tingut en un marc democràtic. D'aquesta manera, entre tots, inventaren la "sobirania compartida"... O sia, exercit professional, sota el comandament de la OTAN, moneda política econòmica dirigida pel Banc Central Europeu de Frankfurt, lleis dictades pel Consell de Ministres i la Comissió Europea (el 70% de les lleis transcriuen directives europees), sindicats sotmesos a la Confederació Europea de Sindicats...

Així, d'aquesta manera, no es estrany que un tant per cent molt elevat de la població de l'Estat espanyol pateixi l'atur i la precarietat crònica.

Els règims despòtics i antidemocràtics es mantenen en l'obscurantisme, en la corrupció, amb l'instrument de la por com a arma. En aquesta situació, la llibertat i el treball no fan més que recular. La Unió Monetària s'aixeca sobre un immens exèrcit d'aturats i precaris. És a dir, la misèria social.

L'atur i la precarietat que afecta la majoria de les famílies de les nostres illes (mig any de feina i mig any d'atur a l'hostaleria i serveis complementaris), marginalitat, el narcotràfic, són símptomes clars de descomposició i crisi socials, de manca de mitjans i de solucions autèntiques i democràtiques. El principal obstacle a la llibertat i a la feina per a tots el representen les institucions monàrquiques, que neguen el dret del poble a la democràcia, a governar-

se a través de partits independents.

Amb la monarquia, la llibertat i la feina són aspiracions impossibles. Sense feina per a tots, no hi ha dret a la vida, ni democràcia possible.

Per la llibertat i la feina, la majoria ha de dur a la República, el seu propi règim fundat en la sobirania i igualtat dels pobles d'Espanya.

La monarquia gaudeix de poders imposats per la herència franquista i, a través d'ells, estableix el sotmetiment de la majoria, premiant els interessos i privilegis de les camarilles de palau, els senyors dels doblers i les multinacionals. Característiques pròpies d'un règim despòtic.

La República, a la que aspiram la majoria, ha de ser la de la llibertat i la feina, la del progrés i la unió lliure i consentida dels pobles de l'Estat espanyol, on tots els poders emanin del poble. Ω

Pere Felip i Buades

Llibertat i feina per a tots

Hem demostrat que podem governar

Francesc Gas és militant del PSAN, regidor a l'ajuntament de Roquetes des de 1991 i membre del seu equip de govern des de 1995. En aquesta entrevista fa una reflexió sobre la intervenció institucional des d'una perspectiva independentista.

-Quin balanç, personal i col·lectiu, fas de la teva experiència com a regidor?
-Personalment, el balanç que puc fer és positiu. El fet de ser regidor i formar part de l'equip de govern et permet disposar d'uns recursos, polítics i econòmics, i a partir d'aquí aplicar-los segons el programa establert i d'acord amb la teva ideologia. També et facilita conèixer, des de dins, com funciona l'administració local, amb tota la seva complexitat i poc dinamisme, la qual cosa fa difícil treballar amb la rapidesa i efectivitat que caldria. Evidentment hi ha aspectes positius. A Roquetes, a partir de la nostra presència a l'ajuntament l'any 1991, es va donar un impuls notable a la catalanització del municipi, tant en el sentit pràctic com en tota la simbologia. A partir de l'any 1995 el nostre treball, i ja com a membre de l'equip de govern, s'ha basat més en temes socials, sanitaris i ambientals. Però també hi ha aspectes

negatius que cal tenir en compte. I un dels negatius és precisament l'experiència col·lectiva, si per aquesta s'entén com es troba el moviment independentista després d'aquests 8 anys. Els independentistes, a Roquetes, hem demostrat que podem governar, que la gent ha perdut el temor que en un principi semblava que tingués respecte les nostres idees, que defensa la nostra presència a l'ajuntament, però això implica molt de temps i dedicació, i si no hi ha recanvi en la direcció, en el treball quotidià de l'organització política, aquesta va desapareixent a poc a poc.

-La institució té fama de xuclar temps i dedicació i, sobretot, d'imposar la seva pròpia dinàmica. És possible superar aquesta inèrcia?

-Efectivament, l'ajuntament xucla molt de temps, i per a que una opció petita com la nostra (1 regidor de 13) doni resposta a tot cal molta dedicació, i això ha comportat els

problemes que abans ja he exposat. També és veritat que la «institució» vol imposar la seva dinàmica. Per això és molt important comptar amb una bona organització al darrere, que des de fora de l'ajuntament et facin veure si et desvies o no del programa a desenvolupar, que puguis discutir, debatre i rebre propostes per a contraposar-les a les pròpies de la institució o dels partits majoritaris. D'aquesta manera se supera aquesta inèrcia.

-Hi ha qui afirma que la única política que realment compta és l'electoral i la presència en les institucions. Què en penses, a partir de la teva experiència?

-Aquesta afirmació és tendenciosa i el que pretenen els partits polítics que la fan és, precisament, reduir la política al l'ambient que millor controlen, que són les institucions. Les institucions no són més que una eina al servei del poble, un mitjà amb més o menys recursos per a poder transformar la nostra

societat, en aquest cas la col·lectivitat més immediata que és el poble o la ciutat, i que si hi ha possibilitats de fer notar la nostra presència d'una forma efectiva i no merament testimonial, cal aprofitar. I no hem de deixar que la política quedi reduïda a les eleccions i a la presència a les institucions. La lluita política ha d'estar al carrer, a les fàbriques, als centres de treball, al camp, a les escoles, a les associacions de veïns, a les entitats... en definitiva, a qualsevol lloc de la nostra societat. Qualsevol activitat que tingui repercussió social és una activitat política, per tant no hem de permetre que s'apropi en ni de la paraula «política», ni de la connotació de lluita, ni que es quedi reduïda a l'àmbit institucional.

-Hi ha exemples, com la reunió a Torredembarra de càrrecs municipals electes de tota la nació catalana, o les propostes de dos ajuntaments de la Catalunya nord d'incorporar-se administrativament al

Principat, o els agermanaments, que afavoreixen la unitat nacional des dels ajuntaments. Quina viabilitat veus a aquestes propostes d'aquesta mena?
-En primer lloc s'ha de veure si això respon a tàctiques electoralistes d'uns grups polítics concrets i en un determinat moment, si és simplement per fer pressió davant les seves institucions superiors, si només es vol la relació entre ajuntaments d'algunes regions catalanes, si és per fer seguidisme de les propostes que en aquest sentit hi ha a Euskal Herria, o si de veritat es vol una relació efectiva, cultural i també política, entre diferents ajuntaments de tota la nació catalana per avançar cap a la unitat nacional. En aquest últim cas veuria molt interessant la proposta, tot i que s'hauria d'analitzar si aquestes relacions es fan a partir dels equips de govern, i per tant en nom dels ajuntaments, o de regidors a títol individual. Ω

Toni Gisbert

Biblioteques de Mallorca Centre Coordinador

BIBLIOTECA PÚBLICA MUNICIPAL DE S'ARENAL

Carrer Berga, 54 - Tlf. 971 440 641

DE DILLUNS A DIVENDRES, DE 15'30 A 20'00

A més de llibres i revistes, també disposam de vídeos i C.D.

Acosta't a la biblioteca!

Consell de Mallorca

SEXE I LITERATURA

Dels personatges com LOLITA o ALÍCIA del PAÍS de les Meravelles, manipulades per una literatura "Vidriosa", a les heroïnes de la novel·la universal o de les series negres populars (NIKITA) hi ha tot un ventall de retrats femenins que gira entorn del sexe, entès d'una o altra manera.

L'educació sexual un tema tabú durant el franquisme

PER MARINA FERRÀ-HAMELYNCK

A l'Espanya del nacionalcatolicisme la pedagogia que es dirigia cap a la població infantil i juvenil sobre temes de sexe era molt puritana. Així en els llibres de text dels anys 40 i 50 trobam que per exemple al llibre de Ciències de la Naturalesa es parlava de l'aparell urinari en lloc de parlar de l'aparell reproductor femení i masculí. Un al·lot criat al camp que

havia viscut tota la vida entre animals tenia les idees més clares pel que fa a l'aparellament, i la reproducció que no un menut de ciutat que només es guiava pels coneixements adquirits a l'escola.

Així doncs una gran part dels homes i dones educats dins els centres escolars del franquisme, sobretot en els religiosos, creïen amb idees errònies pel que fa a la sexualitat.

Els mestres, especialment les monges educadores de les nostres mares, fins i tot es veien en un compromís a l'hora d'explicar determinats aspectes bàsics d'aquest tema com és ara la virginitat, la circumcisió...

Les costums arribaven a un puritanisme tal, sobretot pel que fa a la vida femenina, comparable al que s'usa avui en dia als països de l'àrea islàmica. Es considerava pecat mortal coses que avui en dia són beneïtures que no val la pena ni dir-les al confessor i ni tan sols considerar-les pecat venial. Com per exemple estar a la platja sense el banyador. Això feia que la població visqués esfereïda i amb la consciència bruta per conductes que no tenien res de pecaminós. La població era ignorant en temes de sexualitat especialment les dones, les quals esperaven que en la nit de noces el seu marit en sabés més, moltes vegades tampoc li havien

explicat abastament l'assumpte a l'home.

Cap als anys 40 amb el "boom" turístic a Mallorca i amb la tímida suavització i obertura del règim franquista les coses començaren a canviar. L'estat espanyol i especialment la zona dels Països Catalans obrien les seves portes a gent d'altres contrades més democràtiques i obertes com és ara França, Anglaterra, Alemanya, etc., naturalment aquesta cosmopolització de la societat seria el llavor de la d'avui en dia, que és més oberta en aquests assumptes. Ω

La confusa troca del sexe i la literatura

PER MIQUEL FERRÀ MARTORELL

Per tal de respondre a les tergiversacions de determinats mariners d'aigua dolça, que fan croc-croc com les granotes, caldria desfer, una vegada més, la troca del sexe. I això, és, com aquell que diu, aclarir l'aigua clara. Dir, d'entrada que jo tenc amics heterosexuals i homosexuals. I enemics declarats, heterosexuals i homosexuals. Explicat això, encara insistir, en que les relacions sexuals són cosa d'adults. I així, l'adult heterosexual estima a un adult del sexe contrari. I l'adult homosexual s'enamora d'un adult del mateix sexe. Però llavors hi ha els pedòfils o pederastes heterosexuals o homosexuals que ja no són ni carn ni peix o ni peix ni

les tortures més refinades de les SS. I que en direm dels misògins, enemics mortals de la dona i al mateix temps heterosexuals? Cada dia, sense que ja ens causi sorpresa, veiem en el diari la trista notícia de dones i infants maltractats, moltes vegades assassinats, abans torturats moralment i físicament. Qui són aquests criminals i degenerats que moltes de vegades, emparats per una falsa cultura o un progressisme

totalment bord, prediquen, des dels llibres, els diaris, les revistes, el cinema, la televisió o determinats "clubs", la manera de convertir en objectes d'entreteniment, en carn de diversió, als més indefensos... A fi de comptes, els "infanticides", no són més que pobres malalts... i ja hi ha la justícia i els psiquiatres. Ataquem però als intel·lectuals que els defensen, que

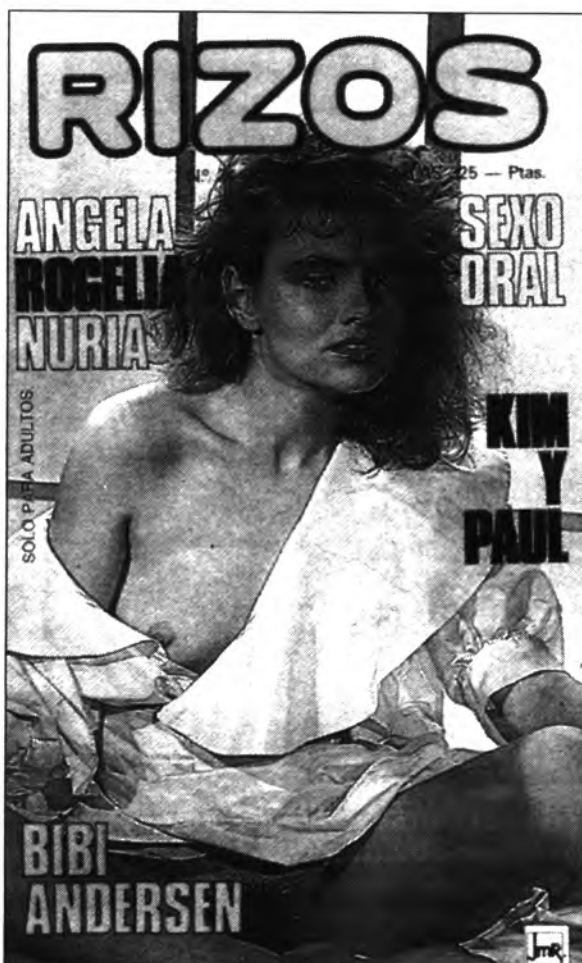

volen perllongar aquesta situació de perill social, que els agrada amb una paraula tornar als dies del Satición per tal de poder violar públicament, en el decurs d'una florida cerimònia pagana, a al·lots i al·lotes d'entre set i nou anys. La hipocresia

del nostre país, amb tot això, arriba a l'extrem de fer un mausoleu, estil Lenin, al poeta més pedòfil d'aquesta terra. Es clar que no és un mausoleu en el sentit estRICTE de la paraula. Però la història ve de lluny i seria llarg d'explicar. En els núvol dels angelots honests hi podríeu posar Zola, Balzac, Hugo, Saint-Exupéry, Voltaire, Goethe, De Foe, Verne, Salgari, Melville, García Lorca, Dant, Bécquer, Verdaguier, Joan Alcover, Turmeda... i mil milers més de plo-

mes inspirades que sabien aplicar el món de la ètica a l'art i la tècnica de les paraules. I damunt un sostre de sofre, els bufarells, com Flaubert, Burrows, Baudelaire, Petroni... Ens fan veure que, és un bell col·lectiu sagrat i memorable. I diuen tots Amén quan haurien de dir Alerta! La missa, aquesta missa, no sé si negra o verda, fa servir un llenguatge moltes vegades críptic i compta amb més lletraferits dels que

ens pensam a les escoles, universitats, centres d'ensenyament i formació popular... Antany, se'n desdriaven de tant en tant dins les ordes religioses i la figura del frare pedòfil era arraconada i desapareïa entre les ombres. N'he denunciat casos en els meus llibres. Però així i tot, ara, quan les denúncies es fan a cel obert, emparats pels drets humans i els drets dels nins, de la ONU i totes les constitucions democràtiques, els covards callen i moltes de vegades accepten la situació sense passar per les comissaries. Ω

Sexe a Mallorca

PER MIQUEL LÓPEZ CRESPI

Hem llegit recentment la segona part de Sexe a Mallorca (notes històriques), llibre que han escrit en col·laboració els historiadors Ramon Rosselló (medievalista, especialitzat en història local) i Jaume Bover (bibliotecari-documentalista, llicenciat en Filosofia i Lletres). Obra summament interessant on se'ns informa -entre moltes d'altres coses- de les disposicions (durant més de tres-cents anys) del bisbat de Mallorca sobre la moralitat del clergat. Una altra temàtica molt important per a conèixer la nostra història és tot el fa referència a la violència sexual contra les dones, capítol aquest que conforma la història més negra i tènega de la societat mallorquina.

En una primera nota damunt el llibre parlarem de la qüestió dels capellans amistançats a Mallorca (vegeu pàgs. 85-98). Ramon Rosselló i Jaume Bover ens assabentem com, abans del Concili de Trent, la societat il·lenca admetia que el capellà visqués amb una dona mentre aquesta no fos causa d'escàndols sonats. Diuen els nostres historiadors: "...és prou sabut que els capellans amb possibles disposaven d'esclaves, i no eren solament pel decòrum de la casa". A Castella, el rei Enric III el 1390 ja havia posat un impost a les "mancebas

del clérigo". Malgrat cert liberalisme envers els capellans concubinaris, el cert és que, ja des del 1298, els bisbes de Mallorca i altres autoritats eclesiàstiques intenten, sense gaire èxit, aturar els excessos que es donaven entre frares i capellans. El 3 de setembre de 1298 el bisbe Ponç de Jardí decreta algunes disposicions provant d'aturar la relaxació dels costums dels clergues. El bisbe de Mallorca diu als capellans que tenen concubines que no seran excomunicats però hauran de pagar deu lliures a l'Església. El 1364 es dicten noves mesures contra els capellans amistançats, signades ara pel bisbe Antoni de Galiana. Les multes són a l'ordre del dia en un intent de frenar l'onada d'incontrolada luxúria que sembla navegava per convents, temples i cases d'oració. El 9 de desembre de 1372 aquest mateix bisbe, Antoni Galiana, mana al vicari de Robines (Binissalem) entregui al procurador fiscal eclesiàstic deu lliures procedents d'una multa imposada al rector Pere Artald per concubinari i simoníac. Les multes, admonicions, decrets i crides a l'ordre es van succeint al llarg dels segles, la qual cosa demostra com era de normal i establert el costum de viure amb dones (moltes de les quals esclaves comprades a bon preu) dins la rectoria o fora d'aquesta. El 1456 s'obre un procés contra Arnau Albertí, clergue tonsurat, perquè freqüentava "certa casa de Ciutat on hi havia mare i filla, una tal Caterina i Catoi". Pel 1545 es tornen decretar severes mesures sobre la moralitat dels capellans. Pel febrer d'aquest

any (dia 10) es fa públic un edicte del bisbe Diego de Amedo en aquest sentit tractant de fer complir les instruccions del Concili de Trent. Però el concubinat del clergat mallorquí, malgrat condemnes, multes i decrets, no minva, ans al contrari, amb els anys augmenta, es consolida i diversifica. Tot el segle XVI és ple de disposicions referents a la conducta escandalosa que els frares i capellans mallorquins porten diàriament amb vídues riques i pobres, pageses, prostitutes, esclaves, dones casades, jovenetes, etc. Els peccats implicats (entre molts d'altres) són: Pere Joan Soldeilla (1564); Francesc Serra (1565); Onofre Vaquer (1565); Pere Llopart (1566); Miquel Julià (1567); Antoni Riera (1567); Jaume Gelabert (1568); Martí Rubí (1573); Jaume Pou (1590), etc. El 1617 el bisbat de Mallorca mana a Rafael Ferrer, prevere, "que no tenguí tracte amb meretrus, alcavotes, ni altres dones sospitoses i profanes". En parlarem en altres captols d'aquest important i curiós tema publicat per Miquel Font editor. Ω

PETITS ANUNCIS

BORSA
IMMOBILIÀRIA

Llog per dies apartament a Palmanova. És ideal per trobades amoroses. Tel. 469441.

Deixaria cambra doble a casa compartida, jardí i hortet. Molt econòmic. Preferentment gent jove. A Santa Ponça, urb. Galatzó. Tel. 671419.

Cerc cases per llogar tot l'any (anys 98/99), amb piscina. Tlf. 864424.

Cediria amarrament al club nàutic s'Arenal a canvi de compartir barca de pesca esportiva. Tlf. 971 74 05 25.

Cerc casa amb piscina, 3 ó 4 habitacions per a temporada d'estiu 1999. Tlf. 971 86 40 91.

Venc pis a s'Arenal prop de la platja. 971262046.

Venc mobles antics. Tlf. 981 867 286.

Venc local comercial amb apartament a la barriada de l'Ullal de Pollença. Tlf. 981 865 428.

SERVEIS
PROFSSIONALS

S'ofereix jardiner amb coneixements de cuina. Demanau per en Lluís. Tel. 604790.

Cerc feina per guardar nins petits a ca seva a a ca meva per les zones de Sineu i Maria. Tel. 525380.

Cerc feina per guardar nins a Can Picafort o Inca. Carrer Nou, 5, Maria de la Salut.

S'ofereix pintor empaperador, econòmic, seriós, ràpid i net. desplaçament per tot Mallorca. Tel. 203239

Pneumàtics Son Ferriol. Equilibrat de rodes, canvi de rodes i pegats, alineament de direccions assistida per ordinador. Avda. del Cid, 73. Tel. 427553. Son Ferriol.

Si teniu qualche vidre trencat, crida al 473819 i el vos posarem tot d'una.

Cerc feina per fer a ca meva. Tipus ceràmica, sabates o similar. Tel. 297067.

Cerc feina de representant d'arts gràfiques o comercial de publicitat. Tel. 297667.

Es confecciona o arregla qualsevol peça de vestir, cortines, coixins, etc. Tel. 771005.

Es passen treballs a màquina i per ordinador. Netedat i rapidesa. Tel. 771005.

Gabinet de Psicologia. Neurosis, trastorns de caràcter, psicoteràpia infantil, depressió. Tel. 427193.

Cerc feina per guardar nins a la comarca de Cala d'Or. Tlf. 842156.

Jubilat de 60 anys, s'ofereix per cuidar jardí, garaix, xalet, etc. Carnet de conduir camions i cotxes. Tel. 971477217.

Cerc al.lota en règim aupair. 28.00 mensuals, cuidar nadó 11 mesos, matrimoni fent feina fora, Cridar de 8-8'30 matí o a partir de les 10'15 del vespre. 971757831.

PERSONALS

Atenció, catalans i catalanes independentistes. Vull cartejar-me amb tots vosaltres. Estic boja pel bon rock català: Sau, Els Pets, Lax'n'busto. No us talleu i escriviu a Marta. Indústria, 114-08030 Malgrat de Mar.

Als Països Catalans es fa molt bona música! M'agrada, però, en especial la que surt de Mallorca a càrrec d'en Tomeu Penya. Independentistes, si somnieu en una nació lliure plena de música catalana i de vibracions nostres, escriviu-me: Francesc Bujet. Passeig del Migdia, 32-2-3-17200 Palafrugell.

Ens agradaria cartejar-nos amb al.lots i al.lotes que com nosaltres estiguin penjats/penjades per Lax'n'busto i que defensin la nostra llengua. Raquel Llagostera Costa. Gardènia, 4-08880 Cubelles.

Cercam gent entre els 18 i els 45 anys per excursions, sortides, etc. Abstenir-se els qui vagin de mala fe. Apartat 1.792 Ciutat.

Pensionista de 78 anys, 1'80 d'altària, català. Vull conèixer senyora pensionista entre el 50 i 70 anys, per no estar tot sol. Tenc bona pensió i pis amb 5 habitacions i dos banys. Cerca'm al 462536. Ferran.

Hola! Som una al.lota felanitxera. Som molt independentista, i

estic boja pels Sau, pels Ocults i pels Pets. Segur que si m'escriviu feim una gran amistat. Som molt divertida. Adéu. M. Glòria. Carrer d'en Magallanes, 29-07670 Porto-colom.

Vull intercanviar revistes, còmics, fanzines i adhesius amb tots aquells joves que estiguin orgullosos de tenir sang catalana o basca a les seves venes. Pau Arranz- C/2 Volta 31- 07209 Son Mes-quida-Mallorca.

Cerc al.lota fins els 33 anys amb les ungles llargues, romàntica, una femella maca. Escriviu-me a: Óscar, C/ Ausias March, 36-6-1 07003 Ciutat.

Jove de 29 anys, fadrí, amb estudis universitaris, agradós i simpàtic, desitjaria conèixer al.lota formal de 20 a 27 anys. M'agrada el ball de saló i som bastant actiu. Anima't i escriu-me a l'apartat 690 de Ciutat.

Hola, Em dic Raquel i tenc 14 anys. Tenc ganas d'escriure'm amb gent de 14 a 16 anys. Si vols escriure'm... Raquel Gonzàlez-C/ Ansel Calvé, 13, 1º 3º-08950 Esplugues de Llobregat (Barcelona).

Cerc al.lota sense fills de 22 a 28 anys. Signe Lleó o Sagitari, que sia capaç d'estimar sense traïció. Telefona'm al 512018 dies feiners a partir de les 23 hores.

Atenció: administrativa cerca amigues i amics per a sortides, excursions, i a l'estiu anar a la platja. Bústia Postal 1400-07080 Ciutat.

Som un alemany de 38 anys, cerc amigues i amics per a sortides i més. També vull estudiar la llengua mallorquina. Escriviu-me a la Bústia Postal 97- 07080 Ciutat.

Sóc un noi de 31 anys. Solter.

En Martí Bissellach de 31 anys, 178 d'altura, és carnisser a un supermercat de can Pastilla. Cerca al.lota morena per a compartir la vida. 619 881 154

No minusvàlid. Voldria mantenir correspondència amb noia minusvàlida que tenguí bon caràcter, culte, es senti sola. Escriviu a la Bústia Postal 163 - 08400 Granollers (Vallès Oriental).

Capritxós, especial, diferent i atractiu jove de 27 anys, cerca dona independent i intel.ligent que vulgui companyia, carícies, massatges i sexe durant les seves estades al principat, a canvi d'ajuda econòmica. Manel 907843901-973603214.

Hola, al.lotes, noies, ragazzas. Som dos joves de 24 anys, morens i atractius que desitjan conèixer al.lotes enrollades i catalanoparlants, si és possible, per a fer acampades, organitzar festes, sortir e marxa i passar-ho bé durant l'estiu. Som genials. Anima't que ets jove. Escriviu a C/ Joan Alcover, 1 Algaida (Mallorca) C.P. 07210.

COMUNICATS

La Generalitat de Catalunya ofereix a entitats i de franc llibres, fulletons i material informàtic sobre la nostra història nacional. Per rebre'ls, cal enviar una sol·licitud a la Generalitat fent esment de l'entitat, adreça, telèfon, l'ús que hom en pensa fer i el nom complet del qui fa la petició amb la signatura i segell de l'entitat. Molt indicat per a professors d'història, ciències socials, català, centres d'ensenyament, biblioteques...

Si vols rebre la revista L'ILLA gratis, la pots demanar a Edicions Bromera, Poligon Industrial, 46600 Alzira. Tel. 96-2402254

Per a tots aquells i aquelles que vulguin lluitar contra l'invasor, contra els traïdors, contra l'exploració obrera, i per una terra lliure i catalana, els Maulets tenim obert l'apartat de correus 349 C.P. 43480 de Salou (Tarragona), per a qualsevol informació o col.laboració contra l'ocupant.

Si voleu rebre una subscripció gratuïta al Butlletí de la Fundació per la Pau (entitat contra l'armamentisme i la guerra) podeu adreçar-vos al telèfon (93) 3025129 o al carrer Pau Claris, 89, Barcelona 08010.

Si voleu rebre llibres en català gratuïts sobre diferents temes d'actualitat, socials o teològics, sols us cal escriure a *Cristianisme i Justícia*, carrer Roger de Llúria, 13, Barcelona 08010, o telefonau al (93) 3172338.

La delegació catalana de la CSEM, grup d'ajut als països de l'Est, fa una crida per enviar roba, menjar, sabates, medicines etc. Per demanar adreces on enviar-ho personalment, podeu adreçar-vos a: Benjamí Planes, CSEM, passatge Miquel

Carreres, 11, 08206 Sabadell. Tel. (93) 7262 918.

Professora titulada fa classes de solfeig, piano i harmonia. Individuals i en grup. Tel. 756114. Magdalena.

Universitària fa classes de repàs d'EGB i català a la zona de Pere Garau de Ciutat. Tel. 243383.

Si voleu intercanviar adhesius, revistes, informació, etc, sobre el tema d'alliberament nacional, escriviu a l'Associació «Xavier Romeu». Apartat de correus, 36. 43480 La Pineda. Tarragona.

El Consell Nacional Català ofereix diversos llibres, gratuïtament, a tot aquell que els els demani, al voltant dels drets i història de la comuna pàtria catalana. Podeu escriure a l'Apartat 15.071 de Barcelona-08080.

Si voleu rebre informació sobre les Joventuts d'Esquerra Republicana (JERC), i rebre els nostres butlletins, escriviu ara mateix a: JERC-Illes. Santiago Rusinyol 1, àtic. 07012 Ciutat de Mallorca.

Estam interessats en un intercanvi cultural amb persones i institucions dels Països Catalans que desitgin informar-nos sobre el passat i el present del país i estiguin interessats en qüestions vinculades a l'Argentina. Escriviu-nos a: Baigorria 1337 .200 Rosario-Argentina.

Acció Cultural del País Valencià i el Bloc Jaume I ja és a Internet. Si voleu intercanviar propostes d'acció i lluita, o informar d'activitats, etc., podeu connectar: ACPV@vlc.servicom-es

Vos recomanem boicotejar les ONG's espanyoles AGNUR España; Médicos del Mundo i Unicef amb els bancs espanyols Central Hispano i Banco de Santander que els donen suport.

Subscripcions gratis a còmics en català per a nins de 6 a 10 anys. "El Llaüt de Xàbia" - Apartat 53- Xàbia 03730 Patrocinat pel Magnífic Ajuntament de Xàbia.

Cursos gratuïts de llengua andalusca. Podeu adreçar-vos a: LLENGUA (Ensenyans a Dittansia de la Yenwa Andalusca) P. Pedro Romana, 1-4-2-14007 Còrdova.

Si queu rebre el Puxa Asturias en to casa, y de baldre, sólo tientes qu'enviar la direicion a: Endecha Astur-Puxa. Cai Llangreu, 10, 2º-Xixon 33206-Asturies.

La meua col.lecció té 20.000 adhesius polítics. Faig exposicions. Crec persones que hem facin arribar enganxines de l'Esquerra Revolucionària. Paniello

Motos
Salom

Jeroni Pou, 9 • Tel. 468136
Tomàs Forteza, 24 • 462686

Apartat 139 - 22400 Monsó-Osca.

"El Full" és una publicació interna de l'Associació Roca i Ferreres. Si voleu rebre'l gratuïtament comuniquem-nos el vostre nom i adreça: Apartat de correus 9247, 08080 Barcelona.

Lluita, la revista de l'independentisme valencià és a Internet: <http://www.estelnet.com/lluïta>.

Si voleu afiliar-vos a sindicats nacionals catalans: C. S. C * 93 4541188.

Oferim de franc cursos bíblics i subscripcions a revistes cristianes en català: Ajuda Evangèlica dels Països Catalans. Apt. de Correus 1.022. 12995 Castelló. Tlf. (964) 207607.

Els Castellors de Mallorca, necessitam gent!! Si t'agrada passar-ho bé. Si vols tenir nous amics sans i saludables. Si t'agrada fer pinya amb un projecte nou: Fes-te Casteller!! Vine a veure'ns!! Assagem els dissabtes a l'Escola d'Adults son Canals. Carrer son Canals, 10. Telèfon 452414, Isidre.

Pintors, escultors, fotògrafs, etc., interessats en exposar les seves obres, així com gent interessada en comprar o simplement en visitar l'exposició del moment, podeu passar pel Cafè es Museu. Carrer Guillem Timoner, 10-Felanitx.

Grup folclòric sense gaire previsions cerca sonadors i sonadores, cantaires i gent engrescada per seguir fent coses. Actuam alguna vegada, no guanyam gaire, però ens ho passam d'allò més bé. Ens reunim els dimecres a les 20'30 al Rafal Vell (Antiga escola). Som gent acollidora. Trucau al 971 505374

Els nacionalistes interessats per un sistema d'intercanvi cultural i turisme alternatiu per a nacions sense estat, podeu informar-vos a: Turisme Alternatiu: Bústia Postal 1.171 Castelló 12005. Es tracta d'un sistema de llarga trajectòria provada arreu del món, molt adabtable i econòmic.

Les persones interessades en les activitats de les Associacions i clubs UNESCO poden adreçar-se a la Federació Catalana de la Unesco: Mallorca, 207-08036 Barcelona. Tlf. 932534367.

Necessitam persones amb idees i ganas de tirar endavant la nostra llengua i la nostra cultura. Associació la Brúxola. Tlf. 93 4353323.

Coleccionau Fanzines? Voleu saber que fan els/les independentistes del Tarragonès? Subscriu-vos al Butlletí del Col·lectiu independentista "El Timbaler de Bruc". Per 600 peles el rebreu cada dos mesos durant un any. Bústia Postal, 7- 43893 Altafulla.

ANUNCIAU-VOS DE FRANC A L'ESTEL

Nom.....DNI .....

Cognoms.....Tel. ....

ATENCIÓ

- Escriviu un sol anunci per cupó
- Usau lletres majúscules
- Escriviu dins el requadre el text

Ompliu aquest cupó i enviau-lo a:
L'ESTEL. Apartat de Correus 124. 07600 S'Arenal de Mallorca

RECORDA

Quan hagi llegit aquest
periòdic, si no en fas la
col.lecció, regala'l a un amic,
vei o parent
EL PAÍS HO NECESSITA

PETITS ANUNCIS

Si us interessen les llengües minoritzades de més a prop, adreçeu-vos a: **Llengües Vives**. Bústia Postal 5224/08008 Barcelona.

Si vol rebre l'*Euskararen Berri-papera* (en foraster) gratuïtament escriviu a: Hizkunta Politikarako. Wellingtongo Dukea, 2 - 01020 Vitoria-Gasteiz (Araba).

Coleccionista d'adhesius compra, canvia, recolleix material d'esquerra revolucionaria o independentista. Coleccionisme I.S.G. Bústia Postal, 135-48980 Santurzi-Biskaia.

Col·laboreu! Ajudeu-nos! Per un projecte de documentació d'indrets de les Illes i dels Països Catalans necessitem targetes postals (noves o utilitzades de "Escudo de Oro" Biblioteca Catalana de Krefeld - Box 1665 D-47716 Krefeld Alemanya. Tel. 07-49215126635.

Classes particulars. Totes les assignatures i tots els nivells. Petits grups. Professors/es titulats. Preus econòmics. Telf. 971467931. Ciutat de Mallorca.

Classes particulars d'hebreu, grec i llatí a tots els nivells. Jordi 971242795

Piano Blues, Jazz, Rock. Classes particulars. Harmonia moderna. 971242795 Nanel.

A tots els valencians que vulguen contribuir a la construcció nacional del País Valencià. L'associació cívica Tirant lo Blanc us espera. Som els nacionalistes valencians. 963879408.

Sóc professor d'una DIWAN (escola bretona) i escric i llig català. Envieu-me Informació sobre els Països Catalans, especialment de tema d'ensenyament: Gràcies. Joel Donnart-44, Hent Frinaoudour, Penc'hoad-F-22860 Plourivou Breizh/Bretanya - Estat francès.

El Call, la revista dels jueus dels Països catalans és a internet. <http://www.fortunecity.com/victorian/coldwater/252>.

Acaben d'editar-se els Evangelis segons sant Mateu, sant MARC I SANT Lluc, en versió interconfessional, en llengua catalana, en cassettes i CD. El seu preu per joc és de 3.000 ptes. Posteriorment s'editarà l'evangeli segons sant Joan. També hi ha editat tot el Nou Testament en Braille en llengua catalana, i edició interconfessional. Són 22 volums, i es poden demanar a Mn. Joan Magí, Parròquia de sant Pere i sant Pau, 43007 Tarragona.

Grups de llonguets, està molt interessat en crear una penya d'aficionats de l'equip de rugbi català USAP. Interessats cridar al 971 200 810. Lluís.

Ha nascut Correfoc!!! Una revista de literatura i Història catalanes. 64 planes 250 ptes. Col·labora-hi o fes-te'n subscriptor. Tlf. 971 200 810. Lluís.

A Ciutat estam creant el primer equip de rugbi català de Mallorca. Els Almogàvers. Interessants cridar al 971 200 810. Lluís.

BORSA DEL MOTOR

Si vol un cotxe nou de la nostra gamma, véngui i en parlem. Agència oficial Renault. Tel. 413867. Son Ferriol.

Venc Harley Davison Heritadge Softail Clàssic. Modelo 95 matrícula IB 1995 BY. Tlf. 971820717.

VENDES

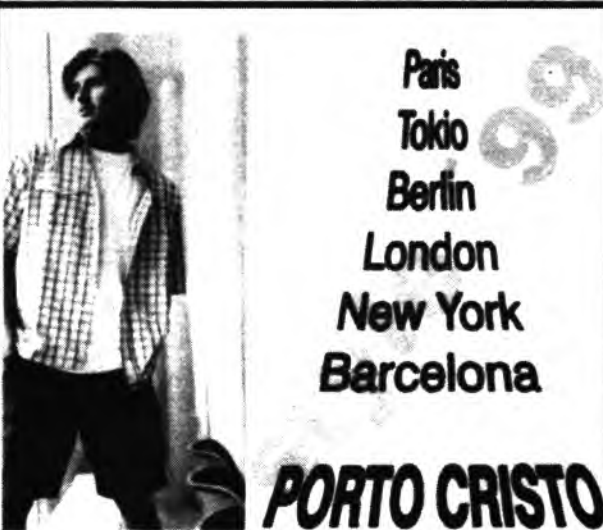
Venc piano marca TLEYEL, un quart de coa, en bones condicions. Mig milió de pessetes. Tlf. 939 373 151.

Venc figures d'escaiola noves per decorar o policromar: àngels, betlems, fruites, flors... per lots o a la menuda. Trucau capvespres i vespres al 971 29 44 44.

NUEVO! NEU! NEW!

COMPANY
LEVANTE

TOM TAILOR & FASHION

11.9.99 Inauguración desde 18 h
Eröffnung ab 18 Uhr
- tombola
- bebidas. Getränke

LUN. - SÁB 10⁰⁰ - 22⁰⁰ h
MO. - SA. 10⁰⁰ - 22⁰⁰ Uhr

C/.VILLALONGA 2a , 07680 Porto Cristo
Tel.:971 82 23 19 ,Fax:971 82 06 69
junto a la iglesia / direkt bei der Kirche

TENNIS SON RIGO

Tennis	Squash
Futbol-sala	Volei
Hàndbol	Mini-golf
Petanca	Tennis taula
Cir. footing	Gimnàs

Final Avda. Son Rigo • Tel. 74 33 66
Sometimes • Palma de Mallorca

Zoldas

Carrer de Manacor, 121-C

Tel. 27 85 18

07007 Palma de Mallorca

SERVEI OFICIAL

SERVIAUTO
ARENAL S.A.

Carretera Militar, 185 • Les Cadenes
Tel. 26 81 11 • Fax 74 32 77
07006 S'Arenal-Palma (Mallorca)

L'eixorc academicisme català

L'esperuguda i espaordida psicologia d'esclau vençut ha dut els catalans a refugiar-se en allò aparentment segur, segons llur típic tarannà secular, racionalista i cagadubtes: en les tesis acadèmiques, la llibertat de càtedra, l'erudició en irrellevants miquinòries, la miopia política i nacional (detritus de llur covardia) i els incansables guanyapremis. Tot aquest conglomerat *culturetas*'s'autoenomena -ben erradament- *nacionalista*, malgrat no tenir ni el més mínim coratge ni sentit d'estat (català). Item més: no sols no fan ells, ans no deixen tampoc fer als altres qui no saben o voldrien, no sia cosa que algú els deixi en evidència.

A ca nostra el *nacionalisme* (*cultureta*) sols contro-la centres d'ensenyament. Allí rau en un ghetto mig daurat, a recer de l'espanyolització agressiva que patim quotidianament la resta dels catalans. Naturalment, ells viuen bé, en aquest postfranquisme, molt millor que no pas nosaltres. Parlen de batalletes, es fan homenatges, soparots i dinarots, discursos de diumenges i Diades, declaracions d'alts principis teòrics, excelsament inútils, concursos a grapats, mitificació i culte de personalitat (a Fuster, a Fabra, etc... fins i tot autocolte narcisista!).

A ca nostra ens calen geoestrateges, polítics amb sentit d'Estat. No pas cagadubtes i glosadors de velles glòries, ni folklorics bocafluixes. Ens cal combat cívic (tipus *La Crida*, *Grups de Defensa de la Llengua*, etc...) molt més que no escriptors de llibres. *La vigoria d'una nació ve mesurada pels qui fan coses, no pas pels que en descriuen.* (Eduard de Bono).

Ara bé: tothom vol ser ben considerat i, per ço, ha de publicar algun llibre. Anar d'activista, despeninat, podria ser horrible, en els '90!!!

En fi, anar fent, amb retòriques insolvents, duts per modes inoculades per Madrid, segons la llei de l'embut i de la menor resistència. Anar cobrant a final de mes, guanyant algun premi, fer carretera política, col·locar els fills... Vet ací la radiografia mental dels nostres excelsos *nacionalistes*: llurs fets expliquen llurs silencis calculats i llurs sabotatges de fariseus hipòcrites.

Part d'ells ni tan sols són fermes a l'hora d'adreçar-se en català a tothom. No parlem ja dels eixorcs buròcrates que corquen els partits autonomistes i associacions culturals i que embussen activitats i les lliures iniciatives sota un uniformisme a mida de pactes amb partits espanyolistes, interessos editorials i semblants *raons patriòtiques*.

Anem cap enrere perquè el nostre epicuri i volterità *nacionalisme* dominant està podrit fins el moll de l'ós, curull de buròcrates, amodorits i guanyapremis, de professors erudits en temes irrellevants i miops polítics, d'academicistes, panxacontents, fariseus i covards. I cagadubtes. De jovenets anti-OTAN, irreflexivament antianquis, i d'esquerrans fòssils i *enfonsats* que solen contar batalletes en comptes de reorganitzar la resistència nacional contra l'invasor.

De *catalanistes* que, després de veure durant 25 anys com l'espanyolisme malda per esquarterar la Catalunya sud amb tota mena de mentides psicòpates, manipulacions i crims (des de la terrorista de *La Províncias*, etc...) encara es neguen a recolzar el nacionalisme andalús front a l'espanyolisme que també l'escanya, amb raons academicistes i plenament bizantines com aquella cagadubtes de si el castellà i l'andalús són o no la mateixa llengua i nació. Manca total de coratge, de sentit polític, de geoestrategia.

Suïcidi davant els nostres malèvolos enemics.

Hom compren perquè els fariseus *ni entraven ells ni deixaven entrar*, (deia Jesús), en veure aquest desolador panorama català. Hom comprèn com els turcs prengueren Constantinoble mentre academicistes teòlegs discutien del sexe dels àngels. I com els jueus no volien abandonar llurs joies i emigrar del Tercer Reich a Palestina. Ai, colla d'orgullosos borratxos! Ω

Jaume Tallaferró

EP!!!

PARES, EDUCAU-
ME EN CATALÀ, A
MALLORCA HI HA
EL MEU FUTUR

el lleu de tots
mereix un
respecte
FORA FUMS!

El trot és cosa nostra

Festa Hípica de Sant Bartomeu a Capdepera

MIQUEL ALEMANY I BAL·LE

Les carreres de cavall de trot a Mallorca; no es limiten única i exclusivament als Hipòdroms de Son Pardo i Municipal de Manacor.

Hi ha pobles que també fan corregudes quan es celebren festes patronals. En aquests municipis mallorquins la afeció a les corregudes als cavalls de trot es forta, tant que obliguen als equips de govern municipals a organitzar curses al seu programa de festes.

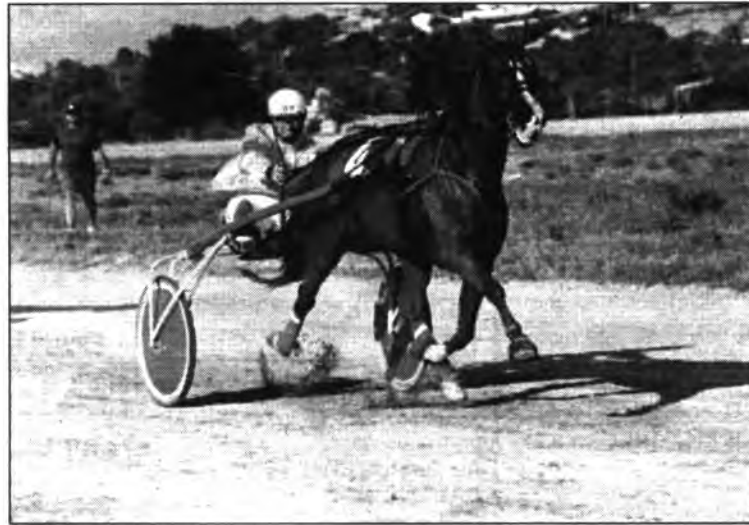
Un de aquests municipis es Capdepera, on el dia 24 de agost es va organitzar una reunió hípica coincidint amb les festes de Sant Bartomeu; patró del poble. Aquesta reunió es va celebrar a la pista de "Es Cavaller", que es troba just abans de entrar al poble de Capdepera.

El programa constava de deu corregudes. Hi haver trofeus als primers i segon classificat de cada carrera. Tots varen ésser donats pel batle de Capdepera: Joan Pascual i Amorós (Joan de Na Taconera) que va aconseguir

que aquesta reunió tingués un èxit total en tots el sentits.

A la primera correguda va guanyar un cavall de la Quadra "No ho sé", anomenat "Diantre", menat per l'aprenent Joan Miquel, que va tenir una arribada molt disputada amb el cavall "Comte de Mc Lin" (conduït per Rafel Melis). A la segona correguda el equí "Didac", guiat per Joan Antoni Riera "Es Boveret" va aconseguir la victòria sense tenir cap rival que li fes nosa. Aquest menador va demostrar que es i segueix essent el millor conductor de cavalls de trot a Balears. Els seus títols i victòries l'avalen com el número 1. A la tercera carrera va ésser una al·lota aprenenta anomenada Apol·lonia Gomila que va aconseguir arribar en primera

posició amb el cavall "Cesar Blai"; propietat d'en Francesc Piris. Aquesta jove menadora demostrà davant el públic assistent que té un molt bon futur dins el món del trot, degut a que va dominar la prova en tot

Cesar de Saint Pol.

moment sense que cap rival la molestés.

Un altre aprenent va guanyar la quarta carrera, fou en Joan Santandreu, que va conduir el cavall propietat de la Penya Volkswagen de Manacor: "Arrow S.K". La cinquena correguda va ésser reservada als poltres de dos anys. La egua "Epala T.G" va ésser l'afortunada de aquesta competició. Antoni Bonet va ser el conductor que la va dur a la victòria.

Una correguda de ases; fora de programa va animar l'ambient.

El cavall de la Quadra "Es Quatre Vents": "Sanvabe" va guanyar la cursa sis del programa. Damià Ginard Amorós de Artà guanyà la darrera correguda reservada als productes nacionals. Era la setena. El cavall que conduïa Damià era una egua anomenada "Varisol Lui"; filla de una egua que tants d'èxits li ha donat i que es diu "E. Marisol". Aquests mamífers

equins pertanyen a la païssa "Es Pou des Rafal". Damià Ginard va repetir triomf amb la primera carrera reservada als productes internacionals. Fou la carrera vuitena. Després de una forta arribada va aconseguir la Victoria amb un temps de 1'24'', conduint una egua germana de "Varisol" que es deia de nom, "Arisol".

La Quadra "Son Cifre" va aconseguir que un dels seus productes guanyés una correguda, en aquest cas la novena. Aquest producte es una egua holandesa que nom "Miss Gender", que va fer una via de 1'22''.

La darrera cursa la guanyà "Bevedor", conduït per Guillem Andreu; un dels millors jockeys que hi ha a Balears. Va fer un temps de 1'21''; record de la reunió.

Aquesta reunió va acabar passades les nou de la nit. Tot-hom va tornà a casa seva amb la satisfacció de haver passat un bon dia de corregudes de trot i amb ganes de tornar l'any qui ve. Ω

ACNUR, ONU, OTAN

Al'ONU l'ajut humanitari ve controlat pels interessos polítics dels Estats membres, en cap cas per l'ajut lliure a les nacions massacrades sens Estat propi.

Vet ací el cas del terratrèmol a Turquia, l'Estat que genocida el kurds (amb armes espanyolíssimes). L'ONU, a través de l'AGNUR, ajuda als turcs quan no ha pas ajudat els kurds.

L'AGNUR ajuda els serbis, també. Ha estat l'OTAN la que ha dut l'ajut humanitari als albanesos.

A l'Estat espanyol, l'AGNUR ha estat ben vinculat a la premsa i grups d'un espanyolisme tronat, de toros amb els collons penjant, Ansons, folklorisme manipulad, racisme ètnic espanyol, etc...

Compte amb certs pobrecitos. Boicot a ACNUR. Ω

Jaume Tallaferro

Quan bufa el vent

Els desastres provocats per la natura, aquesta vegada en forma d'huracà, han caigut sobre l'Àmerica Central. El malauradament famós Micht ha fet que països oblidats i empobrits com Honduras, Guatemala, Nicaragua i El Salvador encapçalin diaris i telenotícies de tot el món. Què deuen tenir els pobres, que només són notícia quan reben desgràcies, tant si són desgràcies naturals (huracans) com si són artificials (bombardejos)?

Diuen que el vent, quan bufa fort, tot ho aixeca, i contribueix decisivament a ensenyar les vergonyes. Així, el pas del Micht per l'Àmerica Central, a més de donar la raó a aquella vella dita popular que

"sempre plou sobre mullat", ha destapat una de les més importants vergonyes del nostre temps: el deute extern, els interessos del qual sembla que sigui el que més creix en els països empobrits, amb la qual cosa queda ofegada qualsevol possibilitat de desenvolupament d'aquests països i de sortir del forat de la pobresa i la misèria.

En efecte, resulta que el deute extern dels quatre països esmentats més amunt, afectats pel Micht, s'eleva a hores d'ara a 2,2 bilions de pessetes, una quantitat astronòmica que fa impossible qualsevol tasca de reconstrucció i encara menys de desenvolupament.

La resposta solidària de la

nostra gent, a tots els nivells (cívic, ciutadà, social, polític, sindical, etc.) respecte d'aquest tema ha estat ràpida, eficaç i generosa, tan formidable que es fa impossible, aquí, fer una llista detallada de totes les mobilitzacions i aportacions, que han estat massives tant en qualitat com en quantitat.

No hem d'oblidar que una cosa és l'ajut en les emergències i una altra la cooperació per al desenvolupament. La primera és una tasca absolutament necessària, sobretot en casos com el que ens ocupa, però la segona és imprescindible. Com que és una feina callada i continuada, no és tan popular com la primera: és l'esforç de la constància

davant l'espectacularitat del fet puntual. La condonació del deute extern als països afectats pel Micht ha de ser el primer pas per a una condonació total de tot el deute de tots els països empobrits. Aquest acte de solidaritat farà possible el camí cap a un estat de la humanitat compatible amb la justícia.

El Micht ha fet veure que les desgràcies són més greus a les cases (si se'n pot dir així dels llocs on habiten) dels pobres: cal eradicar la pobresa per fer que els efectes de les forces desfermades de la natura no siguin tan tràgics. Una vegada més, hem escoltat la resposta dins el vent. Ω

Jaume Rivera i Panella

Visitau la pàgina de L'ESTEL a Internet!
www.arrakis.es/~estel/

El símbol ~ s'aconsegueix pitjant la tecla ALT i els números 126 del teclat numèric (mantenint la tecla ALT pitjada durant el procés).

Us podeu subscriure per E-mail a estel@arrakis.es indicant les dades que figuren a la butlleta de subscripció. Les trobareu també a www.arrakis.es/~estel/

Catalunyesos?

MIGUEL ÀNGEL RODRÍGUEZ I FERNÁNDEZ

En un recent article aparegut a L'Estel l'1 de juliol d'enguany, l'escriptor i polític independentista, Bernat Joan, repescava del bagul dels records fusterians el mot **catalunyès** com el més adient per designar als naturals de la regió catalana que s'estén des de l'Alt Empordà al Montsià, i des del Segrià fins al Maresme. De nou ens trobem amb la vella qüestió dels noms, qüestió aquesta que, per altra banda, mai no ha estat definitivament tancada; així com comentaris de tota mena prominents de sectors no espanyolistes, que me n'he trobat els darrers dies, i que demostren que l'assumpte, ni de bon tros, ha quedat tancat, i que el debat continua obert, per a major alegria dels nostres seculars enemics, els espanyols i els francesos, que constaten com els catalans ens perdem un cop i un altre en debats estèrils (quan no histèrics) al voltant d'un tema que ells, espanyols i francesos, sempre han tingut més que resolt.

D'entrada, podria semblar lògic que, si als catalans del sud els anomenem **valencians**, als de Mallorca **mallorquins**, als de Formentera **formentencs**,...; als de la Catalunya central els haguem de batejar amb un nom propi que els "diferencii" de la resta dels catalans, cosa que, per altra banda, ja els va bé als espanyolistes i francesistes de torn, tot això de fomentar les diferències entre els catalans, amb la finalitat d'estendre un "sano regionalisme" compatible amb l'Estat de les Autonomies espanyol, i l'Estat sense autonomies francès. Fou, és cert, l'assagista originari de la capital de la Ribera Baixa, en Joan Fuster, qui proposà el mot **catalunyès** com el més escaient per designar als naturals de la Catalunya central; i ha estat ara en Bernat Joan qui ha posat sobre el paper aquest terme amb la intenció de que faci via entre la gent del carrer. Noble intenció aquesta, car l'acció va encaminada a fer avançar la consciència nacional del nostre poble, així com cerca augmentar el sentiment d'unitat entre tots els catalans. Tanmateix, faré de pitonissa i vaticinaré l'estrepitós fracàs del mot **catalunyès**,

tant entre els nostres compatriotes de la perifèria nacional com entre els suposats **catalunyesos** (entre els quals em trobo i que mai no ens donarem per al·ludits), així com entre els estrangers, que prou feina tenen ja per a situar-nos en el mapa mundi com a **catalans** com per haver ara de cercar-nos també com a **catalunyesos**.

El mot **català** és el més acceptat entre els nacionals del nostre país. Catalans trobem entre l'Alt Empordà i el Montsià, però també són molts qui es consideren catalans a Mallorca, Eivissa, la Marina Alta, el Rosselló o la Llitera. Tanmateix, quanta gent entre el Rosselló i el Baix Segura, i entre el Baix Cinca i Menorca, utilitzen el terme **catalunyès** per a designar al natural de la Catalunya central? El mot **català** és acceptat com a propi per milions de compatriotes, i això és un camí que ja hem recorregut (no oblidem, per altra banda, que fins la dècada dels 30 eren molts els naturals de Tortosa i de les contrades de la circumscripció de Lleida que no es tenien per catalans, fins que l'acció patriòtica i renacionalitzadora d'en Francesc Macià i d'en Lluís Companys trabucà aquesta, aleshores, ferma realitat); amb el **catalunyès** per davant només aconseguirem perdre un temps i uns esforços molt valuosos que necessitem per continuar estenent el mot **català** referit a tots els nostres connacionals, i que és l'únic, al meu entendre, que pot fer via.

A més a més, de la mateixa manera que s'argumenta que es necessari cercar un mot específic referit als naturals de la Catalunya central, ens caldria buscar un altre que designés als valencians de la circumscripció de València, i que servís per a "diferenciar-los" (diferenciar-los per a què, "per ofrenar noves glòries a Espanya?") dels valencians de les províncies de Castelló i Alacant. Ens caldria, doncs, anomenar **valencialunyesos** als naturals de la ciutat de València, Llíria o Ademús, per tal de "diferenciar-los" dels valencians d'Alacant, Gata de Gorgos o Vinaròs? I posats a embolicar la troca encara més, pel

que fa als noms, com es suposa que haurem d'anomenar als catalans de la Franja de Ponent?, **aragonyesos**, per a diferenciar-los dels seus companys d'autonomia que no són de terra (i nació) catalana?; i els catalans d'origen andalús ens haurem de dir **andalunyesos** en contraposició als catalans de nissaga catalana?

El mot **catalunyès** és tan artificial com allò altre de **Països Catalans**, **Bacàvia**, **Països Catalanàutics**, **Konilòsia** o **Valencelona**, utilitzats per designar la Pàtria Catalana, i a l'igual que tots aquests noms no té ni la més mínima possibilitat d'arrelament entre la gent del carrer. La Nació Catalana és (re)farà (o no) sota els noms directes i punyents de **Catalunya** i **catalans**.

Per altra banda, si molts immigrants o fills d'immigrants ens hem sentit nacionals d'un país que s'estén del Rosselló al Baix Segura i del Baix Cinca fins a Menorca, ha estat gràcies a l'atracció i el prestigi que tenen els mots **Catalunya** i **català**. Jo em sento català, i no catalunyès; jo vull ésser català, però no vull ésser catalunyès. Car catalans eren els Almogàvers, i catalans ho foren Francesc Macià, Lluís Companys, Josep M. Espinalt o Martí Marcó. Com a català he rigut, he plorat, he somniat, m'he enamorat, m'he il·lusionat, m'he desenganyat, m'he enrabiat, m'he alegrat; com a català he lluitat i he estat empaitat i reprimat; com a català he viatjat amunt i avall de la nostra terra, com a català m'he manifestat a Barcelona i a València. Com a català visc i com a català moriré. Com a catalunyès, no. Els catalans hem estat, al llarg de la història i arreu, respectats, temuts i admirats; els catalunyesos, per contra, no tenen cap passat al darrera ni ho tindran mai. Els catalunyesos no han estat mai res, car mai no han existit i mai no existiran. Molts immigrants i els seus fills admirem als catalans i ens catalanitzem, esdevenim catalans perquè respectem als catalans; per contra, un immigrant difícilment voldrà esdevenir catalunyès.

Si volem avançar en el nostre procés d'alliberament nacional, als catalans no ens queda cap altra opció que copiar dels nostres enemics espanyols i francesos. Els espanyols mai no designaran al seu (virtual) país amb el nom de **Països Espanyols**, a l'igual que els francesos no parlaran de **Països Fran-**

cesos a l'hora de projectar l'Hexàgon cap a fora o cap a endins de les seves fronteres estatals. Així mateix, a cap espanyol ni a cap francès no se'ls acudiria mai parlar d'**espanyolesos** ni de **francesonesos** per referir-se als naturals de Madrid i de París, respectivament. Espanya i espanyols, França i francesos, Catalunya i catalans. Catalans del nord,

del centre o del sud; catalans del Maresme, del Capcir, de la Baixa Ribagorça, de l'Alcoià, del Carxe, d'Andorra o d'Eivissa. Tal com ens vam fer ens refarem, o no ens refarem i morirem com a poble; però si hem de desaparèixer dels mapes, que sigui lluitant com a catalans d'una Pàtria que posseeix un vell (i bell) nom: Catalunya. Ω

CANÇÓ DE BRESSOL

Allà lluny cap a ponent
hi ha una terra molt estranya
d'una molt estranya gent
que fa segles que ens escanya.

*Non, non, xiquet,
no et fiïs de qui t'escanya,
pensa fill que aquesta gent
són una gent molt estranya,
non, non.*

Allà temps, ja fa molts anys,
guerrers de la terra estranya
van venir amb baixos afanys
per escanya'ns sense entranya.

Non, non, xiquet...

Avui encara som d'ells,
un rei estrany ens escanya;
per la força dels fusells
som esclaus de gent estranya.

Non, non, xiquet...

Fes-te gran, fill del meu cor,
fes-te esquerp a qui t'escanya.
Procura fer-te ben fort
per fer enllà la gent estranya.

*Non, non, xiquet,
no et fiïs de qui t'escanya,
pensa fill que aquesta gent
són una gent molt estranya,
non, non.*

ÀLVAR VALLS

20è Aplec Patriòtic al Pi de les Tres Branques
Tercer diumenge de juliol de 1999

E N T R E V I S T A

Cecili Buele: "...a Mallorca, -un poble de cultura deu vegades mil·lenària- pot esser mallorquina qualsevol persona que ho vulgui esser"

28 d'agost de 1999.

Primer de tot, Sr. Buele, felicitar-lo per la seva nova responsabilitat i agrair-li que ens hagi concedit aquesta entrevista. Què és el primer que li va passar pel cap quan va assabentar-se de la seva nova feina?

Moltes gràcies per la vostra felicitació. M'entusiasma la idea de mantenir aquesta entrevista per correu electrònic. És la primera vegada que faig una cosa com aquesta. Esper que no sigui la darrera. De totes maneres, crec que seria molt millor que poguéssim tutejar-nos. Per a les amistats, CIL he estat fins ara, CIL som ara, i CIL voldria continuar essent sempre.

El primer que em va passar pel cap, quan se'm va donar aquesta nova feina, fou tot un bon caramull de sentiments molt intensos: d'una banda, un sentiment d'agraïment molt profund cap a la Mallorca que tant estim: al conjunt de la població mallorquina, -tan acollidora amb tanta d'estimació-, a la gent que va voler anar a votar el passat dia 13 de juny, -prenent part activa en unes eleccions democràtiques-, i, sobretot a la gent que aquell dia va voler votar l'opció política que represent, el PSM-Entesa Nacionalista. El meu personal i molt profund agraiement a tota aquesta gent.

No s'ha d'oblidar que, en aquestes darreres eleccions, -i això resulta particularment significatiu per a mi- s'han produït alguns fets que mai no havien succeït a Mallorca. Que fins i tot esdevenien impensables no fa gaire temps. N'he de remarcar dos que m'afecten moltíssim: per primera vegada en la història, el Consell de Mallorca compta amb un govern nacionalista i progressista; per primera vegada en la història, també, entre els membres d'aquest govern nacionalista i progressista, s'hi compta un dels descendents -en primera generació- de la primera immigració africana que arribà a l'illa (ara fa 74 anys). Mumpare és africà, de Guinea Equatorial; mumpare, mallorquina, d'Ariany. Havia de ser un partit nacionalista, i havia de ser el PSM, el que realitzàs una gesta com aquesta, que d'altres no han arribat a fer mai fins ara. N'estic molt agraït a Mallorca, i n'estic molt agraït al meu partit.

Aprofitant una de les eines més positives d'Internet, com és el correu electrònic, ens hem posat en contacte amb Cecili Buele -el nou responsable de Cultura i Joventut del Consell de Mallorca- per fer-li una entrevista, just enviant-li un missatge a la seva bústia personal. Així de fàcil i directe!, en qüestió d'hores, sense cites prèvies, sense compromisos, sense intermediaris... aquestes són les noves formes que hem de potenciar. Cecili Buele es defineix com a nacionalista, ecologista i d'esquerres, és militant del PSM i en l'anterior mandat fou regidor de l'Ajuntament de Palma.

D'altra banda, també m'envaïa un sentiment molt profund que m'empenyia a fer una convidada pública, en aital ocasió, a tota la gent que, venguda de fora de Mallorca, s'ha volgut establir entre nosaltres. Volia encoratjar-la i animar-la a prendre's amb entusiasme la tasca fascinant d'integrar-se dins una societat com la mallorquina. Volia dir-li que bé s'ho paga fer-ho. Volia manifestar-li que aquí, a Mallorca, -un poble de cultura deu vegades mil·lenària- pot esser mallorquina qualsevol persona que ho vulgui esser. Que no hi ha cap barrera real que ho impedeixi. Que no hi ha cap nivell que quedi barrat a descendents d'immigrants africans: fins i tot el més alt i honorable de governant.

No ha de resultar, doncs, gens ni mica estrany (per a qui va poder fixar-s'hi) que el dia de la constitució del nou Consell de Mallorca, el passat dia 29 de juliol, jo, que no acostum mai a dur corbata, volgués lluir-la com a conseller elegit democràticament, i a més a més amb molt d'orgull. Però això sí, no me'n vaig voler posar cap altra que aquella mateixa que mumpare, antic ordenança de la casa durant prop de 40 anys, havia hagut de dur massa sovint fort i no et moguis!

Quina és la denominació oficial del seu càrrec i quines competències gestionarà l'Àrea de Govern que vostè assumeix?

El nomenament oficial que m'arribà a les mans, amb la signatura de l'Honorable Srª Presidenta., el proppassat divendres, dia 13 d'agost, fou el de CONSELLER DELEGAT DE CULTURA I JOVENTUT. Vull creure i pensar que, amb aquest nomenament, a més de les competències relatives a JOVENTUT, se m'encarrega la tasca de gestionar les àrees que, en aquests darrers anys, tenia encomanada la Comissió de Cultura i Patrimoni. És a dir, tot allò que fa referència a Arxius, Biblioteques, Museus, Serveis administratius de la conselleria, Patrimoni Històric, Teatre Principal, Promoció socio-cultural, etc etc. Dic això de "vull pensar i creure", perquè, al moment de contestar aquesta entrevista, encara no hem tengut temps de repartir-nos les àrees diverses que s'encarreguen a cadascun dels responsables polítics del Consell de Mallorca...

Segons el Pacte de Progrés, el Consell de Mallorca es convertirà en el Govern de Mallorca. Com es delimitaran les competències i actuacions amb la Conselleria de Cultura i Educació del Govern de les Illes Balears?

...Això encara està per fer i se n'haurà de parlar més d'una vegada, a l'hora de concretar fins al mínim detall aquest tipus de procediment. No hi ha dubte que, amb les negociacions mantengudes pel Pacte de Progrés, els acords del qual varen esser signats per les diverses formacions polítiques que l'integren, no crec que hi hagi cap casta de problema a l'hora de delimitar quines competències i actuacions en matèria de cultura hauran de correspondre al Consell de Mallorca i quines al Govern de les Illes Balears. I més sí es té present que a totes dues conselleries hi ha com a titular responsable gent del PSM-Entesa Nacionalista. Crec que la tasca de delimitar-ne competències i actuacions ha de resultar del tot fàcil.

Quins són els seus objectius més immediats?

...Primerament, tant la Coordinadora de Cultura i Joventut, Srª Fernanda Ramon, que succeeix en el càrrec al Sr. Pere Muñoz, com jo mateix, successor del Sr. Damià Pons, ens hem proposat com a objectiu prioritari una coneixença més directa i profunda del conjunt de la conselleria: pel que fa al personal que hi treballa, l'organització existent, les instal·lacions diverses, els recursos disponibles, els projectes de futur, etc.

En segon lloc, volem intensificar els contactes, les converses, la comunicació amb les entitats, associacions, empreses o individus que es dediquen a fer aportacions concretes perquè la cultura a Mallorca es vagi consolidant com a realitat creixent.

En tercer lloc, estam analitzant i estudiant amb deteniment la manera millor d'aplicar el programa cultural que la nostra formació política presentà a l'electorat. Un programa d'actuació cultural que, a grans trets, pretén gestionar l'àrea de cultura i joventut, amb la finalitat de contribuir, des d'aquests vessants, a la reconstrucció d'una Mallorca més verda i neta, més culta i sobirana, més solidària i oberta.

Finalment, amb la voluntat de

continuar mantenint la línia d'actuació iniciada pels nostres antecessors, ens hem marcat com a un dels objectius d'aquests propers quatre anys, aconseguir que l'àrea de cultura del Consell de Mallorca deixi de ser la parenta pobra de l'administració pública més representativa de Mallorca; i aconseguixi, d'aquesta manera, els recursos humans, materials i econòmics que corresponen a una illa com la nostra.

Com veu el futur de Mallorca i de les Illes Balears i quin és l'encaix de la cultura catalana dins aquestes dues realitats?

...Amb l'impuls que podem arribar a donar els governs nacionalistes i progressistes de les illes Balears i Pitiüses, i amb el suport que hi pugui aportar la majoria de la població illenca, de cara al futur veig Mallorca, Menorca, Eivissa, Formentera i les illes més properes, amb una fesomia totalment renovada. És cert que encara duim l'empenta d'un urbanisme que avança desbocat. És cert que l'ús dels cotxes s'està fent abusiu. És cert que el medi ambient s'hi troba amenaçat. És cert que l'econòmic s'hi està valorant com a mesura suprema de gairebé totes les coses. És cert que s'hi augmenten les més greus situacions de marginació social. És cert que la moneda, enlloc de tenir dues cares, només en té una i una creu. Però pens que, a hores d'ara encara hi som a temps en molts d'aspectes. Promovent més contactes. Impulsant més converses. Arribant a més convenciments. Compartint més factors de convivència democràtica... Mallorca és Mallorca. I, per continuar essent-ho, no pot anar surant tota sola enmig de la mar Mediterrània. Fa part d'un conjunt de pobles que l'envolten, des d'una perspectiva geogràfica, però també cultural i política. Les illes Balears i Pitiüses ens hem anat esforçant per assolir, al llarg de la nostra història, la plena condició de pobles adults, amb destins, mitjans, processos i esforços més o manco compartits segons les circumstàncies històriques. De cara al futur, la cultura i la llengua catalanes s'hi han de continuar enfortint com les úniques pròpies de les nostres illes, si és que de bon veres volem continuar essent qui som. D'altres cultures hi ha que intenten imposar-se com a oficials, oficioses o "manyoses". Però no deixen de ser una espècie d'empelt mal aferrat. Com a mallorquines i mallorquins,

crec que hem d'anar aprenent a desplegar les quatre barres / cap als quatre vents del món, / desplegant-les ben ufanes / sense por ni cares llargues / amb l'orgull de ser qui som.

I per acabar, quin paper creu que ha de jugar Internet en aquest projecte de futur?

...Cada dia es fa més i més imprescindible el paper d'Internet dins la nostra societat, com pertot arreu del món. Per explicar-ho com ho veig, m'agrada contar allò que passava a la dècada dels anys setanta, quan em trobava treballant a terres d'Àfrica o d'Amèrica Llatina. Cada vegada que volia escriure una carta a la família o a les amistats, tothom ja sabia què passaria. Hauria de seguir un procés tan llarg que la seva arribada al lloc de destinació duraria més d'una mesada, si tot anava bé. I per obtenir-ne la resposta, s'haurien d'esperar dos mesos més. Avui dia, faig arribar escrits meus a gent que viu al mateix cor de l'Àfrica negra o al capcurucull d'alguna zona andina peruana: i ho faig en pocs segons, mentre que la resposta m'arriba al cap d'uns pocs minuts. Sembla increïble, però hi esdevé del tot ben cert. La rapidesa de la comunicació interpersonal que permet Internet és un dels factors més admirables d'aquesta nova via de la comunicació. En té moltíssims d'altres, com puguin esser la facilitat en l'obtenció de més coneixements, la difusió pràcticament il·limitada de la nostra llengua pròpia, l'enfortiment dels lligams entre persones, pobles, cultures, etc.

Des d'una institució pública, com és ara el Consell de Mallorca, no hi ha cap dubte que Internet esdevé una de les eines més eficients per acostar aquesta administració pública a la ciutadania mallorquina, per fer més eficients determinats serveis públics que a l'actualitat pateixen greus mancances, per prestar una millor atenció als diversos problemes que comporta una convivència democràtica cada cop més enfortida, per implantar taules d'opinió ciutadana on cadascú pugui fer les aportacions, suggerències o crítiques que vulgui, etc..

Acab aquí avui. Podrem continuar un altre dia, si en teniu ganes. Ben vostre. CIL. Ω

Entrevista feta per Mallorca Web

Viduitat i separació, divorci o nul·litat matrimonial

Les prestacions per viduitat en els casos de separació, divorci o nul·litat matrimonial han estat històricament motiu de nombroses polèmiques que en molts casos han hagut de ser resoltes mitjançant sentències de tribunals superiors i darrerament amb una nova regulació.

En principi cal dir que en els casos de separació o divorci, la corresponent pensió de viduitat pertoca a qui sigui o hagi estat cònjuge legítim. En aquest darrer cas, al separat o divorciat, sempre que no s'hagi tornat a casar, li correspon la pensió en quantia proporcional al temps viscut

amb el cònjuge mort, amb independència de les causes que motiven la separació o el divorci (LGSS, art. 174.2-L66/1997, disposició addicional 17^a).

En el cas de nul·litat matrimonial, el dret a la pensió de viduitat correspon al supervivent en què no s'hagi apreciat mala fe, i sempre que no s'hagi tornat a casar. La seva quantia és proporcional al temps viscut, que és el transcorregut entre el moment de la celebració del matrimoni i la data de la nul·litat declarada en sentència ferma.

És requisit previ i indispensable l'existència de vincle

matrimonial (RES 23-06-89), encara que en alguns supòsits s'ha concedit pensió a una vídua que havia conviscut maritalment sense contraure matrimoni i que tenia fixada la data de boda el dia anterior a la mort del company (TCT 31-05-88).

En el cas que el cònjuge anterior al divorci conviski maritalment amb una altra persona, no té dret a la pensió ni es distribueix proporcionalment. La quantia íntegra de la pensió correspon a qui és cònjuge en el moment de la mort (TC 25-04-94; FS 20-12-94). En canvi, un cop concedida la pensió, el

fet de conviure maritalment no extingeix el dret a la pensió. La renúncia a la pensió compensatòria en cas de divorci no implica renúncia a la de viduitat.

Com hem dit abans, tota la problemàtica que genera la pensió de viduitat en els casos de separació, divorci o nul·litat matrimonial en molts casos s'ha hagut de solucionar recorrent als tribunals superiors de justícia, al Tribunal Suprem o al Tribunal Constitucional per presumpta vulneració dels articles 39.1 i 41 de la Constitució espanyola (i en alguns casos s'ha guanyat el

recurs). El primer perquè proclama la protecció de la família sense distinció entre família de fet i família legalment constituïda, i el segon perquè garanteix la protecció social davant la situació de necessitat constitucionalment reconeguda. Resumint, no es dona cobertura a les parelles de fet (ni homosexuals ni heterossexuals), la qual cosa fa que cada vegada amb més insistència es reclami una nova regulació que doni solucions a aquests col·lectius. Esperem, doncs, que es resolgui aviat. Ω

Manel Ainsa

Negra

Santiago Vilanova. Poble, gener 1999

La notícia mereix molt poc interès als papers escrits. En un periòdic setze línies d'una columna de cinc, a un raonament de la pàgina menys important de "Societat"; diu així: "Agents de la Guàrdia Civil de Ceuta van trobar ahir a una cel·la de la comissaria el cos sense vida d'una immigrant nigeriana penjada de la reixa d'una finestra. La dona tenia 24 anys i estava embarassada de set mesos. La immigrant va ser detinguda dimarts a la nit a prop de la frontera entre Ceuta i el Marroc quan intentava entrar a la ciutat. El jutge instructor ha obert diligències per aclarir les circumstàncies de la mort de la dona, que tenia lligat al coll un pijama. El cos de la immigrant va ser sotmès ahir mateix a una autòpsia". Això al periòdic AVUI.

He cercat la notícia al periòdic "El País" del mateix dia. Cap menció. Ni una sola línia. Això no és important per als "progres" de Madrid. La nota produeix, certament, una enorme

tristesia. Cerque més informació: al "Levante", en la seva famosa secció de "Sucesos", la notícia ve un poc ampliada. Sembla que la dona fou replegada per la Guàrdia Civil i com que venia descalça i tenia els peus destrossats, fou enviada a un hospital, d'on, després de guarir-li les ferides, fou remesa directament al calabós, puix no duia papers, ni permisos d'immigració.

Una persona, embarassada de set mesos, en la seva infinita desesperació i després de passar-les de tots colors opta per llevar-se la vida. No troba eixida ni per ella, ni menys pel seu fill, encara no nascut. Però aquest fet, quina importància té en una societat com la nostra? Cap ni una; entre els "importantíssims" esdeveniments de les nevades que afecten la Península, o entre les manifestacions d'estudiants que ocuparan el centre de Barcelona, allò no mereix interès. Aquella que s'ha penjat, una dona negra,

no és ningú i menys encara que ella és el seu fill, segurament un negre, que, això sí, si hagués estat fill d'un europeu blanc i ric hagués sigut perfectament viable puix tenia ja set mesos.

Certament haurà hagut negligència per part dels carcellers que estaven encarregats de la seva custòdia, no ho dubte pas, però això ara no crec que siga el més important. ¿Us heu parat a pensar com de desesperada cal que estiga una mare amb una criatura de set mesos al seu ventre per fer el que la nigeriana - no té ni nom - ha fet? D'un sol colp han caigut dues vides, dues vides innocents. I mentres tant nosaltres mirem cap a un altre costat. Com si no anés per a res amb el nostre quefer de tots els dies; com si nosaltres no fossim els autèntics responsables d'aquest tristíssim afer. I així, als pobres els condemnem dues vegades: primer els condemnem a la misèria, després els condemnem a l'oblit. Ω

L'11 de setembre de 1714

L'Onze de Setembre de 1714, després de nou anys de guerra - la Guerra de Successió -, Barcelona, que havia deixat bocabadada Europa en resistir durant tretze mesos el setge dels exèrcits franco-espanyols de Felip V, hagué de capitular. La sort dels Països Catalans, que havien aplegat els seus esforços a favor de l'arxiduc Carles d'Àustria, estava decidida. La derrota significava que, als estralls de la guerra (viles calcinades, masies arrasades, milers de morts) calia afegir la repressió implacable (béns confiscats, impostos aclaparadors, la presó, l'exili, la forca). La ciutatella, edificada en el lloc que ocupaven centenars de cases derruïdes per deixar-li espai, ajudarà als vencedors a mantenir sotmesa Barcelona.

Abolits els seus òrgans d'autogovern, les seves constitucions, els seus sistemes fiscal i monetari, bandejada la seva llengua de tot ús oficial i, després, de l'ensenyament, extingides les seves Universitats per a substituir-les per una de sola,

la de Cervera, el Principal de Catalunya, igual el del País Valencià i les Illes Balears, passà a dependre del Consell de Castella. Fou així com, tot i al·legant el "justo derecho de conquista", començaven a ser posades les bases de l'Estat espanyol; un Estat absolutista, opressor no solament de les nacions peninsulars que havien de sotmetre's a les lleis de Castella i a la llengua de Castella en la qual eren dictades aquestes lleis, sinó, també, del mateix poble castellà, que havia estat la primera víctima i, al mateix temps, el primer instrument de les poderoses oligarquies que s'imposaven per la força de tots plegats.

En la Diada Nacional de Catalunya, cada any, retem homenatge als combatents que el 1714 van morir en defensa de la llibertat del poble català i, al mateix temps, reivindicuem tots els drets que ens foren arrabassats per la força de les armes. Ω

Fèlix Cucurull

Ajusts, subvencions i propines

Temps era temps, les institucions públiques i algunes de privades solien ajudar econòmicament estudiants i intel·lectuals modestos. Tesis doctorals, estudis de recerca o publicacions d'interès restringit eren ajudats pel seu interès i vinculació amb la cultura catalana. L'àmbit dels ajuts es va anar ampliant a les empreses periodístiques, editorials, teatrals, cinematogràfiques, etc. que rebien en forma de subvencions picossades de diners per anar tirant mentre la normalitat lingüística i cultural no arribava. Les subvencions

anaren canviant de rumb i es devien cap a empreses que obtenien uns alts rendiments però que no volien arriscar un duro pel català tot i que una bona part dels seus beneficis els obtenien dels catalans i catalanes. Aquest va ser el cas de les productores cinematogràfiques que obtingueren, a contracor, (recordareu que es negaven a doblar encara que se'ls pagués) elevades remuneracions pels doblatges en català. Ara ha arribat el torn dels ajuts(?) milionaris. Poc més de 80 milions per a l'empresa Microsoft, la que diuen ha fet l'home més ric del

món. Asseguren que Bill Gates té 7.600 bilions (amb b de Barcelona) de pessetes, una xifra que mareja. L'argument de Microsoft és que el Windows 95 en català va ser una ruïna. Sembla que no volen tenir en compte que la seva estratègia comercial va impedir que molts catalans el poguessin obtenir en la llengua pròpia i van haver de comprar la versió espanyola la qual, de ben segur, no va ser cap mal negoci. Els 80 milions considerats un 'ajut a fons perdut', recordem-ho, van ser aprovats pel govern català el passat més de juliol a

proposta dels consellers de Presidència i de Cultura.

Si compro el Windows 98 procuraré fer-ho en la versió catalana tot esperant fins el desembre per què sóc una militant pacient i, potser mentrestant, tindrè temps d'anar-me repensant, amb l'Internauta de fons (l'espai radiofònic d'en Vendrell i en Patal), si em convé aquesta opció. Hagués preferit, és clar, que els meus impostos (la part corresponent als ajuts) anessin a parar a mans més necessitades. En Bill Gates, a qui vam enviar un e-mail una colla

d'internautes reclamant-li la versió catalana del Windows 98 el passat més de juliol es deu fer un fart de riure de com som de rucs els catalans i els nostres governants. Amb nosaltres ha fet un negoci de nassos que, a més, porta propina incorporada. Tot plegat, molt rodó.

Per cert, sabíeu que hi ha internautes que es dediquen a traduir la pensalla (en anglès soft) al català sense ànims de lucre, o sigui, sense rebre ni un duro en ajuts, subvencions o propines? . Ω

Josepa Huguet

En defensa dels escriptors mallorquins

Llorenç Capellà escrivia - cansat de tants insults contra els nostres escriptors -: "L'editorial Enciclopèdia Catalana ha posat a la venda l'Enciclopèdia Compacta en CD-ROM, i sense dir-se ni bèstia ha eliminat les veus de bona part dels escriptors mallorquins actuals que figuren a la Gran Enciclopèdia Catalana. Dic noms: Guillem Frontera, Miquel Ferrà Martorell i jo mateix. També han estat depurats els autors teatrals dels cinquanta, Pere Capellà i Martí Maiol. I supòs que els censors han passat la granera a molts d'altres. Servescuin aquests noms però, per a palesar la falta de criteri - ofegat per l'amiguisme i per un concepte provincià i caciquil de la cultura - que demostren els responsables d'aquesta obra. Miquel Ferrà Martorell és Premi Ramon Llull, i Pere Capellà és possiblement el primer autor teatral de la postguerra que assolí el privilegi d'esser centenari en representacions... Però això no és tot... Quan la cosa comença a ser preocupant és en trobar a faltar qual-sevol referència a Guillem Frontera, Antoni Serra, Bartomeu Fiol, Damià Huguet, Jaume Pomar, Miquel Ferrà Martorell, Miquel López Crespí, i un llarg ectètera d'escriptors, com són ara Gui-

llem Colom i Llorenç Moià, d'una validesa inqüestionable. I de Josep Melià, autor d'Els Mallorquins, obra cabdal per al redreçament polític i cultural de la Mallorca predemocràtica, ni flowers...".

Igualment Sebastià Alzamora, amb els seus "oblits", col·labora a la cerimònia de la confusió que promouen els mandarins de sempre o pretesos "crítics" que només amaguen, amb aquestes burdes campanyes, una provada esterilitat i impotència creativa (i l'enveja evident de la sòlida obra realitzada per aquests autors atacats). Marina Ferrà Hamelynck, publicava en el número 473 de Serra d'Or (maig de 1999) un article del qual oferim al lector aquest interessant fragment:

"En el número 470 de Serra d'Or apareixia un article que semblava fet aviat i de pressa per Sebastià Alzamora, titulat "Benivolgut crític estranger", molt mancat de rigor i amb una visió excessivament subjectiva. L'esmentat escrit, al meu veure, passa revista a la prosa que es fa a Mallorca, més concretament a la narrativa, des d'unes perspectives que no estalvien feina al curiós, que, com és natural, haurà d'ampliar la seva informació per altres camins.

"Un bon crític, i, més que crític, un bon publicista, del tema que sigui, no pot caure en determinats oblits... Llorenç Capellà [oblidat en aquest article de Sebastià Alzamora que ens ocupa] és un autor amb una obra sòlida i considerable. No és menys conegut, amb moltes obres publicades i un autèntic rècord pel que fa a guardons i premis, Miquel López Crespí. Uns altres dos autors "oblidats" per Alzamora, Antoni Serra Bauçà i Miquel Ferrà i Martorell, només pel que fa a la seva bibliografia narrativa, passen de la trentena de títols cada un. No basta això per a formar part d'un article del senyor Alzamora? Hem de creure que ha llegit aquesta seixantena de llibres?"

Finalment, l'escriptora Olga Xirinacs, cansada d'aquests atacs i "oblits" intencionats a la seva obra, ens feia arribar, mitjançant l'AELC, una sentida nota de protesta en fer-se evident tanta brutor perfectament orquestrada. Deia Olga Xirinacs (carta signada a Tarragona el 20 de maig de 1999):

"L'escriptora Olga Xirinacs, present i activa en la literatura catalana actual, amb 41 (quaranta-un) llibres i nombrosos reconeixements crítics, es veu

obligada a donar FE DE VIDA, a causa d'un greu error comès per la Universitat Oberta de Catalunya i ratificat per Editorial Proa.

"L'obra d'Olga Xirinacs ha estat silenciada totalment en el volum Literatura Catalana Contemporània, de "Biblioteca Oberta" de Proa i promogut per la UOC, a cura de Jaume Subirana i altres autors.

"Precisament Proa és editora d'Olga Xirinacs amb el premi Sant Jordi Al meu cap una llosa, també és premi de la Crítica; del premi Carles Riba -Llavis que dansen-, i de tres poemaris més, cosa que demostra la incoherència editorial.

"La UOC i Proa han caigut en vergonyosos sectarismes i han desertat del compromís amb el temps real, cosa que és causa de confusió pel que fa als seus possibles lectors".

Signat: Olga Xirinacs.

Qui ha analitzat millor aquesta brutor permanent que encercla la nostra cultura, qui sap més de silencis i marginacions, del grotesc autoodi que domina el nostre reaccionari comissariat cultural és, sens dubte, Miquel Ferrà Martorell. L'escriptor de Sóller escrivia recentment en un important diari de Ciutat parlant

precisament de la marginació que ha sofert l'obra d'Antoni Mus:

"La producció dels escriptors illencs dels 70 fou molt abundosa i important; ho és encara. Els tres autors més prolífics, Gabriel Janer Manila, Antoni Serra i jo mateix podem omplir amb les nostres obres un prestatge per a cent vint títols, entre els quals hi ha els premis de més prestigi i els gèneres més diversos. Però evidentment, al costat de noms com Guillem Frontera, Llorenç Capellà, Miquel López Crespí, Carme Riera, Baltasar Porcel, Maria Antònia Oliver... no hi podem obviar autors de la vàlua indiscutible de Pau Faner o Valentí Puig. Els mandarins de la literatura es mouen més per amiguisme bord que per un criteri seriós, i per això a l'hora de fer llistes, moltes de vegades, miren més el cul que el cap. Els escriptors de la generació dels 70 tenim refrendats els nostres títols en edicions de les editorials més exigents, en la feina de tota una vida, en els guardons més importants. Això, en el país de l'enveja, que és aquest, país de lladres de guant blanc i beats falsos, ha de fer flama. Ja ho entenc, ja!". Ω

(Miquel López Crespí)

HISTÒRIA D'UNA FOTOGRAFIA

Accions antifeixistes a les Illes: El Primer Maig de 1975

El Primer de Maig de 1975 fou molt mogut. Embarcats en una frenètica activitat antifeixista - accions quasi diàries per mirar d'escurçar el temps d'oprobri en el qual vivia el nostre poble -, aquell llunyà Primer de Maig (festa internacional dels treballadors), juntament amb altres companys d'esquerra em vaig apuntar a una moguda que diverses organitzacions tenien muntada a Lluç. Es tractava d'aprofitar unes ballades de l'aplec de sardanistes de la "Casa Regional Catalana". Hi hauria molta gent de pobles i de Ciutat, i els partits antifeixistes aprofitarien l'ocasió per a llançar fulls volants demanant la fi de la dictadura.

Quan arribàrem al monestir, l'advocat Ferran Gomila, conegut activista en defensa dels nostres drets nacionals i socials, ja cantava amb la seva guitarra cançons folk catalanes: "No serem moguts" i altres. Hi havia gernació de companys i companys en actitud combativa, portant banderes de les quatre barres (les roges amb la falç i el martell estaven preparades per a ser enlairades d'un moment a l'altre). Arreu hom podia distingir tipus sospitosos, guàrdies civils

Desembre de 1976: Just acabats de sortir de la presó per haver estat l'avantguarda de la lluita per la cultura catalana i la llibertat del nostre poble. D'esquerra a dreta: Xavier Serrano, Miquel López Crespí, Josep Capó, Isidre Forteza i Ramon Molina.

sense uniforme, membres de la Social. L'ambient s'anà encalientint i, de sobte, amb força començaren els crits demanant "Llibertat, Amnistia, estatut d'autonomia!", a part d'altres de més radicals. La policia es començà a posar nerviosa. En un moment determinat, alguns membres del PCE, des de la teulada del Monestir, començaren a llançar octavetes de la Junta Democràtica damunt la gentada. Llavors, els crits augmentaren d'intensitat. El poble, sense por,

aixecava el puny, i vaig sentir com alguns membres de l'esquerra revolucionària començaven a cantar la Internacional. Just en aquest moment començaren les corregudes i els cops. La Guàrdia Civil detingué en Biel Bassa, el fill de na Francesca Bosch, i més endavant en Baltasar Darder. De cop i volta, en Sebastià Serra, perseguit per un membre de la Social, em va passar corrent per davant. L'anaven a agafar (al final l'agafaren), però, instintivament, en un

reflex inconscient, en veure com perseguen un company, vaig pegar una potada ben forta al policia que l'empaitava. L'home degué veure les estrelles. De seguida es girà i m'agafà. Record que ens pujaren a cops al primer pis d'una casa de la plaça. Allà ja hi havia els altres detinguts, drets, amb un guàrdia civil que els apuntava amb una metrallera i amb la prohibició de xerrar, com vaig poder comprovar a l'instant. Vaig veure en Joan Antoni Alomar, en Biel Bassa, en

Miquel Bueno, en Sebastià Serra, na Maria Mairata, n'Aurora Vidal, en Jaume Serra, en Baltasar Darder i alguns altres. Al final érem tretze els detinguts. La gent començà a dispersar-se; els uns a casa seva; els altres, els més compromesos, a muntar accions de solidaritat per si l'arrest s'allargava massa.

Però una detenció massiva d'antifeixistes a les acaballes de la dictadura representava un problema per a la Guàrdia Civil. Hageren d'avisar al Govern Civil per a demanar un autocar. No tenien cotxes a bastament! Emmanillats de dos en dos, ens dugueren a Inca. A Palma, els companys ja s'havien mobilitzat i avisat premsa i ràdio. El primer que hi comparegué, preocupat per la nostra sort, fou en Xim Rada, del Diario de Mallorca. Després hi aparegueren altres mitjans de comunicació. Alguns advocats progressistes començaren a fer passes. El Vicari General, en representació del bisbe, també va fer acte de presència; es tractava d'impressionar una mica els responsables de la repressió. Ω

(Miquel López Crespí)

Algunes claus generals del colonialisme franco-espanyol a Catalunya (I) (1659-1975)

FERRAN LUPESCU

1. Pèrdua de la independència i inici de l'opressió nacional

Pèrdua de la independència:
-1659: tractat dels Pirineus: el Regne de França s'annexiona Catalunya Nord, contra la voluntat explícita dels interessats: les autoritats principatines no reconeixen mai l'annexió; a Catalunya Nord esclata la revolta popular dels *angelets* (Guerra de la Sal, 1663-1670). Lluís XIV de França confirma les constitucions i privilegis catalans el 6 de gener de 1660, i els suprimeix el 13 de juliol.

-1707-1716: en el marc de la Guerra Nacional-Popular (1705-1715; a Espanya, Guerra de Successió, 1700-1715), i mitjançant els diversos decrets de Nova Planta, el Regne de Castella s'annexiona l'Aragó (1707) i la major part de Catalunya: País Valencià, 1707; Mallorca i Pitiuses, 1715; Principat, 1716.

-Menorca conserva la normalitat lingüístico-cultural sota el domini britànic.

Andorra esdevé l'únic territori català independent.

En els territoris d'ocupació franco-espanyola, les institucions autòctones són abolides: govern, administració, sistema judicial, règim municipal, universitats... Al País Valencià, fins i tot el dret civil. Hi és imposat el sistema jurídic-administratiu colonial (francès o espanyol).

Des del primer instant, liquidació de l'oficialitat de la llengua nacional i imposició de la llengua colonial (francesa o espanyola), amb declarada voluntat etnocida. A Catalunya Nord, des del 1682 només els francòfons poden optar als càrrecs públics; el 1700 hom referma l'oficialitat exclusiva del francès; el 1716 es prohibeix de predicar en català... Quant a la zona d'ocupació espanyola, és prou il·lustrativa la cèlebre *Instrucció secreta* als corregidors (1716): "Pondrá el mayor cuidado en introducir la lengua Castellana, a cuyo fin dará las providencias más templadas, y disimuladas para que se consiga el efecto sin que se note el cuidado". El 1768, Carles III d'Espanya referma la prohibició de l'ús de llengües altres que l'espanyol en l'ensenyament i en els jutjats. Emperò, aquesta política tan sols afecta directament les classes altes, donades les limitacions infraestructurals de l'època: fins a la segona meitat del segle XIX, les classes populars catalanes continuaran en l'oralitat exclusiva, llevat d'una minoria alfabetitzada en català (escoles parroquials, ensenyament familiar).

S'inicia l'exploració intensiva del territori i la població catalans, en funció dels interessos colonialistes. Mediatitzada per poders aliens, la societat catalana resta incapacitada per a autoadministrar-se col·lectivament i veu obstaculitzades les

tendències evolutives de signe progressista que continua generant.

2. Del XVIII al XIX

1789-1799: Revolució Francesa. Les conquestes populars (liquidació del feudalisme, drets cívics, etc.) reixen a trencar la solidaritat ètnica intracatalana: els nordcatalans passen a identificar-se amb algun tipus de concepte de 'França'.

1802: Pau d'Amiens: el Regne Unit lliura Menorca al Regne d'Espanya. El capità general de "Balears" cuita a decretar: "No se aprueba que en las escuelas se enseñe en menorquín por estar mandado por S. M. que en todas ellas se deva enseñarse en Español, por ser el idioma General de la Nación, y así se executa en Cataluña y Mallorca".

3. Segle XIX

Catalunya Nord esdevé una colònia agrària de França, mentre que el Principat s'industrialitza ràpidament i es consolida (juntament amb Euskadi) com a avantguarda socioeconòmica de l'Estat espanyol, alhora que al País Valencià prospera l'agricultura d'exportació, amb nuclis industrials.

Amb el desenvolupament del capitalisme, s'agreuja l'explotació i la misèria del poble. Endemés, els estats imperialista-burguesos aguditzen la política etnocida-lingüística, més agressiva encara que sota l'ab-

solutisme (i amb més efectivitat en el cas francès que no pas en l'espanyol, donats els dèficits infraestructurals d'aquest darrer Estat):

-un mitjà decisiu per a imposar la llengua, la cultura i la consciència nacional de l'Estat opressor és la universalització de l'ensenyament primari (amb prohibició expressa de tota llengua altra que la colonial): a l'Estat francès, lleis de Jules Ferry (1880-1886); a l'Estat espanyol, llei Moyano (1857).

-a Catalunya Nord, no hi calen més prohibicions específiques: tot allò que no és francès és un crim. La implantació de l'ensenyament obligatori comporta la institucionalització del *senyal* (com a totes les colònies de França a Europa, Àsia, Àfrica, Amèrica i Oceania): al principi de la classe, un infant qual-sevol rep algun objecte (el *senyal*) que ha de passar al primer company que parli en la llengua del país, i així successivament; l'infant que tingui el *senyal* en acabar la classe serà castigat físicament.

-sota l'Estat espanyol, tan bon punt com sorgeixen o s'amplien nous camps o mitjans, el català tendeix a ser-hi usat, i, per tant, hi és específicament prohibit: en usos judicials i en el registre civil (1862, 1870, 1881, 1917); per telèfon (1896); en l'ensenyament del catecisme (1902); en la retolació de productes farmacèutics (1924)... El 1867 hom prohibí les obres de tea-

tre escrites exclusivament en "qualquiera de los dialectos de las provincias de España"; els dramaturgs catalans hi respongueren introduint en tota obra un personatge ultraridícul que parlés en espanyol.

Juntament amb l'alienació de la consciència nacional, els estats opressors potencien a fons la segregació territorial (i la tergiversació terminològica-conceptual): "Roussillon", "Cataluña", "Balears", "Levante"; la Franja de Ponent, el Carxe i l'Alguer no tenen ni això.

En la mateixa línia, cal destruir la concepció autòctona de l'espai, les xarxes autòctones de relació, i substituir-les per demarcacions administrativo-territorials artificioses que serveixin els interessos de l'Estat:

-Estat francès: divisió departamental (1790), amb afegit de territoris occitans a Catalunya Nord.

-Estat espanyol: divisió provincial (1833), calcada de l'anterior, amb afegit de territoris espanyols al País Valencià (1836 i 1851) i tot conservant la submissió de la Franja de Ponent a demarcacions aragoneses.

Altres mitjans són les vies de comunicació, per exemple; així, el traçat bàsic de carreteres i ferrocarrils parteix de la capital estatal respectiva i serveix al pillatge estatal, tot ignorant (i tendint a elimi-

nar) les necessitats i xarxes relacionals del país.

Al llarg del segle XIX, a Catalunya, com en tantes altres nacions oprimides d'Europa, s'imposa la realitat etnodemogràfica: el poble ha conservat virtualment intactes la llengua i la cultura autòctones. L'autoconsciència ètnica (sovint explicitada) és un dels elements constituents de la resistència popular, combativa i multiforme. Des d'inicis del segle, sorgeix una premsa popular que, naturalment, s'expressa en català. D'acord amb l'estadi històric, els sectors de la burgesia més propers a les classes populars esdevenen banderers de la causa nacional, bé que interpretada en sentit clàssic: *Renaixença* literària; represa historiogràfica i gramatical; desenvolupament de la premsa i del llibre en català... En el darrer quart del segle XIX, la burgesia principatina articula un autèntic nacionalisme modern (*catalanisme polític*), però circumscrit al Principat i *tot abandonant la resta del país, on, per culpa d'això, la contínua pressió etnolingüística no s'enfrontarà a una oposició mínimament estructurada*.

En el cas català, a més, una combativitat popular impressionant (amb continguts nacionals i de classe) força contínuament l'*status quo*: el segle XIX és ple de revoltes populars i de repressió sàdica, de punta a punta del país, mentre la premsa espanyola engega la campanya multiseccular contra el *separatisme* i la premsa francesa caracteritza Catalunya Nord com a part destacada del *Midi rouge*. Un exemple il·lustratiu: "Barcelona és la ciutat del món on hom registra major nombre de lluites a les barricades" (Engels). Ω

Els candidats a les eleccions Ens tenen fins els collons

Tots els mitjans de comunicació,
Estan fastigosament interessats,
Promocionant als seus candidats,
Cara a, l'electoral confrontació.

Ja proclamades les candidatures,
S'afanyen per, donar a conèixer,
Als qui assoliran a merèixer,
Reeixir en electorals aventures.

Ja restem fastiguejats i, avorrits,
Amb aquesta interessada insistència,
Com si col·locar pròpia presència,
Fora el més profitós dels profits,
Quan el que aprofita als partits,
No gaudeix de garantia o solvència.

Expressió de polític oportunisme
Foren, *primàries* anticipades,
Promocionant figures barrejades,
Al món polític, corporativisme.

Als votants ben poc ens importa
Veure qualitats als aspirants
Quan els interessos dels votants,
Romanen darrera, política porta.

Un empori de falsa improvisació,
Esbomben totes les candidatures,

I ses engalipadores assignatures,
Muntades per assegurar sa elecció,
Marcant llur política, promoció,
No ens donen amb que pagar factures.

Dient ésser adalids protectors,
Dels comuns i general benestar,
Allò que tots podrien esperar,
Es que ens cobrin eixos favors.

Considerem com a engalipadors,
Tots eixos polítics candidats,
Ara ens sentim prou perjudicats,
Arran sos programes captivadors.

Quan les polítiques conveniències,
Predominen damunt, les generals,
Esdevindrem ben curts de gambals,
Si desoïm nostres consciències,
No fent patir les consciències,
Quan és fan eleccions generals.

Tanta política irresponsabilitat,
Desperta el nostre, escepticisme,
Veient el monetari, canibalisme,
Que ens demostra, cada candidat.

D'ells no esperem pas miracles,
Ni dels polítics ni dels administratius,

Només fan que *marejar perdius*,
I muntar decebedors espectacles.

Nosaltres esdevindrem culpables,
Cada cop que es fan eleccions,
D'escollir a certs *gafarrons*
Envoltats d'accions miserables,
Simulant que són recomanables,
I satisfent porques ambicions.

Cap mala acció, no els detura,
En atendre llur conveniència,
I om flairam forta pestilència
Envoltant a molta candidatura.

Ceuta i Melilla donen constància,
D'aquesta desaprensiva, situació,
Transfuguisme, suborns, corrupció,
Esdevenen puntals de ganància.

Aquest futral de desaprensus,
Que entre els polítics pasturen,
Les nostres sensacions deturen,
Veient tants empudegats motius,
I ens fan, sentir-nos proclius,
Perquè a la merda els facturen.

Reflexió
En ser eleccions convocades
Per escollir representants
Cal esbrinar molts mangants,
Evitant malifetes provades. Ω

Jaume Alfonso i Barceló de Barcelona

Memòria Viva: vint anys de la nostra història

Miquel López Crespí: un dels membres més actius de l'antifranquisme a Mallorca

(Una vida dedicada a la lluita per l'alliberament nacional i social dels mallorquins)

-Com van ser els seus primers contactes amb l'oposició?

-Des de molt petit em vaig interessar pel problema de la injustícia social. La lluita contra el que considerava injust fou el que em va fer entrar en la política. Per exemple, al col·legi Lluís Vives teníem una cèl·lula juvenil comunista sense cap contacte amb el P"CE d'aquí. Tenia 15 anys. Per les nits escoltàvem Ràdio Espanya Independiente que tenia una secció setmanal en català. Va esser llavors quan descobríem que hi havia una cultura que ens amagaven. En els col·legis, en l'ambient de la cultura oficial tot era Franco, José Antonio i el Imperio Español. La primera vegada que vaig sentir en Raimon va esser per *Ràdio Espanya Independiente*. Varen passar Al Vent quan encara no existia el disc. Jo era el corresponsal a Mallorca i signava "Nova Mallorca". Més endavant, a *Llibres Mallorca*, vaig descobrir tot un món: llibres en català, les rondalles mallorquines, Espriu, Rosselló-Pòrcel, Pere Quart, discos -començava la Nova Cançó. Cabdals foren també els primers recitals de cançó catalana organitzats per *Juventuts Musi-*

cals al castell de Bellver. En Llompart de la Peña n'animà a escriure. Vaig aprendre a escriure en català d'una manera autodidacta i amb la gramàtica d'en Moll.

-I entra al PCE?

-Mai no vaig entrar al P"CE d'aquí?

-Aleshores?

-Formàvem part d'una cèl·lula juvenil comunista i érem estudiants de quart de batxiller (any 62). Teníem contacte directe amb París i no teníem res a veure amb el P"CE d'aquí. Les primeres detencions són de l'any 62 per fer unes pintades a favor de la vaga d'Astúries. Ens agafaren a la carretera de Son Rapinya. Es parlà d'una condemna d'un any de reformatori que finalment no es concretà per raons d'amistats familiars. L'any 63 em varen tornar a detenir amb motiu de l'assassinat per part de la dictadura de Julià Grimau. A començaments dels anys seixanta, la nostra activitat principal consistia en comentar les informacions de la ràdio i en fer pintades.

-Per què no entra al PCE?

-Ja abans del 68, amb les lectures que feia (Marx, Lenin, Che Guevara, Rosa Luxemburg, Andreu Nin Trotski, Gramsci...) i amb el meu progressiu coneixement de la història del moviment obrer (degeneració burocràtica de la Revolució soviètica, extermini per part del P"CE dels revolucionaris del POUM l'any 37, etc) m'adonava que la direcció carrillista del P"CE havia abandonat qualsevol perspectiva de lluita anticapitalista. Era un discurs sense cap mena de relació amb el marxisme. No podia militar dins d'un partit que només pretenia l'establiment d'una democràcia formal burgesa. I això era molt abans del maig del 68! Reconec l'heroisme dels militants anònims del P"CE que durant quaranta anys lluitaren per la llibertat però en aquell temps jo ja tenia clar que Carrillo no volia ni el socialisme ni la República. Vendria la lluita dels seus militants per qualsevol almoïna que li oferís el poder. No em vaig equivocar.

-En què discrepava?

-Durant la transició vérem com el P"CE no qüestionava els aparells d'Estat heretats del feixisme. Per exemple: els torturadors de la Brigada Social eren intocables (els carrillistes no volien sentir parlar de la dissolució de la Brigada Social). Bona part de l'actual corrupció ve donada per haver acceptat totes aquestes herències del franquisme sense exigir-ne una depuració dels elements més corruptes. Els dirigents del P"CE també es convertí en enemiga aferrissada de la lluita per la República (el P"CE es va tornar monàrquic) i del dret d'autodeterminació de les nacions oprimides de l'Estat. El carrillisme acceptà igualment l'economia de mercat capitalista -amb totes les injustícies del sistema actual d'exploració- i, amb la Constitució pactada amb els franquistes, barraven el pas a qualsevol possible canvi socialista.

-Als 70 entra a l'OEC.

-Sí, en aquells moments l'OEC arrebegava -a part de nombrosos militants- bona part de gent avui dia molt coneguda en diferents formacions polítiques, culturals i empresarials mallorquines: Jaume Obrador, Paco Mengod, Antoni Mir, Mateu Morro, Josep Capó, Margarida Chicano, Guillem Coll,

Jaime Bueno, Maria Duran, Dora Muñoz, Mateu Ramis, Guillem Ramis, Antònia Pons, etc, etc.

un procés unitari amb el PSM. Un petit grup dirigit per Antoni Mir decidí entrar dins el MCI.

-I arriba el 77 i la transició.

-La jugada de la burgesia, per marginar les organitzacions que no acceptàvem els pactes antipopulars a esquenes del poble, va esser legalitzar el carrillisme. A partir d'aleshores els grans mitjans de comunicació silenciaren totes les lluites i alternatives dels altres partits comunistes (POUM, OEC, PTE, MCI, LCR, POR...). Pareixia que només existien uns comunistes: els carrillistes. Fou una jugada perfecta per anar acabant amb el republicanisme històric i qualsevol referència autèntica al socialisme i al comunisme.

-Com arriba al PSM?

-A partir de les eleccions del 77 la majoria de l'OEC (agrupacions de barris, hotels sabata, fusta, estudiants...) no vàrem estar d'acord amb l'entrada de l'OEC dins el Moviment Comunista (MC). Ens decidírem a fer

-I després del seu pas pel PSM?

-A mitjans dels anys vuitanta vaig deixar la militància partidista i vaig reiniciar la meua antiga tasca d'escriptor. Aquests darrers anys he guanyat la majoria de premis literaris dels Països Catalans tant en poesia, teatre com en narrativa. Ω

Miquel Payeras
(Memòria Viva).

PASSATEMPS

HORITZONTALS

1. Fer marxa enrere. 2. Forma prefixada que per als grecs estava untada. Ala desplomada. 3. Va a tots els actes multitudinaris. Es passa l'hivern pesant figures. 4. Condició natural de cadascú. Consonant de mena. 5. Unides per un estret marge. Ho veu i no s'ho creu. 6. Cua de bacallà. Urbà Dret i Revés, tennista. La meua manera de ser. 7. Una pallassada. Són a la mar, a la barca i al far. 8. Tros d'ectoplasma! Fa passar el fred als russos. Cap d'esquila. 9. Paro l'esquena. Omple pàgines de les revistes del cor. 10. Dona que no ha trencat mai un plat. Creix amb el vent.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1										
2										
3										
4										
5										
6										
7										
8										
9										
10										

VERTICALS

1. Sumptuós, magnífic. El temps els dona duresa. 2. Dona que rentava molta roba amb poc sabó. Bassal gros i pregon com n'hi ha cinc al món. 3. No és ni carn ni os però una mica de tots dos. Principis d'un Bon Nadal baix en nicotina. 4. Una mica més de mitja rotunda. Home que fa les coses tal com Déu mana. 5. Cap de l'oposició. Estacada per deturar les terres que el riu grata. Vocal de batalla. 6. Aquest alumne sí que sap què és disciplina! Separades en la indiferència. 7. Aquesta consonant té tela. Ciutat del Japó. 8. Preposició. Principis de l'enologia. Qui talla el bacallà i qui se'l menja, al preu que va. 9. Dona que diu les coses amb segones. Un indret en el món. 10. Ni blanc ni negre sinó tot el contrari. Passa el rosari.

SOLUCIONS

10	A	N	T	A	S
9	R	E	B	O	O
8	E	C	V	O	E
7	C	O	M	E	A
6	A	U	R	A	S
5	A	R	A	T	O
4	I	N	D	O	E
3	G	E	N	T	A
2	E	L	E	O	A
1	R	E	T	R	O

R E C E P T E S D E C U I N A

C a r n s

Timbal de carn

Pot aprofitar-se carn sobrerada de l'olla o feta a la brasa. Per a preparar de quatre a sis racions ens caldrà tindre a l'abast un parell de cebes ben picades, dues cullerades d'oli, o grs. de mantega, 4 gr. de carn picada, mig got de brou o de salsa de carn, una cullerada de "ketchup", sal, pebre-negre, cullerades de llet i mig quilo de puré de creïlla. Gal ofegar les cebes en l'oli fins que apareguen ben cuites; es posa la carn, i, en estar daurada, s'afegeix el brou, el "ketchup" i s'adoba al gust. La mantega fosa es barreja amb la llet i el puré de creïlla. Es col·loca la carn damunt d'un atifell refractari pintat de mantega i se li escampa per damunt el puré de creïlla fent-li algun dibuix abans de ficar-ho al forn, dins del qual ho deixarem trenta minuts.

Osso Buco

Cinc quarts de quilo de garreta de vedella sense llevar-li l'os, farina, tres "carlotes", dues penques d'api, una ceba, dos alls, oo gr. de mantega de vaca, un quart de litre de vi blanc sec, un quart de litre de brou de pollastre o de vedella, mig quilo de tomaques en conserva, sal, pebre-negre molt, sucre i una rameta de romaní tendre (si és sec en caldrà una mitja culleradeta).

Per al guarniment: quatre cullerades de julivert ben picat, la corfa ratllada de dos llimons grans i tres alls molt picats.

Cal demanar al carnisser que faça la garreta en tallades de vora quatre centímetres de gruix. Les rentarem i eixugarem; els llevarem les esquerdes que s'haguen pogut fer en l'os, i tot seguit passarem les tallades ben bé per farina perquè queden enfarinades per tot igual. En una cassola gran, on càpien totes les tallades de carn escampades, fondrem la mantega i sofregirem la carn i les verdures netes i picades; ho ruixarem tot amb el vi i el brou i la tomaca en conserva amb el seu propi suc, i ho adobarem tot amb la sal, el pebre-negre molt, el sucre i el romer. Tapada la cassola, es fa coure, a poc a poc, durant quasi una hora i mitja. Mentrestant, preparem el guarniment, amb el julivert picat, la corfa de llimo ratllada i els alls picats. Es pot servir amb arròs a la milanesa o amb tallarins amb mantega de vaca.

Terrina de conill o pollastre

Un conill o un pollastre d'un quilo i mig de pes, 200 g. de magre de porc fresc, 200 g. de vedella, 200 g. de pernil, o tallades primes de cansalada, un ou, una ceba gran, tres alls, tres cullerades soperes de conyac, sal, un gra pat d'herbes i uns grans de pebre-negre i clavell. Una cassola d'obra plana.

Farem una bona picada amb la carn del conill o pollastre, el magre, el pernil i la vedella, afegirem l'ou i el conyac i farem una bona barreja condimentada amb sal i les espècies que hagem escollit. En un atifell posarem a coure els ossos, les cotnes de la cansalada i del pernil i tot allò que hàgem separat del conill o del pollastre, la ceba picada, els grans d'all, el manollot d'herbes aromàtiques, sal i pebre-negre, amb un litre d'aigua, deixarem que vagi bullint tot lentament fins que s'hagi reduït a una salsa espessa que es passarà per un tamís o sedàs i deixarem que es refrede. En la cassola col·locarem tres tallades de cansalada i al damunt escamparem la carn que tenim picada: després de cobrir-les amb les altres tres tallades de cansalada, ho premsarem tot i ho banyarem en la salsa.

Ben tapada la cassola es deixa coure tot al forn durant una hora i mitja, a una temperatura moderada. Sense des-tapar la cassola, deixarem que repose tot al llarg de 48 hores en un lloc fresc.

P e i x o s

Seitons al vinagre

Els seitons (*Engraulis encrasicolus*, castellà, boquerón) frescs, mitjans, sense pell, oberts en dos filets cadascú, són molt agradívols ben preparats. En un recipient els cobrirem de vinagre durant quatre o cinc hores; després, canviant-los de recipient, els posarem en oli cru, escampant-li per damunt all cru, sal i julivert ben picolat tot, deixant-ho també una hora o més.

Peix blanc a la sal

Peix blanc de mar, és a dir, déntol, orada, llobarro, anfós, llisa, etc. Farem un llit de sal en una llanda, col·locarem damunt el peix net i sencer i el cobrirem de sal, pitjant-la pels costats i pel llom del peix. Ho ficarem al forn; quan la capa de sal es clivelli o bade, ja ho podem traure, despullant-lo de la crosta de sal.

Molls al forn

Desbudellats, nets d'escates, aletes i ganyes, els col·locarem en una plàtera refractària untada d'oli, escampant-los per damunt un bon picant d'all cru, julivert, trossos de tomaca pelada, suc de llima i un polsim de pebre-negre. Els ruixarem amb un bon raig d'oli, sal i ratlladura de pa dur, i els ficarem al forn no massa fort.

* CREÏLLES = Patates - * VITET = Pebre

Un informe secret del carrillisme illenc (1975)

Un escrit secret del carrillisme illenc (P" C" E), que reproduí l'historiador Antoni Nadal en el seu llibre El 1r de Maig a Mallorca (1937-1989), evidencia ben a les clares la debilitat orgànica d'aquest grup en dates tan tardanes com l'any 1975. En aquest document es fan autocrítica per "ambigüedad" (punt 1r.), "falta de discusión" (punt 2), "nerviosismo" (punt 3), "equivocaciones" (punt 5), "confusión de citas y horas" (punt 6), "posturas poco decididas y temor" (punt 7), "falta de piquete" (punt 8), "falta de dirección política en los actos de Lluç" (punt 10), "actitud pasiva ante un acto de masas" (punt 11), "horas y días de desorganización" (punt 13)... L'autocrítica de les migrades actuacions carri-

llistes és esfereïdora per la seva sinceritat.

A partir d'aquí, en constatar la seva debilitat, i la dificultat que tenien per a controlar la més mínima expressió de la protesta popular, el seu sectarisme envers els grups d'esquerra s'anà accentuant fins a límits increïbles. El P" C" E a les Illes, en lloc de dedicar-se a atacar la burgesia, els diferents corrents franquistes que pugnaven per encapçalar la reforma, només tenia en el cap aïllar, marginar els autèntics partits comunistes o nacionalistes que anaven sorgint a ran de les seves renúncies.

Aquest odi visceral envers el partit d'esquerra i els seus militants, demostrat fins i tot en una època tan llunyana de la transició com l'any 1994 amb les injú-

ries i insults que els ex-dirigents carrillistes i companys de viatge del P" C" E escrigueren contra l'escriptor Miquel López Crespí i el llibre L'Antifranquisme a Mallorca (1950-1970) en un pamflet que publicaren dia 28 de abril del 94 al diari Última Hora de Ciutat, queda reflectit igualment a la perfecció en el llibre de na Francesca Vidal i en Bartomeu Canyelles L'oposició antifranquista a les Illes. A la pàgina 52 explica que "Manté (el P" C" E) relacions amb tots els partits menys els feixistes i els esquerrans (trotskistes i anarquistes)".

Vet aquí la "clarividència" carrillista illenca en considerar la CNT de Frederica Montseny, Durruti i Ascaso, la LCR o l'OEC, continuadores de moltes idees i tradicions de les Inter-

nacionals Obreres, del disset soviètic, del POUM o del BOC... com a "feixistes"! ¿Qui es pot estranyar que l'any 1937, amb les mateixes "argumentacions" assassinassin el gran dirigent obrer català Andreu Nin, i en els Fets de Maig, a més de cinc-cents poumistes i anarquistes, tan sols a Barcelona?

Com hem dit en alguns articles publicats en aquesta mateixa secció, el carrillisme illenc, en els anys de la transició, pactant amb la burgesia, seguint les iniciatives polítiques del franquisme renovat (Fraga, Torcuato Fernández Miranda, Suárez, Areilza, etc) només tenia per a objectiu atacar els partits d'esquerra revolucionària ajudant així a consolidar el nou estat capitalista que naixia de la reforma.

El capitalisme espanyol i internacional "aperturistes", els franquistes que (a conseqüència de la traïda del P" C" E i PSOE) portaven les regnes de la transició, eren els "aliats objectius dels treballadors"; els anarquistes, els marxistes, els independents d'esquerra, érem els "enemics", els qui fèiem el joc al "franquisme policíac". (Fons de Documentació Antifeixista-FDA) Ω

L'ESTEL

INFORMA'T INFORMA'T
INFORMA'T INFORMA'T

TEL.: 971 26 50 05

Sa gent d'esquerra comanda

PER CLIMENT GARAU DE LLUCMAJOR. TLF. 971 665 336

Quant es vent fort va bufant,
I los empeny de darrera,
Solen guanyar sa carrera,
A lo que es van proposant.
Que los vagin ajudant,
Tota gent de casta grossa,
Donen fil a sa miloca,
Que tots ells van controlant.

Es clero a dins el món,
Ha tingut sa preferència,
Ensenyant benevolència,
Han fingit lo que ells no són.
Han duit gent en el seu torn,
Fins que los han ofegats,
De tot s'han aprofitats,
Des llevant en es migjorn.

Han tengut sa preferència,
Cap moment han treballat,
Tot lo dia estudiat,
Per seva conveniència.
Sense gens de consciència,
A sa gent sembren sa por,
Si no feis lo que dic jo,
De Déu tendreu sa sentència.

Aquells pobres d'esperit,
Se creien lo que los deien,
Per ells tota feina feien,
De dia també de nit.
Un monument preferit,
A ells los aixecarien,

Casa del President Antich a una barriada allunyada del centre d'Algaida

A on molt bé ells viurien,
De seda i d'or esculpit.

Per enganyar sa pobra,
Els rics s'hi varen sumar,
Sa fe varen demostrar,
Ofertint seva riquesa.
Els embelliren l'església,
Em un sentit molt festiu,
El pobre com a captiu,
Ajudava a s'endemesa.

Que podia fer és pobre?
Si estava desarmat?
A casa des ric llogat!

Que guanyava poca cosa!
A les cinc era la hora,
De a sa missa acudir,
Aquell que no va anar-hi,
Havia acabat sa lloga.

Molts segles va durar,
Sa gent pobre res valia,
Per fer feina s'empraria,
Per allò que interessà.
El fill del ric s'ensenyà,
Per frares i capellans,
Perquè fossin els puntals,
Dins s'ordre del governar.

Aquell qui va comandar,
No tenia autoritat,
Havia de seguir es dictat,
D'allò que se li manà.
Ell sempre va escoltar,
Lo que l'església diria,
Cap moment s'atreveria,
Lo seu pensament emprar.

L'any mil nou cents trenta u,
La República va entrar,
Per tot escoles sembrà,
Anar-hi era oportú.
I no hi havia ningú,
De nin de cap casa pobra,
Que no anàs a s'escola,
Grossa idea s'hi va dur.

Molta de lluita hi hagué,
Entre pública i sa privada,
A sa pública s'ensenyava,
Sense gastar cap dobler.
Això no los va anar bé,
A frares i capellans,
Dels seminaris molt grans,
Digueren: Que n'hem de fer?

Digué sa televisió,
Que dins Castella hi havia,
Trenta seminaris tenia,
Tancats sense emprar-ho.
Per això dava opció,
Als turistes oferia,
Quatre frares hi havia,
Per tancar i obrir-ho.

Seminaris i esglésies,
Es ritme canviaran,
Frares i monges no es fan,

Detesten aquestes feines.
Han quebrades ses empreses,
Que tants de segles aguantaren,
A tota gent enganyaren,
Abusant de ses pobreses.

Un fill d'aquell trist esclau,
Que a Veneçuela fugí,
Per no poder viure aquí,
Per no trobar cap jornal.
Ara és el gran puntal,
És el nostre president,
Home llest i competent,
De per tot ell te sa clau.
És el president Antich,
Ses nostres Illes governa,
Un home de molt respecte,
En tot treball decidit,
En trauran molt de profit,
Illes per ell governades,
Se mesures ha agafades,
En tot el digne sentit.

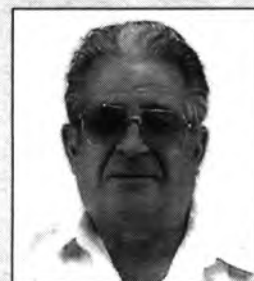
Ric i clero van lluitant,
Per poder destronar-lo,

És per a ells deshonor,
Això que els està passant.
En tant de temps comandant,
Des modo que se volia,
Cap moment s'esperaria,
Que es pobre mos pujàs tant.

És pobre ha romput cadenes,
Que tant fermat los tengueren,
Feren ells lo que volgueren,
En totes ses endemeses,
Tenien ses grans riqueses,
I sa gent pobre enganyada,
De pa eixut alimentada,
Aixecaven grans esglésies.

Gent d'esquerra has d'aguantar,
Tot moment fort sa bandera,
Sa drete duu se quimera,
De poder-te superar.
Amb so clero pot contar,
Militar i sa gent rica,
Si poden ficar sa pica,
Fins en es cor entrarà. Ω

L'estiu

Escandell

Ha arribat sa temporada,
De xigales i calor
De gent que fa estiuada,
A on passar-lo millor.

De moltes parts a Mallorca,
Tenen el punt destinat,
Perquè tothom bé recorda,
A on millor ho ha passat.

Les nits són meravelloses,
Amb el cels nets estrellats,
I les roses més formoses,
Deixen perfums escampats.

De turistes a Mallorca,
Bon esplet va arribant,
I per sa banda d'Escorca,
Es alegre al visitant.

Passant se va a sa Calobra,
I al Torrent de Pareis,
Amb túnel per sa vorera,
Se donen uns bons serveis.

Tota l'illa és agradable,
Per un clima ben trempat,
Formentor, és admirable,
De tothom apreciat.

També la gent mallorquina,
Es ben amable i atent,
La bondat els il·lumina,
Com cristià que camina,
Seguint el just manament. Ω

L'ESTEL

BOLLETÍ DE SUBSCRIPCIÓ

Nom .....
Adreça ..... C.P. ....
Població .....
C.I.F. ..... Tel. ....

M'interessa una subscripció

ANUAL 3.800 PTS (22,84 euros)

Rebut domiciliat a un banc o caixa

Banc/Caixa .....
Adreça .....
Núm. entitat ..... Núm. sucursal .....
Compte núm. ....

Firma

**Ompliu aquesta tarja i enviau-la al
Apartat de Correus 124
07600 s'Arenal de Mallorca**